

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

12 januari 2015

VOORSTELLING

1° van het tussentijds verslag (januari-oktober 2014) van het Wetenschappelijk Comité van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik;

2° van het jaarverslag 2012-2013 van de kerkelijke opvangpunten voor seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie;

3° van de aanpak van seksueel misbruik en feiten van pedofilie in de Kerk, geïllustreerd aan de hand van bepaalde bijzondere situaties

VERSLAG

NAMENS DE OPVOLGINGSKOMMISSIE
BETREFFENDE DE BEHANDELING VAN SEKSUEEL
MISBRUIK EN FEITEN VAN PEDOFILIE
BINNEN EEN GEZAGSRELATIE,
INZONDERHEID BINNEN DE KERK
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Carina VAN CAUTER**

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

12 janvier 2015

PRÉSENTATION

1° du rapport intermédiaire (janvier-octobre 2014) du Comité scientifique du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels;

2° du rapport annuel 2012-2013 des points de contact de l'Église pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale;

3° de la politique générale de l'Église en matière d'abus sexuels et de faits de pédophilie, illustrée par certaines situations particulières

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE SUIVI
RELATIVE AU TRAITEMENT D'ABUS SEXUELS
ET DE FAITS DE PÉDOPHILIE
DANS UNE RELATION D'AUTORITÉ,
EN PARTICULIER AU SEIN DE L'ÉGLISE
PAR
MME **Carina VAN CAUTER**

**Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag/
Composition de la commission à la date de dépôt du rapport**

Voorzitter/Présidente: Özlem Özen

A. — Vaste leden / Titulaires:

N-VA	Sophie De Wit, Daphné Dumery, Goedeke Uyttersprot
PS	Karine Lalieux, Özlem Özen
MR	Sybille de Coster-Bauchau, Stéphanie Thoron
CD&V	Sonja Becq, Els Van Hoof
Open Vld	Carina Van Cauter
sp.a	Karin Jiroflée
Ecolo-Groen	Stefaan Van Hecke
cdH	Christian Brotcorne

B. — Plaatsvervangers / Suppléants:

An Capoen, Sarah Smeyers, Kristien Van Vaerenbergh
Eric Massin, Fabienne Winckel
Philippe Goffin, Luc Gustin
Raf Terwingen, Servais Verherstraeten
Katja Gabriëls
Monica De Coninck
Benoit Hellings
Catherine Fonck

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GOI	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
PP	:	Parti Populaire

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
 QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
 CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
 CRABV: Beknopt Verslag
 CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)

PLEN: Plenum
 COM: Commissievergadering
 MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
 QRVA: Questions et Réponses écrites
 CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
 CRABV: Compte Rendu Analytique
 CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
 PLEN: Séance plénière
 COM: Réunion de commission
 MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tél.: 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.dekamer.be
 e-mail : publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél.: 02/ 549 81 60
 Fax : 02/549 82 74
 www.lachambre.be
 courriel : publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

INHOUD	Blz.	SOMMAIRE	Pages
DEEL 1 — INLEIDING		PREMIERE PARTIE — INTRODUCTION	
I. — Onderwerp van dit verslag	5	I. — Objet du présent rapport	5
II. — Voorgeschiedenis	6	II. — Historique	6
A. Periode vóór de 53ste zittingsperiode	6	A. Période antérieure à la législature n° 53	6
B. 53ste zittingsperiode	7	B. Législature n° 53	7
DEEL 2 — TUSSENTIJD'S VERSLAG VAN HET WETENSCHAPPELIJK COMITÉ		DEUXIEME PARTIE — RAPPORT INTERMEDIAIRE DU COMITE SCIENTIFIQUE	
I. — Feitelijke gegevens	8	I. — Données matérielles	8
A. Rol van de Permanente Arbitragekamer	8	A. Rôle de la Chambre d'arbitrage permanente	8
B. Organisatie	9	B. Organisation	9
C. Redenen van verwerping van de aanvragen ...	10	C. Causes de rejet des requêtes	10
1. Gelijklopende procedures	10	1. Dualité de procédures	10
2. Vergoeding via een andere weg	12	2. Indemnisation par une autre voie	12
3. Geen verzoening mogelijk	13	3. Absence de conciliation possible	13
4. Slachtoffer overleden	13	4. Victime décédée	13
5. Identiteit van de dader	14	5. Identité de l'auteur	14
D. Naar een "Belgisch model"?	14	D. Vers un "modèle belge"?	14
II. — Statistische gegevens	15	II. — Données statistiques	15
A. Aantal aanvragen	15	A. Nombre de requêtes	15
B. Behandelingsduur	16	B. Durée de traitement	16
C. Toegewezen bedragen	17	C. Montants alloués	17
DEEL 3 — JAARVERSLAG (2012-2013) VAN DE OPVANGPUNTEN		TROISIÈME PARTIE — RAPPORT ANNUEL (2012-2013) DES POINTS DE CONTACT	
I. — Feitelijke gegevens	18	I. — Données matérielles	18
A. Oorsprong	18	A. Origine	18
B. Opvangpunten	19	B. Points de contact	19
1. Organisatie	19	1. Organisation	19
2. Bevoegdheden	19	2. Compétences	19
3. Procedure	21	3. Procédure	21
C. Stichting Dignity en schadeloosstellingen	23	C. Fondation <i>Dignity</i> et indemnités	23
D. Interdiocesane Commissie voor de Bescherming van Kinderen en Jongeren	24	D. Commission interdiocésaine pour la protection des enfants et des jeunes	24
II. — Statistische gegevens	26	II. — Données statistiques	26
A. Over de aanvragen	26	A. Sur les demandes	26
B. Over de beslissingen	28	B. Sur les décisions	28
C. Concrete toepassing bij het opvangpunt van Brugge	28	C. Illustration à Bruges	28

INHOUD	Blz.	SOMMAIRE	Pages
DEEL 4 — AANPAK VAN SEKSUEEL MISBRUIK IN DE KERK		QUATRIÈME PARTIE — LUTTE CONTRE LES ABUS SEXUELS AU SEIN DE L'ÉGLISE	
I. — Algemeen.....	29	I. — Généralités	29
II. — Aanpak per categorie van dader	31	II. — Approche par catégorie d'auteur	31
A. Overleden daders	31	A. Auteurs décédés	31
B. Hoogbejaarde daders	31	B. Auteurs très âgés	31
C. Daders die definitief uit het priesterschap of het religieuze leven zijn verwijderd.....	32	C. Auteurs définitivement écartés du sacerdoce ou de la vie religieuse.....	32
D. Daders die voor een vorm van herintegratie in aanmerking komen	34	D. Auteurs pouvant prétendre à une forme de réinsertion	34
III. — Relaties met het gerecht	36	III. — Relations avec la Justice	36
A. Rol van het gerecht	36	A. Rôle de la Justice.....	36
B. Rol van de Kerk.....	38	B. Rôle de l'Église	38
IV. — Voorstel van medewerking	42	IV. — Proposition de collaboration.....	42
V. — Internationaal beleid	44	V. — Politique internationale	44
DEEL 5 — ENKELE BIJZONDERE SITUATIES		CINQUIÈME PARTIE — DE QUELQUES SITUATIONS PARTICULIÈRES	
I. — Afweging.....	45	I. — Mise en balance	45
II. — Gerechtigelijk onderzoek.....	50	II. — Enquête judiciaire	50
III. — Ontkenning	53	III. — Dénégation	53
BIJLAGEN		ANNEXES	
1° Tussentijds verslag (januari-oktober 2014) van het Wetenschappelijk Comité van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik.....	55	1° Rapport intermédiaire (janvier-octobre 2014) du Comité scientifique du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels	55
2° Jaarverslag 2012-2013 van de kerkelijke opvangpunten voor seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie	81	2° Rapport annuel 2012-2013 des points de contact de l'Église pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale	81

DAMES EN HEREN,

DEEL 1

INLEIDING

I. — ONDERWERP VAN DIT VERSLAG

Uw opvolgingscommissie heeft haar vergadering van 10 december 2014 gewijd aan hoorzittingen en gedachtewisselingen over de opvolging van de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk. Bij die gelegenheid hoorde uw opvolgingscommissie:

— de heren Paul Martens, emeritus voorzitter van het Grondwettelijk Hof, en Herman Verbist, advocaat, door de Kamer aangewezen leden van het Wetenschappelijk Comité van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik;

— mgr. Guy Harpigny, bisschop van het bisdom Doornik, en mgr. Johan Bonny, bisschop van het bisdom Antwerpen, beiden bisschop-referendaris voor het vraagstuk van het seksueel misbruik in de Kerk;

— mgr. Jozef De Kesel, bisschop van het bisdom Brugge, en de heer Koen Vanhoutte, vicaris-generaal van het bisdom Brugge.

Die hoorzittingen en gedachtewisselingen hadden voornamelijk betrekking op vier thema's, namelijk:

1° voorstelling van het tussentijds verslag (januari-oktober 2014) van het Wetenschappelijk Comité van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik (deel 2 van dit verslag);

2° voorstelling van het jaarverslag 2012-2013 van de kerkelijke opvangpunten voor seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie (deel 3);

3° uiteenzetting over de aanpak van seksueel misbruik in de Kerk sinds 2010 (deel 4);

4° bespreking van enkele bijzondere situaties, vooral aan de hand van de ervaring van het bisdom Brugge (deel 5).

Wegens het belang van het onderwerp heeft uw commissie conform artikel 32 van het Reglement van de Kamer besloten het verslag van die besprekingen te publiceren in de vorm van een parlementair document.

MESDAMES, MESSIEURS,

PREMIÈRE PARTIE

INTRODUCTION

I. — OBJET DU PRESENT RAPPORT

Votre commission de suivi a consacré sa réunion du 10 décembre 2014 à des auditions et à des échanges de vues concernant le suivi du traitement d'abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d'autorité, en particulier au sein de l'Église. À cette occasion, elle a entendu:

— MM. Paul Martens, président émérite de la Cour constitutionnelle, et Herman Verbist, avocat, tous deux membres désignés par la Chambre du Comité scientifique du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels;

— Mgr. Guy Harpigny, évêque du diocèse de Tournai, et Mgr. Johan Bonny, évêque du diocèse d'Anvers, tous deux évêques référendaires pour la question des abus sexuels dans l'Église;

— Mgr. Jozef De Kesel, évêque du diocèse de Bruges, et M. Koen Vanhoutte, vicaire général du diocèse de Bruges.

Ces auditions et ces échanges de vues se sont articulées autour d'essentiellement quatre thèmes, à savoir:

1° la présentation du rapport intermédiaire (janvier-octobre 2014) du Comité scientifique du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels (deuxième partie du présent rapport);

2° la présentation du rapport annuel 2012-2013 des points de contact de l'Église pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale (troisième partie);

3° l'exposé de la politique générale de traitement des abus sexuels dans l'Église depuis 2010 (quatrième partie);

4° la discussion de quelques situations particulières, essentiellement au travers de l'expérience du diocèse de Bruges (cinquième partie).

En raison de l'importance du sujet, votre commission a décidé, conformément à l'article 32 du Règlement de la Chambre, de publier le rapport de ces discussions sous la forme d'un document parlementaire.

II. — VOORGESCHIEDENIS

De heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité) schetst ter inleiding een korte geschiedenis van dit dossier (zie ook verslag DOC 53 0520/002 en de bijlagen).

A. Periode vóór de 53ste zittingsperiode

De periode vóór de 53ste zittingsperiode wordt gekenmerkt door geheimhouding rond feiten van seksueel misbruik en pedofilie in een gezagsrelatie.

De bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk (hierna de bijzondere commissie “Seksueel Misbruik” genoemd) kwam tot de bevinding dat er tot 2000 een zekere “zwijgplicht” gold: over seksueel misbruik in een gezagsrelatie en in het bijzonder in een pastorale relatie werd gezwezen. Ofwel spraken de slachtoffers niet, ofwel spraken ze maar werden ze door hun entourage uitgenodigd om te zwijgen, ofwel werd, in geval van een klacht, door de politie en de gerechtelijke diensten nauwelijks naar hen geluisterd. De Kerkelijke autoriteiten hadden geen weet van wat er echt gebeurde of sloten er de ogen voor.

Sindsdien zijn de kerkelijke autoriteiten zich ten volle bewust geworden van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van de slachtoffers. Zij hebben een morele verantwoordelijkheid erkend.

De Kerk richtte in 2000 een “Interdiocesane commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in de pastorale relatie” op, onder het voorzitterschap van mevrouw Godelieve Halsberge, een voormalige magistraat. Die commissie heeft nooit echt kunnen functioneren, aangezien de voorzitter in conflict was geraakt met de kerkelijke autoriteiten. Terwijl de voorzitter geldelijke compensaties wou toekennen, wilde de Kerk haar alleen de bevoegdheid verlenen adviezen uit te brengen. In 2009 werd die commissie ontbonden.

Vervolgens werd op initiatief van de Kerk begin 2010 een “Commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie” opgericht. Hoogleraar Peter Adriaenssens werd belast met het voorzitterschap van die commissie. Het succes van de werkzaamheden van die commissie houdt gedeeltelijk verband met de bekentenissen van mgr. Roger Vangheluwe, toenmalig bisschop van Brugge. Er werden 475 klachten geregistreerd. Het rapport van de commissie geeft op pakkende wijze de getuigenissen van die slachtoffers weer. Op initiatief van een onderzoeksrechter werden echter alle commissiedossiers in

II. — HISTORIQUE

M. Paul Martens (Comité scientifique) trace en introduction un bref historique de ce dossier (voy. aussi le rapport DOC 53 0520/002 et ses annexes).

A. Période antérieure à la législature n° 53

La période antérieure à la législature n° 53 se caractérise par le secret qui entoure les faits d’abus sexuels et de pédophilie dans une relation d’autorité.

La commission spéciale relative au traitement d’abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d’autorité, en particulier au sein de l’Église (ci-après la commission spéciale “Abus sexuels”) a estimé qu’il existait jusqu’en 2000 une certaine “loi du silence”: les abus sexuels dans une relation d’autorité et en particulier dans une relation pastorale étaient tus. Soit les victimes ne parlaient pas; soit, si elles parlaient, leur entourage les invitait au silence; soit, si une plainte était envisagée, les services de la police et de la justice n’offraient guère d’oreille attentive. Les autorités ecclésiastiques tantôt ignoraient la réalité de la situation, tantôt ne voulaient pas l’entendre.

Depuis lors, les autorités de l’Église ont pris la pleine mesure de leurs responsabilités par rapport aux victimes. Elles ont reconnu une responsabilité morale.

Une “Commission interdiocésaine pour le traitement des plaintes pour abus sexuels commis dans l’exercice de la relation pastorale” a été créée par l’Église en 2000 et placée sous la présidence de Mme Godelieve Halsberghe, ancienne magistrate. Cette commission n’a jamais pu fonctionner réellement, la présidente étant rentrée en conflit avec les autorités ecclésiastiques. Là où la présidente voulait accorder des compensations financières, l’Église ne voulait lui laisser que la compétence de donner des avis. En 2009, cette commission fut dissoute.

Ensuite, une “Commission de traitement des plaintes pour abus sexuels dans le cadre d’une relation pastorale” est créée à l’initiative de l’Église au début de l’année 2010. La présidence de cette commission fut confiée au professeur Peter Adriaenssens. Le succès des travaux de cette commission est pour une partie lié aux aveux de Mgr. Roger Vangheluwe, alors évêque de Bruges. 475 plaintes seront recensées. Le rapport de la commission retranscrit de manière saisissante les témoignages de ces victimes. Cependant, à l’initiative d’un juge d’instruction, tous les dossiers de la commission seront saisis. Quatre jours après la saisie, le

beslag genomen. Vier dagen na de inbeslagneming nam de voorzitter ontslag uit zijn functie en hield de commissie op te bestaan.

Als psychiater was hoogleraar Peter Adriaenssens er nooit van uitgegaan dat hij een juridische rol te spelen had, noch dat zijn functie erin bestond schadevergoedingen te verlenen. Volgens hem was zijn werk daarentegen van medische aard. Uit de met hem in de bijzondere onderzoekscommissie gehouden hoorzitting bleek dat seksueel misbruik zowel psychische als lichamelijke gevolgen kan hebben.

B. 53ste zittingsperiode

De parlementaire werkzaamheden in dit verband gingen van start bij een beslissing van de Kamer van 28 oktober 2010 om over te gaan tot de instelling van een bijzondere commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk (CRIV 53 PLEN 005, blz. 6 e.v.; DOC 53 0520/001).

Al spoedig rees een onoplosbaar probleem: de feiten, die meestal 20 of 30 jaar oud zijn, zijn grotendeels verjaard. Sommigen hadden voorgesteld de verjaringstermijn voor dergelijke feiten te verlengen, met terugwerkende kracht. Een dergelijke maatregel zou evenwel indruisen tegen de vaste rechtspraak van de internationale en nationale rechtscolleges (Grondwettelijk Hof en Hof van Cassatie), volgens welke een in strafzaken verworven verjaring niet ongedaan kan worden gemaakt. Een verjaringstermijn kan alleen voor de toekomst worden verlengd.

Voorts dook een tweede moeilijkheid op: de vermoedelijke daders van de desbetreffende feiten genieten wegens de verjaring het recht te worden vergeten. Krachtens dat recht zou een gerechtelijk vonnis of een scheidsrechterlijke beslissing waaruit de schuld van de vermoedelijke daders zou blijken, nietig zijn omdat zulks strijdig zou zijn met de openbare orde.

Om die twee knelpunten weg te werken, besliste de bijzondere commissie ten aanzien van de Kerk een aanbod te formuleren (DOC 53 0520/002, blz. 399-400). De Kerk werd gevraagd of zij aanvaardt zich aan de scheidsrechterlijke procedure te onderwerpen. De vorige, op initiatief van de Kerk opgerichte commissies waren onvolkomen omdat de Kerk zich aan die procedure mocht onttrekken. Arbitrage daarentegen is een jurisdictionele procedure die dezelfde waarborgen als een rechtscollege biedt en die voor de partijen dwingende maatregelen treft.

président démissionne de sa fonction et la commission cesse d'exister.

En tant que psychiatre, le professeur Peter Adriaenssens n'avait jamais considéré que son rôle fût d'ordre juridique ou consistât à octroyer des indemnités. Il estimait au contraire que son travail était d'ordre médical. Son audition en commission spéciale apportera l'illustration qu'un abus sexuel peut avoir des conséquences psychiques autant que physiques.

B. Législature n° 53

Les travaux parlementaires débutent par une décision de la Chambre du 28 octobre 2010 instituant une commission spéciale relative au traitement d'abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d'autorité, en particulier au sein de l'Église (CRIV 53 PLEN 005, p. 6 et s.; DOC 53 0520/001).

Assez rapidement apparaît un problème insoluble: les faits, qui remontent pour la plupart à vingt ou trente ans, sont en grande majorité prescrits. D'aucuns avaient proposé d'augmenter le délai de prescription afférent à de tels faits, avec effet rétroactif. Cependant, une telle mesure se heurterait à la jurisprudence constante des juridictions internationales et internes (Cour constitutionnelle et Cour de cassation) suivant laquelle une prescription acquise en matière pénale ne peut être remise en cause. Un délai de prescription ne peut être augmenté que pour l'avenir.

Un deuxième problème apparaît aussi: les auteurs présumés des faits en cause disposent, en raison de la prescription, d'un droit à l'oubli. En vertu de ce droit, une décision juridictionnelle ou arbitrale faisant apparaître la culpabilité de l'auteur présumé serait nulle pour contrariété à l'ordre public.

Afin de résoudre ces deux problèmes, la commission spéciale a décidé de formuler à l'Église une offre (DOC 53 0520/002, p. 399-400). Il est demandé à l'Église si elle accepte de se soumettre à une procédure d'arbitrage. Les commissions précédentes, créées à l'initiative de l'Église, présentaient ce défaut de lui permettre de s'en retirer. L'arbitrage, au contraire, constitue une procédure juridictionnelle présentant les mêmes garanties qu'un tribunal et prenant des mesures contraignantes pour les parties.

De kerkelijke autoriteiten zijn op dat voorstel ingegaan. Deskundigen werden gemandateerd door de Kamer en de Kerk teneinde een arbitragereglement uit te werken (DOC 53 0520/005, blz. 52 en volgende). Aldus werd het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik opgericht.

DEEL 2

TUSSENTIJD'S VERSLAG VAN HET WETENSCHAPPELIJK COMITÉ

Het tussentijds verslag (januari-oktober 2014) van het Wetenschappelijk Comité van het Centrum voor Arbitrage gaat als bijlage 1 bij dit verslag.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) merkt op dat dit tussentijds verslag kon worden opgesteld dankzij de steun van de heer Philip Verhoeven, een naar het Centrum gedetacheerde ambtenaar van de FOD Justitie.

I. — FEITELIJKE GEGEVENS

A. Rol van de Permanente Arbitragekamer

Aanvullend op het tussentijds verslag herinnert *de heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité)* eraan dat de Permanente Arbitragekamer, in de geest van het arbitragereglement, moest fungeren als een kamer waar zaken aanhangig worden gemaakt bij het gerecht. Als een multidisciplinair samengestelde instantie zou zij tot taak hebben de ingediende aanvragen, na een ontvankelijkheidstoetsing, door te verwijzen naar traditionele scheidsrechters. Met dat doel waren trouwens lijsten van arbiters en honorariumschalen van arbiters uitgewerkt.

In de praktijk heeft de constructieve houding van de Kerk de procedurestructuur gewijzigd. Om op te treden als verweerder in de procedures, heeft de Kerk een stichting, genaamd *Dignity*, opgericht. Deze stichting treedt op in alle dossiers, ongeacht om welk bisdom, congregatie of religieuze orde het gaat. Bovendien worden aldus de problemen omzeild die voortvloeien uit het leveren van de bewijslast, in het bijzonder in zo oude dossiers. Eindeloze gerechtelijke procedures zouden een intimiderend effect op de slachtoffers hebben gehad. Artikel 6.1, eerste lid, van het Arbitragereglement, bepaalt evenwel het volgende:

“Het door de aanvrager aangeklaagd seksueel misbruik moet door hem bewezen worden of moet minstens een hoge graad van waarschijnlijkheid hebben, die geen

Les autorités de l'Église ont répondu favorablement à cette proposition. Des experts furent mandatés par la Chambre et par l'Église afin d'établir un règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 52 et s.). Le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels fut ainsi créé.

DEUXIÈME PARTIE

RAPPORT INTERMEDIAIRE DU COMITÉ SCIENTIFIQUE

Le rapport intermédiaire (janvier-octobre 2014) du Comité scientifique du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels figure en annexe n° 1 du présent rapport.

Mme Karine Lalieux (PS) fait remarquer que ce rapport intermédiaire a pu être constitué grâce à l'appui offert par M. Philip Verhoeven, fonctionnaire du SPF justice détaché au Centre.

I. — DONNÉES MATERIELLES

A. Rôle de la Chambre d'arbitrage permanente

Complémentairement au rapport intermédiaire, *M. Paul Martens (Comité scientifique)* rappelle que, dans l'esprit des auteurs du règlement d'arbitrage, la Chambre d'arbitrage permanente devait jouer le rôle de chambre d'introduction d'un tribunal. Composée de manière pluridisciplinaire, elle aurait eu pour fonction de renvoyer les requêtes introduites, après un contrôle de recevabilité, vers des collègues arbitraux classiques. Des listes d'arbitres et des barèmes d'honoraires d'arbitres avaient d'ailleurs été conçus à cet effet.

Dans la pratique, l'attitude constructive de l'Église a modifié la structure de la procédure. Afin d'agir comme défenderesse dans les procédures, l'Église a constitué une fondation appelée *“Dignity”*. Cette fondation intervient dans tous les dossiers, quel que soit le diocèse, la congrégation ou l'ordre religieux concerné. D'autre part, les difficultés liées à l'administration de la preuve, spécialement pour des dossiers aussi anciens, ont été contournées. Des procédures juridictionnelles interminables auraient constitué pour les victimes un facteur d'intimidation. Or, l'article 6.1, alinéa 1er, du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/002, p. 61) porte:

“Les faits d'abus sexuel allégués doivent être prouvés par le demandeur ou, à tout le moins, présenter un haut degré de vraisemblance, qui ne laisse planer

redelijke twijfel toelaat. De aanvrager dient ook relevante bijkomende omstandigheden, zoals zijn leeftijd op het ogenblik van de feiten en de duur in de tijd van de feiten, te bewijzen" (DOC 53 520/005, blz. 61).

De Kerk hanteert een ruime interpretatie van "een hoge graad van waarachtigheid, die geen redelijke twijfel toelaat". Zodra aan de hand van de getuigenis kan worden nagegaan wie de dader is en waar hij zich bevindt, volstaat die getuigenis, zonder extra bewijs. Daardoor kunnen de meeste zaken direct door de Permanente Arbitragekamer worden behandeld, zonder doorverwijzing naar een scheidsgerecht. In dat verband luidt artikel 12.1, vijfde gedachtestreepje, van het Arbitragereglement als volgt:

"Na ontvangst van het antwoord van de verweerder of na afloop van de termijn voor het antwoord, onderzoekt de Permanente Arbitragekamer het dossier. In dit stadium beschikt zij over de volgende bevoegdheden: (...)

— zij kan op elk ogenblik een procedure van verzoening voeren; (...)" (DOC 53 520/005, blz. 68).

De kwaliteit van de werkzaamheden van de Permanente Arbitragekamer en de constructieve aanpak van de Kerk verklaren waarom zoveel zaken die het Centrum voor Arbitrage inzake seksueel misbruik ter kennis worden gebracht, werden afgesloten met een verzoening. Tot op de dag waarop het tussentijds verslag werd opgesteld, werd in slechts twee gevallen doorverwezen naar een scheidsgerecht. Voor elke zaak heeft de Permanente Arbitragekamer de nodige tijd uitgetrokken om aandachtig naar het verhaal van het slachtoffer te luisteren. De meeste slachtoffers zijn er voor het eerst in hun leven van overtuigd dat hun verhaal niet in dovemansoren valt. Na een onderbreking van de vergadering komt het in bijna alle gevallen tot een verzoening. Ook de bij artikel 7 van het Arbitragereglement bepaalde tarieven maken het makkelijker om tot een dergelijke verzoening te komen.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) is verheugd dat zoveel gevallen tot een verzoening leiden. De slachtoffers voelen dat eindelijk naar hen wordt geluisterd, dat ze worden erkend door de katholieke Kerk en de overheid en dat ten volle met hen rekening wordt gehouden.

B. Organisatie

De heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité) geeft aan dat moest worden voorkomen dat een te overweldigende zetel van het scheidsgerecht de slachtoffers zou afschrikken om hun procedure tot een goed einde te brengen. Een lid van de opvolgingscommissie heeft

aucun doute raisonnable. Il est également tenu de fournir la preuve des circonstances particulières pertinentes, telles que son âge au moment des faits et l'étendue de ceux-ci dans le temps."

L'interprétation du "haut degré de vraisemblance, qui ne laisse planer aucun doute raisonnable" est large dans le chef de l'Église. Dès que le récit permet d'identifier l'auteur et de le situer, ce récit suffit sans preuve supplémentaire. La plupart des affaires peuvent ainsi directement être traitées par la Chambre d'arbitrage permanente, sans renvoi à un collège arbitral. En effet, en vertu de l'article 12.1, cinquième tiret, du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/002, p. 68):

"Après réception de la réponse du défendeur ou à l'expiration du délai de réponse, la Chambre d'arbitrage permanente examine le dossier. À ce stade, ses compétences sont les suivantes: [...]"

— elle peut, à tout moment, entamer une procédure de conciliation; [...]".

La qualité du travail de la Chambre d'arbitrage permanente et l'approche constructive de l'Église expliquent pourquoi autant d'affaires portées à la connaissance du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels se clôturent par une conciliation. Le renvoi à un collège d'arbitres ne s'est rencontré jusqu'au jour de la rédaction du rapport intermédiaire que dans deux cas. Pour chaque affaire, la Chambre d'arbitrage permanente a accordé le temps nécessaire à une écoute attentive du récit de la victime. Pour la plupart des victimes, c'est la première fois de leur vie qu'elles ont la conviction d'être entendues. À la faveur d'une interruption de séance, une conciliation est alors presque toujours actée. Les barèmes institués par l'article 7 du Règlement d'arbitrage facilitent également la conclusion d'une telle conciliation.

Mme Karine Lalieux (PS) se réjouit du succès des conciliations. Les victimes se sentent ainsi enfin écoutées, reconnues par l'Église et l'État, et pleinement prises en compte.

B. Organisation

M. Paul Martens (Comité scientifique) note qu'il fallait éviter que les victimes ne soient dissuadées de mener à bien leur procédure de peur d'une structure trop imposante du siège de l'organe arbitral. L'idée d'un membre de la commission de suivi de demander

de uitstekende suggestie gedaan om aan de Koning Boudewijn-Stichting te vragen of ze het scheidsgerecht in haar gebouwen wou huisvesten. Het lag in de bedoeling een plaats te vinden die los stond van de Kerk en van de Kamer. De Stichting heeft ermee ingestemd lokalen, personeel en middelen ter beschikking te stellen. De lokalen zijn geschikt voor de aard van de procedure.

Tevens kon het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik een beroep doen op de expertise en de bekwaamheid van een bijna voltijds gedetacheerde ambtenaar van de FOD Justitie, de heer Philip Verhoeven. Hij werkt in principe voor de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders. De gewaarborgde en bijzonder menselijke opvang draagt bij tot de verzoenende sfeer.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) constateert dat de werking van het Centrum kon worden gewaarborgd ondanks de overgang van de ene zittingsperiode naar de andere. Zo krijgen de samenleving en de slachtoffers het signaal dat die dossiers continu worden opgevolgd.

Met betrekking tot de financiering herinnert *de heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité)* eraan dat de Kerk ermee had ingestemd de erelonen van de arbiters te dragen. Aangezien die slechts zelden zitting houden en de overgrote meerderheid van de dossiers worden behandeld door de Permanente Arbitragekamer, waarna de zaak met een verzoening wordt gesloten, betaalt de Kerk een bijdrage voor de werking van dat orgaan. De in dat verband gestorte bedragen mogen niet worden verward met de bedragen die aan de slachtoffers worden toegekend.

C. Redenen van verwerping van de aanvragen

1. *Gelijklopende procedures*

De heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité) herinnert eraan dat sommige slachtoffers die een aanvraag wilden indienen bij het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik, tevens een rechtsgeding hadden ingeleid bij de gewone rechter. Eén van de voorwaarden waaraan een bij het Centrum ingediende aanvraag moet voldoen om ontvankelijk te zijn, is echter dat de betrokkene nergens anders een dergelijk verzoek heeft ingediend. Omdat een tijdsvoorwaarde was gesteld (de aanvraag moest uiterlijk 31 oktober 2012 bij het Centrum zijn ingediend), dreigde het slachtoffer over geen enkel middel meer te beschikken mocht de procedure door de rechter van de rechterlijke orde worden afgewezen, vooral wegens verjaring.

à la Fondation Roi Beaudouin si elle pouvait abriter le siège en ses murs était judicieuse. Il fallait trouver un lieu qui ne soit ni l'Église, ni la Chambre. La Fondation a accepté de mettre à disposition des locaux, du personnel et des fonds. Les locaux sont adaptés à la nature de la procédure.

En outre, le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels a pu compter sur l'expertise et les compétences d'un fonctionnaire du SPF justice détaché presque à temps plein: M. Philip Verhoeven. Celui-ci travaille en principe pour la Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels. L'accueil assuré, particulièrement humain, participe au climat de conciliation.

Mme Karine Lalieux (PS) constate que le fonctionnement du Centre a pu être garanti nonobstant le passage d'une législature à l'autre. Le signal ainsi donné à la société et aux victimes est celui d'une continuité dans le suivi de ces dossiers.

En ce qui concerne le financement, *M. Herman Verbist (Comité scientifique)* rappelle que l'Église avait donné son accord pour supporter les honoraires des arbiters. Dans la mesure où les collèges d'arbitres sont rares et que la toute grande majorité des dossiers sont traités par la Chambre d'arbitrage permanente avec conclusion d'une conciliation, une contribution est payée par l'Église pour le fonctionnement de cet organe. Les sommes ainsi versées ne doivent pas être confondues avec les montants alloués aux victimes.

C. Causes de rejet des requêtes

1. *Dualité de procédures*

M. Paul Martens (Comité scientifique) rappelle que certaines victimes, qui voulaient introduire une requête auprès du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels, avaient introduit par ailleurs une procédure devant une juridiction de l'ordre judiciaire. Or, une des conditions de recevabilité de la requête auprès du Centre consiste à ne pas avoir introduit de demande ailleurs. Comme une condition de temps avait été décidée (avoir introduit la requête au Centre au plus tard le 31 octobre 2012), la victime risquait de se trouver sans aucun recours si la procédure devant une juridiction de l'ordre judiciaire venait à être rejetée, spécialement pour cause de prescription.

Om dat probleem op te lossen, werd bij de artikelen 5.2.2 en 5.2.3 van het Arbitragereglement (DOC 53 0520/005, blz. 60) een regeling opgezet waarbij de voorwaarde van ontvankelijkheid mits er voor dezelfde feiten geen andere procedures lopen, wordt afgezwakt door de mogelijkheid tot indiening van een aanvraag ten bewarende titel bij het Centrum. De artikelen 5.2.2 en 5.2.3 geven echter aan dat de Permanente Arbitragekamer zich uiterlijk op 31 juli 2013 over de ontvankelijkheid van de aanvraag uitspreekt.

Na een eerste uitstel van een jaar (advies nr. 3 van het Wetenschappelijk Comité, zie DOC 53 0520/009, blz. 43) werd bij het Wetenschappelijk Comité een nieuw verzoek ingediend, gelet op de bezorgdheid van sommige advocaten van slachtoffers die betrokken waren bij een hangende strafprocedure. Die procedure heeft tal van ontwikkelingen gekend; in minstens twee gevallen liep die tot het Hof van Cassatie. Uitzonderlijk werd een nieuwe termijn van uitstel verleend, tot 31 juli 2015 (advies nr. 4 van het Wetenschappelijk Comité, zie bijlage 1).

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) herinnert eraan dat het Arbitragereglement voorziet in een grond van onontvankelijkheid als dezelfde feiten aan de oorsprong van de beide procedures liggen. Het misdrijf seksueel misbruik is voor de spreekster niet hetzelfde als het misdrijf schuldig verzuim. Heeft het Wetenschappelijk Comité daarover geen advies uitgebracht?

Mevrouw Karine Lalieux (PS) vraagt meer details over de wijze waarop het Centrum omgaat met de dossiers waarin dualiteit van procedures wordt vastgesteld.

De heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité) herinnert eraan dat momenteel tegen de Kerk een procedure loopt op initiatief van slachtoffers die een klacht wegens schuldig verzuim hebben ingediend. Door die procedure zal men zich moeten buigen over de vraag of de kerkelijke autoriteiten handelen als committent voor daden van de priesters. In dat opzicht zijn er juridische controverses.

Schuldig verzuim verschilt van seksueel misbruik. Bij schuldig verzuim wordt verwezen naar de eigen verantwoordelijkheid van de kerkelijke autoriteiten. De vraag of het bestaan van die procedure invloed heeft op de arbitrale procedures, werd beslecht in die zin dat artikel 5.2.1 van het Arbitragereglement (DOC 53 0520/005, blz. 60) vereist dat de andere hangende procedure “dezelfde feiten” betreft. Beide procedures betreffen echter verschillende personen, in een andere hoedanigheid, in verband met verschillende feiten.

Pour résoudre cette difficulté, les articles 5.2.2 et 5.2.3 du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 60) organisent un système où la condition de recevabilité liée à l'absence de toute autre procédure en cours, pour les mêmes faits, est tempérée par la possibilité d'introduire une requête au Centre à titre conservatoire. Les articles 5.2.2 et 5.2.3 indiquent toutefois que la Chambre permanente d'arbitrage statue sur la recevabilité de la requête au plus tard le 31 juillet 2013.

Après un premier report d'un an (avis n° 3 du Comité scientifique; voy. DOC 53 0520/009, p. 43), le Comité scientifique a été saisi d'une nouvelle demande en raison d'une préoccupation exprimée par certains avocats de victimes, parties à une procédure pénale pendante. Cette procédure a connu de nombreux développements. Aux moins deux saisines de la Cour de cassation ont eu lieu. Exceptionnellement, un nouveau report du délai a été accordé jusqu'au 31 juillet 2015 (avis n° 4 du Comité scientifique; voy. annexe n° 1).

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) rappelle que le règlement d'arbitrage organise une cause d'irrecevabilité lorsqu'il s'agit des mêmes faits qui sont à l'origine de la dualité de procédures. Le membre estime que l'abus sexuel constitue une autre infraction que l'abstention coupable. Le Comité scientifique n'a-t-il pas émis un avis sur cette question?

Mme Karine Lalieux (PS) demande plus de détails sur la question de savoir comment le Centre gère les dossiers dans lesquels une dualité de procédures est constatée.

M. Paul Martens (Comité scientifique) rappelle qu'une procédure est actuellement en cours contre l'Église à l'initiative de victimes qui se plaignent d'une abstention coupable. Cette procédure nécessitera de s'interroger sur la question de savoir si les autorités de l'Église agissent comme commettants des actes posés par des prêtres. Des controverses juridiques existent à cet égard.

L'abstention coupable est autre chose qu'un abus sexuel. Elle renvoie à la responsabilité propre des autorités de l'Église. La question de savoir si l'existence de cette procédure a une influence sur les procédures arbitrales a été tranchée en ce sens que l'article 5.2.1 du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 60) nécessite que l'autre procédure en cours concerne les “mêmes faits”. Or, les deux procédures portent sur d'autres personnes, autrement qualifiées, pour d'autres faits.

De beslissing van de Permanente Arbitragekamer over de kwalificatie van “dezelfde feiten” doet geen afbreuk aan de beoordeling door de feitenrechters in het kader van de vordering waarover zij moeten oordelen. Wat hen betreft, zal het hen toekomen daarover te beslissen in het kader van de schadeloosstelling van de slachtoffers.

Als op 31 juli 2015 de procedure voor de rechtscolleges van de rechterlijke macht nog aan de gang is (of nauwelijks is afgerond), zou de Permanente Arbitragekamer zich eventueel tot het Wetenschappelijk Comité kunnen richten. Alle beslissingen die tot dusver werden getroffen, werden altijd pragmatisch opgevat.

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) wijst erop dat het Wetenschappelijk Comité niet bevoegd is om over de ontvankelijkheid van de aanvragen te oordelen. Conform artikel 3 van het Arbitragereglement (DOC 53 0520/005, blz. 58) is dat Comité bevoegd om een antwoord te geven op vragen van de Permanente Arbitragekamer en van de scheidsrechters inzake het Arbitragereglement. De commissieleden zullen daarom begrip hebben voor de aan de dag te leggen omzichtigheid, vooral omdat er nog procedures lopen.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) geeft aan dat het klopt dat beide procedures op verschillende feiten zijn gegrond, maar ze ziet niet in waarom de bij het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik ingediende aanvraag niet behandeld zou kunnen worden.

De heren Paul Martens en Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) nuanceren in die zin dat de instanties van het Centrum geen zicht hebben op de details van de bij de rechtbanken van de rechterlijke macht hangende procedures. Alles hangt af van de conclusies van de partijen en van de aard van de geformuleerde verzoeken, die bij de instanties van het Centrum niet bekend zijn. Het vraagstuk zal worden besproken in het jaarverslag van het Wetenschappelijk Comité.

Volgens *de heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)* moet een onderscheid worden gemaakt naar gelang van de aard van de schade waarvoor schadeloosstelling wordt gevraagd. Een zelfde schade kan geen twee keer schadeloos worden gesteld.

2. Vergoeding via een andere weg

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) benadrukt dat een slachtoffer dat door een opvangpunt van de Kerk wordt vergoed (zie deel 3 van dit verslag), geen schadeloosstelling kan ontvangen in het kader van de arbitrale procedure bij het Centrum voor

La décision de la Chambre d'arbitrage permanente sur la qualification des “mêmes faits” ne préjuge pas de l'appréciation des juges du fond dans le cadre de l'action dont ils sont saisis. Il leur appartiendra de décider pour ce qui les concerne dans le cadre de l'indemnisation des victimes.

Si au 31 juillet 2015 la procédure devant les juridictions de l'ordre judiciaire est encore en cours ou à peine clôturée, la Chambre permanente d'arbitrage pourrait éventuellement saisir le Comité scientifique. Toutes les décisions prises jusqu'à présent ont toujours été conçues de manière pragmatique.

M. Herman Verbist (Comité scientifique) souligne que le Comité scientifique n'est pas compétent pour juger de la recevabilité des requêtes. Sa compétence consiste, conformément à l'article 3 du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 58), à répondre aux questions que lui soumettent la Chambre d'arbitrage permanente et les collèges arbitraux en ce qui concerne le règlement d'arbitrage. Les membres comprendront dès lors la prudence dont il convient de faire preuve, surtout que des procédures sont encore en cours.

Si les deux procédures sont effectivement fondées sur des faits différents, *Mme Carina Van Cauter (Open Vld)* ne voit pas ce qui empêche de traiter la requête introduite au Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels.

MM. Paul Martens et Herman Verbist (Comité scientifique) nuancent en ce sens que les organes du Centre ne connaissent pas les détails des procédures pendantes devant les juridictions de l'ordre judiciaire. Tout dépend des conclusions des parties et de la nature des demandes formulées, inconnues pour ces organes. La question sera abordée dans le rapport annuel du Comité scientifique.

Pour M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen), il convient d'opérer une distinction selon la nature du dommage dont la réparation est demandée. Un même dommage ne peut être réparé deux fois.

2. Indemnisation par une autre voie

M. Herman Verbist (Comité scientifique) souligne qu'une victime qui reçoit une compensation par un point de contact de l'Église (voir la troisième partie du présent rapport) ne peut recevoir de compensation dans le cadre de la procédure d'arbitrage auprès du Centre d'arbitrage

Arbitrage inzake Seksueel Misbruik. De Permanente Arbitragekamer is bevoegd om de ontvankelijkheid van de aanvragen na te gaan; die Kamer heeft al zeven keer beslist tot onontvankelijkheid wegens schadeloosstelling via een andere weg.

3. Geen verzoening mogelijk

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) vraagt wat wordt bedoeld met “geen verzoening mogelijk” als reden voor de Permanente Arbitragekamer om een aanvraag af te wijzen (zie tussentijds verslag, punt 6).

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) geeft aan dat die afwijzingsreden betrekking heeft op het geval waarin geen akte kan worden genomen van enige verzoening en er voorts geen enkele arbitrage mogelijk is. Er wordt bijvoorbeeld verwezen naar artikel 8.4 van het Arbitragereglement (DOC 53 0520/005, blz. 66), dat als volgt luidt:

“Indien blijkt dat de in de aanvraag aangewezen dader overleden is of indien de dader niet kan worden geïdentificeerd, ondanks het voeren van een diepgaand onderzoek met onder meer de hulp van de verweerder, tracht de Permanente Arbitragekamer de partijen te verzoenen.

Indien de verzoeningspoging is mislukt, kan de Permanente Arbitragekamer de zaak doorverwijzen naar een scheidsgerecht indien zij vaststelt dat er geldige bekentenissen van seksueel misbruik voorhanden zijn.”.

De Permanente Arbitragekamer gaat dus alleen tot verwijzing over ingeval die instantie constateert dat er “geldige bekentenissen” zijn.

4. Slachtoffer overleden

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) stelt vast en betreurt dat in vijf gevallen een beslissing tot afwijzing moest worden genomen omdat het slachtoffer in de loop van de procedure was overleden. De gezondheidstoestand van het slachtoffer zou in aanmerking kunnen worden genomen om de behandelingsvolgorde van de dossiers te bepalen.

en matière d’abus sexuels. La Chambre d’arbitrage permanente est compétente pour contrôler la recevabilité et a déjà prononcé sept décisions d’irrecevabilité pour indemnisation par une autre voie.

3. Absence de conciliation possible

Mme Karin Jiroflée (sp.a) demande ce que revêt la cause de rejet par la Chambre permanente d’arbitrage consistant en “pas de conciliation possible” (voir rapport intermédiaire, point 6).

M. Herman Verbist (Comité scientifique) indique que cette cause de rejet concerne le cas où une conciliation ne peut être actée et où en outre aucun arbitrage ne peut avoir lieu. Il est par exemple renvoyé à l’article 8.4 du règlement d’arbitrage, qui porte (DOC 53 0520/005, p. 66):

“S’il s’avère que l’auteur désigné dans la requête est décédé, ou si l’auteur ne peut être identifié en dépit des recherches approfondies, menées notamment en collaboration avec le défendeur, la Chambre permanente d’arbitrage tente de concilier les parties.

Si la tentative de conciliation échoue, la Chambre permanente d’arbitrage peut renvoyer l’affaire à un collège arbitral si elle constate qu’il existe des aveux valables des faits d’abus sexuels.”.

Le renvoi n’est donc opéré par la Chambre permanente d’arbitrage que dans l’hypothèse où cet organe constate qu’il existe “des aveux valables”.

4. Victime décédée

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) constate et regrette que dans cinq cas, une décision de rejet a dû être prise en raison du décès de la victime au cours de la procédure. L’état de santé de la victime pourrait rentrer en ligne de compte pour la détermination de l’ordre de traitement des dossiers.

5. Identiteit van de dader

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) merkt op dat de Permanente Arbitragekamer er in 17 gevallen vanuit is gegaan dat de aanvraag moest worden afgewezen omdat de dader geen priester was van een Belgisch bisdom, noch een lid van een in België gevestigde religieuze congregatie of orde. Een slachtoffer kan worden misleid indien het die feiten heeft ondergaan binnen een ruimer religieus kader of bij een soortgelijke pastorale relatie. Het Arbitragereglement stelt daarbij een verschil in behandeling in.

Bestaat er voor die slachtoffers een andere manier om een schadeloosstelling te verkrijgen? Treden de opvangpunten van de Kerk op?

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) formuleert een soortgelijke vraag. Slachtoffers klagen dat zij bij het Centrum geen genoegdoening kunnen krijgen omdat zij het slachtoffer werden van een dader die geen priester is in de zin van het Arbitragereglement.

In Vlaanderen werd een initiatief opgezet ten bate van de slachtoffers van seksueel misbruik en feiten van pedofilie in andere sectoren. Hebben contacten plaatsgehad met de initiatiefnemers daarvan?

De heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité) merkt op dat de werkzaamheden van de bijzondere commissie “seksueel misbruik” niet beperkt waren tot de pastorale relatie. De bijzondere commissie heeft vertegenwoordigers kunnen horen van de sportsector, de artsen enzovoort. Het Arbitragereglement dat op voorstel van de bijzondere commissie tot stand kwam, heeft daarentegen alleen betrekking op de pastorale relaties. Overigens heeft de Kerk er vrij voor gekozen zich aan arbitrages te onderwerpen.

Opdat andere sectoren in het hierbij uitgewerkte systeem worden opgenomen, zouden de vertegenwoordigers van die sectoren er vrij voor moeten opteren zich daaraan te onderwerpen, het Arbitragereglement te aanvaarden en tot de financiering van de arbitrageinstantie bij te dragen.

D. Naar een “Belgisch model”?

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) herinnert eraan dat een afvaardiging van de opvolgingscommissie heeft kunnen deelnemen aan de hoorzitting op 16 januari 2014 met de Heilige Stoel door het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties (DOC 53 0520/010, blz. 4, 5, 11 e.v.). Bij die gelegenheid heeft de delegatie vertegenwoordigers kunnen

5. Identité de l'auteur

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) fait remarquer que dans 17 cas, la Chambre d'arbitrage permanente a considéré que la demande devait être rejetée en raison du fait que l'auteur n'était pas un prêtre d'un diocèse belge ou un membre d'une congrégation ou d'un ordre religieux établi en Belgique. Une victime peut être induite en erreur si elle a subi ces faits dans un cadre religieux élargi ou dans une relation pastorale analogue. Le règlement d'arbitrage introduit là une différence de traitement.

Existe-t-il pour ces victimes une autre voie pour obtenir une indemnisation? Les points de contact de l'Église interviennent-ils?

Mme Sonja Becq (CD&V) formule une interrogation analogue. Des victimes se plaignent de ne pouvoir obtenir satisfaction au Centre en raison du fait qu'elles ont été victimes d'un auteur n'étant pas prêtre au sens du règlement d'arbitrage.

En Flandre, une initiative a été lancée au profit des victimes d'abus sexuels et de faits de pédophilie dans d'autres secteurs. Des contacts ont-ils lieu avec les promoteurs de cette initiative?

M. Paul Martens (Comité scientifique) note que les travaux de la commission spéciale “Abus sexuels” ne se sont pas limités à la relation pastorale. La commission spéciale a pu entendre des représentants des secteurs du sport, de l'art médical, etc. Le règlement d'arbitrage, à la suite de la proposition formulée par la commission spéciale, ne concerne toutefois que les relations pastorales. D'ailleurs, l'Église a librement choisi de se soumettre à des arbitrages.

Pour que d'autres secteurs soient concernés par le système retenu ici, il faudrait que les représentants de ce secteur choisissent librement de s'y soumettre, acceptent le règlement d'arbitrage et concourent au financement de l'organe d'arbitrage.

D. Vers un “modèle belge”?

M. Herman Verbist (Comité scientifique) rappelle qu'une délégation de la commission de suivi a pu assister à l'audition du Saint-Siège par le Comité des droits de l'enfant des Nations Unies, le 16 janvier 2014 (DOC 53 0520/010, p. 4, 5, 11 et s.). À cette occasion, la délégation a pu rencontrer des représentants de victimes suisses d'abus sexuels dans une relation d'autorité ainsi

ontmoeten van Zwitserse slachtoffers van seksueel misbruik binnen een gezagsrelatie, alsook andere belanghebbende partijen. De in België uitgewerkte oplossing wekt de belangstelling van die betrokkenen.

Op 9 december 2014 heeft in het Zwitserse parlement een bijeenkomst plaatsgehad met vertegenwoordigers van de slachtoffers van seksueel misbruik in het kader van de Katholieke Kerk, wat het Franstalig gedeelte van de Zwitserse Confederatie betreft. Het “Belgische model” zou op dienstige wijze als voorbeeld kunnen dienen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) schaaft zich achter dat standpunt en staat het met wat hem van de slachtoffers ter ore komt. De slachtoffers geven aan dat de in België uitgewerkte oplossing hun echt genoegdoening schenkt. De opvolgingscommissie zou er trots op mogen zijn dat het “Belgisch model” in het buitenland navolging vindt.

II. — STATISTISCHE GEGEVENS

A. Aantal aanvragen

Ter aanvulling van het tussentijds verslag geeft *de heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité)* toelichting bij het definitieve aantal ingediende aanvragen. Het gaat om 628 dossiers, en niet om 621, omdat in bepaalde gevallen verschillende dossiers gelijktijdig, in dezelfde omslag, werden ingediend.

Sinds 18 november 2014 en rekening houdend met de recentste informatie waarmee voor het tussentijds verslag rekening werd gehouden, moet nog slechts een honderdtal aanvragen worden behandeld.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) begrijpt niet hoe het kan dat op 31 oktober 2014 500 aanvragen werden behandeld, terwijl de statistieken van het tussentijds verslag gewag maken van 423 verzoeningen en van 53 aanvragen die door de Permanente Arbitragekamer werden verworpen. Bovendien worden nog twee arbitrages aangekondigd. Waar zijn de 22 overige dossiers?

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) antwoordt dat een aantal dossiers wellicht als reeds behandeld mogen worden beschouwd, maar dat ze nog moeten worden verwerkt in de verzoenings- of de verwerpsstatistieken.

que d’autres parties intéressées. La solution trouvée en Belgique intéresse ces intervenants.

Le 9 décembre 2014, une réunion a eu lieu au parlement suisse, avec des représentants des victimes d’abus sexuels dans le cadre de l’Église Catholique pour ce qui concerne la partie francophone de la Confédération Helvétique. Le “modèle belge” pourrait utilement servir d’exemple.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) appuie cet élément au travers des échos qui lui reviennent des victimes. Celles-ci font état d’une satisfaction réelle par rapport à la solution retenue en Belgique. La commission de suivi pourrait s’enorgueillir de l’exportation du “modèle belge”.

II. — DONNÉES STATISTIQUES

A. Nombre de requêtes

Complémentairement au rapport intermédiaire, *M. Herman Verbist (Comité scientifique)* apporte une explication pour le nombre final de demandes introduites. Il s’agit en effet de 628 et non de 621 en raison du fait que, dans certains cas, plusieurs dossiers avaient été introduits simultanément sous un même pli.

Depuis le 18 novembre 2014 et les dernières informations prises en compte pour le rapport intermédiaire, il ne reste plus qu’une centaine de requêtes à encore traiter.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) ne comprend pas comment 500 demandes ont été traitées au 31 octobre 2014, alors que les statistiques du rapport intermédiaires annoncent 423 conciliations et 53 décisions de rejet par la Chambre permanente d’arbitrage. Deux arbitrages sont en outre annoncés. Où restent les 22 autres dossiers?

M. Herman Verbist (Comité scientifique) répond qu’une série de dossiers peuvent déjà être considérés comme traités, mais qu’ils doivent encore être intégrés dans les statistiques de conciliation ou de rejet.

B. Behandelingsduur

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) merkt op dat de behandeling van bepaalde zaken meer tijd vergt dan gepland. In de meeste gevallen is de vertraging te wijten aan de reacties — of aan het uitblijven ervan — van de eisers. Door die vertraging kan moeilijk worden ingeschat hoelang het nog zal duren vooraleer alle zaken zijn behandeld. Op grond van de uitgewerkte planning zou het Centrum zijn werkzaamheden echter in de loop van 2015 moeten kunnen beëindigen.

De ongerustheid van de slachtoffers is begrijpelijk. Voor het eerst wordt hen gevraagd met hun verhaal naar buiten te komen en vertegenwoordigers van de Stichting *Dignity* te ontmoeten. De slachtoffers hebben echter achteraf aangegeven dat zij de voorgestelde procedure echt weten te waarderen. Hoewel de Permanente Arbitragekamer begrip opbrengt voor de vrees van de slachtoffers, moet ze waarborgen dat de behandelingstermijn redelijk blijft. Om die reden verzendt ze herinneringen, tot tweemaal toe. In de tweede herinneringsbrief geeft de Arbitragekamer duidelijk aan dat de zaak zal worden gesloten als de betrokkene andermaal niet opdaagt.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) wenst meer duidelijkheid over wat het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik zou ondernemen, mochten de rechtbanken in bepaalde zaken ná 2015 nog geen uitspraak hebben gedaan. Het Centrum heeft immers geen zicht op de gerechtelijke agenda, noch heeft ze die in de hand.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) wil weten in welke mate het honderdtal overblijvende dossiers als “zwaar” moeten worden aangemerkt. Is dat wegens de aard van mogelijke betwistingen, of om reden van de feiten — en derhalve van de bedragen die eventueel moeten worden toegekend?

Mevrouw Karine Lalieux (PS) is verbaasd dat sommige slachtoffers niet reageren. Lichten die slachtoffers de redenen van hun vrees achteraf toe? Er waren plannen om de Permanente Arbitragekamer niet op een centrale plaats zitting te doen houden. Is dat ook gebeurd?

Volgens *de heer Paul Martens (Wetenschappelijk Comité)* is het van zeer groot belang dat alle resterende dossiers nog in 2015 worden behandeld. De belangrijkste reden is dat de slachtoffers wachten op de ontknoping en dat sommigen al van gevorderde leeftijd zijn. Zij hebben recht op de inachtneming van een redelijke termijn. De Permanente Arbitragekamer heeft dan ook aangedrongen op een niet al te lange

B. Durée de traitement

M. Herman Verbist (Comité scientifique) fait remarquer que le traitement de certaines affaires prend plus de temps que prévu. Dans la plupart des cas, les retards sont imputables aux réactions, ou à l'absence de réaction, des requérants. Ces retards rendent difficile d'évaluer le temps encore nécessaire pour le traitement de l'ensemble des affaires. Cependant, selon la planification réalisée, le Centre devrait pouvoir terminer ses activités dans le courant de 2015.

Les inquiétudes des victimes sont compréhensibles. Pour la première fois, il leur est demandé d'exposer leur histoire et de rencontrer des représentants de la fondation “*Dignity*”. Les échos reçus par les victimes démontrent toutefois leur appréciation réelle de la procédure imaginée. Si la Chambre d'arbitrage permanente a de la compréhension pour les appréhensions des victimes, elle doit cependant rester garante d'un délai de traitement raisonnable. Des rappels sont donc envoyés, par deux fois. Dans le deuxième rappel, la Chambre indique clairement qu'en cas de nouvelle absence, l'affaire sera clôturée.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) demande plus de précisions sur la manière dont le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels générerait une situation où des procédures restent pendantes auprès des juridictions de l'ordre judiciaire au-delà de 2015. Le Centre ne dispose en effet ni d'une vue, ni d'une maîtrise de l'agenda judiciaire.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) voudrait savoir dans quelle mesure la centaine de dossiers restants doivent être considérés comme lourds. Est-ce en raison de la nature des contestations susceptibles d'être soulevées ou en raison de la nature des faits et, partant, des sommes éventuellement à allouer?

L'absence de réaction de certaines victimes interpelle *Mme Karine Lalieux (PS)*. Ces victimes expliquent-elles par après les raisons de leurs appréhensions? Il avait été évoqué des séances de la Chambre permanente d'arbitrage décentralisées. Ont-elles lieu?

Pour *M. Paul Martens (Comité scientifique)*, il est essentiel de traiter l'ensemble des dossiers restants encore en 2015. Principalement, les victimes attendent l'épilogue et, pour certaines, commencent à avancer en âge. Elles ont droit au respect du délai raisonnable. La Chambre d'arbitrage permanente a pour cette raison insisté pour que le délai de traitement ne soit pas trop étendu. Secondairement, une difficulté pourrait

behandelingstermijn. Een tweede reden is de financiering van het Centrum, die in het gedrang zou kunnen komen als de werkzaamheden zouden aanslepen.

De “zware” dossiers zijn geen dossiers waarin de feiten zwaarder zijn. Het gaat om dossiers waarin procedurekwesties zoals verknochtheid of litispendinge rijzen. De spreker schat hun aantal op 27.

Volgens de heer Herman Verbist (*Wetenschappelijk Comité*) kan de Permanente Arbitragekamer de aard van de resterende dossiers niet preciseren. Per maand wordt een dossierplanning opgesteld; pas dan worden de dossiers geanalyseerd. Er is geen zicht op lange termijn. Daar staat tegenover dat bepaalde aanvragen die tegelijk elders werden ingediend, pas na afloop van de niet-arbitrageprocedure worden behandeld. Bovendien rijst het vermoeden dat die zaken complexer zijn.

Sommige slachtoffers kunnen zich moeilijk verplaatsen. Er hebben reeds gedecentraliseerde zittingen van de Permanente Arbitragekamer plaatsgevonden, zelfs in een gevangenis.

C. Toegewezen bedragen

Dat het totale bedrag toegewezen in 2014 aan de Franstalige slachtoffers sterk verminderd lijkt in vergelijking met 2013 en ten opzichte van het bedrag toegewezen aan de Nederlandstalige slachtoffers, is volgens de heer Herman Verbist (*Wetenschappelijk Comité*) toe te schrijven aan het totale aantal ingediende en nog te behandelen aanvragen, dat aan Franstalige kant duidelijk lager is.

De meeste toegewezen bedragen stemmen overeen met de in artikel 7.1.3 van het Arbitragereglement bedoelde feiten van de categorieën 2 en 3 (DOC 53 0520/005, blz. 62 en 63), dat wil zeggen respectievelijk een maximumbedrag van 5 000 of 10 000 euro. Feiten van de categorie 4, die overeenkomt met een maximumbedrag van 25 000 euro, komt slechts zelden voor.

De heer Stefaan Van Hecke (*Ecolo-Groen*) vraagt zich af of de door de scheidsrechters toe te wijzen bedragen deel zullen uitmaken van hetzelfde statistische bereik als de bedragen die in het kader van de verzoening worden toegewezen.

Mevrouw Daphné Dumery (*N-VA*) stelt zich vragen bij een verbazingwekkende statistische coïncidentie. In punt VIII van het tussentijds verslag (bedragen naar taalrol en geslacht) is het aantal dossiers van categorie

apparaître dans le financement du Centre, si les activités devaient perdurer.

Les dossiers “lourds” ne sont pas des dossiers où les faits sont plus graves. Ces dossiers sont ceux où des questions de procédures, telles que les connexités ou les litispences, se posent. L’intervenant les évalue à 27.

M. Herman Verbist (*Comité scientifique*) estime que la Chambre d’arbitrage permanente ne peut pas préciser la nature des dossiers restants. Une planification mensuelle des dossiers est réalisée. Ce n’est qu’alors que les dossiers sont analysés. Il n’existe pas de vue à plus long terme. Par contre, certains dossiers où une dualité de procédures existe ne sont traités qu’au moment où la procédure non arbitrale connaît son terme. Il peut en outre être présumé que la complexité de ces affaires est supérieure.

Certaines victimes ont des difficultés à se déplacer. Des audiences décentralisées de la Chambre d’arbitrage permanente ont déjà eu lieu, y compris dans un établissement pénitentiaire.

C. Montants alloués

Si le montant total alloué en 2014 aux victimes francophones semble fortement réduit par rapport à 2013 et par rapport au montant alloué aux victimes néerlandophones, c’est selon M. Herman Verbist (*Comité scientifique*) à attribuer au nombre total de requêtes introduites et encore à traiter, nettement plus faible du côté francophone.

La majorité des montants alloués correspondent aux catégories 2 et 3 visées à l’article 7.1.3 du règlement d’arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 62 et 63), soit respectivement une somme maximale de 5 000 ou de 10 000 euros. La catégorie 4, correspondant à un montant de maximum 25 000 euros, ne se rencontre que rarement.

M. Stefaan Van Hecke (*Ecolo-Groen*) se demande si les montants qui seront alloués par les collègues arbitraux seront dans la même fourchette statistique que les montants qui sont alloués dans le cadre des conciliations.

Mme Daphné Dumery (*N-VA*) s’interroge sur une étonnante coïncidence statistique. Dans le point VIII du rapport intermédiaire (montant ventilé selon le rôle linguistique et le sexe), le nombre de dossiers de

2 (64) en categorie 3 (37) voor de Nederlandstalige mannen in 2013 en 2014 hetzelfde. Zij hoopt niet te moeten besluiten dat het om gezochte quota gaat.

De heer Herman Verbist (Wetenschappelijk Comité) zal bij het secretariaat van het Centrum informatie inwinnen. Voor hem gaat het alleen maar om toeval. De Kerk heeft nooit enige quota vastgelegd.

DEEL 3

JAARVERSLAG (2012-2013) VAN DE OPVANGPUNTEN

Het jaarverslag 2012-2013 van de kerkelijke opvangpunten voor seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie is opgenomen als bijlage 2 bij dit verslag.

I. — FEITELIJKE GEGEVENS

A. Oorsprong

Mgr. Guy Harpigny (bisschop van het bisdom Doornik) geeft aan dat de hoorzittingen met de bisschoppen en religieuze oversten in 2010-2011 nieuwe wegen hebben geopend om de slachtoffers van seksueel misbruik van minderjarigen te ontmoeten en om procedures tegen de vermoedelijke misbruikplegers te starten¹.

De bisschoppen en religieuze oversten hebben zich over het dossier gebogen, wat heeft geresulteerd in de publicatie van "*Verborgene verdriet. Naar een globale aanpak van seksueel misbruik in de Kerk*" en in een aantal beslissingen. De eerste beslissing was de aanvaarding van de vraag van het parlement, wat heeft geresulteerd in de oprichting van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik: erkenning van de slachtoffers; financiële compensatie; hulp. De tweede beslissing was de oprichting van tien lokale opvangpunten.

De slachtoffers konden zich immers maar tot 31 oktober 2012 tot het Centrum voor Arbitrage richten. Men moest bijgevolg degenen die te laat het bestaan van het Centrum voor Arbitrage hadden vernomen, de mogelijkheid bieden om na 31 oktober 2012 nog een aanvraag in te dienen. Voorts moest men de slachtoffers die zich niet tot het Centrum voor Arbitrage wilden

¹ De referenties voor die hoorzittingen zijn als bijlage opgenomen in verslag DOC 53 0520/002.

catégorie 2 (64) et de catégorie 3 (37) est identique entre 2013 et 2014 pour les hommes néerlandophones. L'intervenante espère ne pas devoir en conclure que des quotas seraient recherchés.

M. Herman Verbist (Comité scientifique) s'enquerra auprès du secrétariat du Centre. Pour l'orateur, il ne faut y voir que le fruit du hasard. L'Église n'a jamais fixé le moindre quota.

TROISIÈME PARTIE

RAPPORT ANNUEL (2012-2013) DES POINTS DE CONTACT

Le rapport annuel 2012-2013 des points de contact de l'Église pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale figure en annexe n° 2 du présent rapport.

I. — DONNÉES MATÉRIELLES

A. Origine

Mgr. Guy Harpigny (évêque du diocèse de Tournai) indique que l'audition des évêques et des supérieurs religieux en 2010-2011 a ouvert des chemins nouveaux pour rencontrer les victimes d'abus sexuels sur mineurs et pour entamer des procédures à l'égard des abuseurs présumés¹.

Les évêques et supérieurs religieux ont mené une réflexion qui a abouti à la publication "*Une souffrance cachée. Pour une approche globale des abus sexuels dans l'Église*" et à plusieurs décisions. La première a été l'acceptation de la demande du parlement dont le résultat a été la création du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels: reconnaissance des victimes; compensation financière; aide. La deuxième a été la mise sur pied de dix points de contact locaux.

En effet, les victimes pouvaient s'adresser au Centre d'arbitrage jusqu'au 31 octobre 2012. Il fallait, par conséquent, donner aux victimes qui avaient appris trop tardivement l'existence du Centre d'arbitrage la possibilité de déposer leur demande au-delà du 31 octobre 2012. Par ailleurs, il fallait laisser aux victimes qui ne désiraient pas s'adresser au Centre d'arbitrage la possibilité de

¹ Ces auditions font l'objet de l'annexe du rapport DOC 53 0520/002.

richten, de mogelijkheid laten hun aanvraag in te dienen bij een andere instantie, waar de katholieke Kerk hen als slachtoffers kon erkennen, hen steun kon bieden en als zij daar om vroegen, een financiële compensatie kon geven.

B. Opvangpunten

1. Organisatie

Mgr. Guy Harpigny deelt mee dat er tien opvangpunten zijn opgericht:

- één in elk van de acht bisdommen;
- één voor de Nederlandstalige religieuzen;
- één voor de Franstalige religieuzen.

Die opvangpunten zijn in werking sinds januari 2012. Zij worden gefinancierd door het betrokken bisdom en door de Nederlandstalige en Franstalige religieuzen.

Elk opvangpunt wordt geleid door een coördinator die de aanvragen opvolgt, vanaf de eerste informatieverstrekking tot het einde van de behandeling van het dossier. De coördinator zorgt ervoor dat de informatieverstrekker op de hoogte wordt gebracht van wat men met zijn verklaring heeft gedaan. Op de nationale bijeenkomst van alle coördinatoren is het mogelijk te onderzoeken welk gevolg aan vragen moet worden gegeven, zodat, zo mogelijk, een gemeenschappelijke werkwijze voor de hele katholieke Kerk in België kan worden aangehouden.

De opvangpunten bestaan uit een zorgverlener (arts, psycholoog of seksuoloog), een jurist en een maatschappelijk werker (criminoloog, maatschappelijk assistent). Het gebeurt dat het opvangpunt voor bepaalde bijzondere aspecten een beroep doet op experts. Het opvangpunt werkt volledig zelfstandig, maar onder het gezag van de bisschop.

2. Bevoegdheden

Mgr. Guy Harpigny legt uit dat iedereen, ongeacht zijn leeftijd, die onlangs of in het verleden slachtoffer of getuige is geweest van seksueel misbruik of grensoverschrijdend gedrag, evenals iedereen die dergelijke feiten heeft gepleegd of ervan wordt verdacht, zich tot het opvangpunt kan wenden. Ook de slachtoffers die zich bij de commissie-Adriaenssens hebben gemeld vóór de huiszoeking van 24 juni 2010 en aan wier

faire leur demande à une autre institution, dans laquelle l'Église catholique pouvait les reconnaître comme victimes, leur apporter une aide et, si elles le demandaient, une compensation financière.

B. Points de contact

1. Organisation

Mgr. Guy Harpigny informe que dix points de contact ont été créés:

- un dans chacun des huit diocèses;
- un autre pour les religieux francophones;
- un autre pour les religieux néerlandophones.

Ces points de contact sont opérationnels depuis janvier 2012. Ils sont financés par les diocèses concernés et par les religieux francophones et néerlandophones.

Chaque point de contact est dirigé par un coordinateur qui assure le suivi depuis la première information jusqu'au terme de son traitement. Le coordinateur veille à ce que celui qui a informé soit mis au courant de ce qu'il est advenu de sa déclaration. Lors de la rencontre nationale de tous les coordinateurs, il est possible d'examiner les suites à donner à des questions qui se posent, afin d'avoir, si possible, une ligne commune pour l'ensemble de l'Église catholique en Belgique.

Les points de contact sont composés comme suit: un dispensateur de soins (médecin, psychologue ou sexologue), un juriste et un travailleur social (criminologue, assistant social). Il arrive que, pour certains aspects particuliers, le point de contact fasse appel à des experts. Le point de contact travaille en toute indépendance, mais sous l'autorité de l'évêque.

2. Compétences

Mgr. Guy Harpigny expose que toute personne, quel que soit son âge, qui aurait été victime ou témoin récemment ou dans le passé, d'un abus sexuel ou d'un comportement transgressif de même que celle qui aurait commis ou serait soupçonnée de tels actes peut s'adresser au point de contact. Les victimes qui se sont signalées à la Commission Adriaenssens avant la perquisition du 24 juin 2010, victimes dont les démarches

stappen geen gevolg is gegeven, kunnen zich tot de opvangpunten wenden.

Wanneer iemand zich tot een opvangpunt wendt, moet eerst worden nagegaan of de feiten zijn verjaard. Voor niet-verjaarde feiten heeft het opvangpunt immers niet het recht op te treden. Alleen het gerecht is daarvoor bevoegd. Daarom wordt het gerecht stelselmatig op de hoogte gebracht telkens als bij een opvangpunt een aanvraag wordt ingediend. Indien wordt vastgesteld dat de feiten niet zijn verjaard, verzoekt het opvangpunt het slachtoffer zich tot het gerecht te wenden.

Het gebeurt dat het opvangpunt, ondanks dat beginsel, bij een niet-verjaard feit betrokken raakt. Dan moeten maatregelen worden genomen om de vermeende misbruikpleger te verwijderen, terwijl het onderzoek in handen is van het gerecht.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) herinnert eraan dat de bevoegdheid van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik aan een beperking *ratione personae* onderworpen is: alleen in verband met feiten waarbij sprake is van een tenlastelegging jegens priesters kan een scheidsgerechtelijke procedure worden gevoerd. Kunnen de slachtoffers van dergelijke feiten, indien ze in het kader van een pastorale relatie hebben plaatsgevonden, zich tot de opvangpunten wenden?

Mgr. Guy Harpigny preciseert dat het Wetenschappelijk Comité eventueel met een zaak kan worden belast in sommige situaties waarin twijfel kan ontstaan omtrent de interpretatie die moet worden gegeven aan het begrip “een priester van een Belgisch bisdom of een lid van een religieuze congregatie of orde in België”, in de zin van artikel 4.1, eerste lid, van het arbitragereglement (DOC 53 0520/005, blz. 59). De opvangpunten volgen de krachtlijnen van de bij het voormelde arbitragereglement ingestelde procedure.

De spreker erkent dat in de Kerk veel leken werkzaam zijn. Een koster hangt af van de Kerkfabriek. Een leerkracht in het vrij onderwijs hangt af van de inrichtende macht. Sommige leken verlenen pastorale bijstand: het gaat om de parochieassistenten. Laatstgenoemde categorie van leken is ingewikkelder om te analyseren in het licht van de werkingssfeer van de procedures bij het Centrum en bij de opvangpunten.

De spreker beklemtoont dat de bevoegdheden van de opvangpunten ook de mogelijkheid bieden de moeilijke gevallen beter te bepalen. In zijn eigen bisdom is de voorzitter van het opvangpunt een voormalig magistraat. Voor alle preventiemaatregelen biedt het advies van het opvangpunt een kostbare meerwaarde.

n'ont pas eu de suite, pouvaient également s'adresser aux points de contact.

Lorsqu'une personne s'adresse à un point de contact, il faut d'abord vérifier si les faits sont prescrits. En effet, pour les faits non prescrits, le point de contact n'a pas le droit de mener une action. Cela relève uniquement de la justice. C'est pourquoi, de manière systématique, chaque fois qu'une demande est introduite à un point de contact, la justice est informée. S'il est constaté que les faits ne sont pas prescrits, le point de contact invite la victime à s'adresser à la justice.

Il arrive que, malgré ce principe, le point de contact soit quand même impliqué dans un fait qui n'est pas prescrit. Il faut alors prendre des mesures pour écarter l'abuseur présumé, alors que l'enquête est aux mains de la justice.

Mme Daphné Dumery (N-VA) rappelle que la compétence du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels connaît une limitation *ratione personae*: seuls des faits mettant en cause des prêtres peuvent faire l'objet d'une procédure arbitrale. Les victimes de tels faits, s'ils ont lieu dans un cadre pastoral, peuvent-elles s'adresser aux points de contact?

Mgr. Guy Harpigny précise que le Comité scientifique peut éventuellement être saisi dans certaines situations où un doute survient sur l'interprétation à donner du concept de “prêtre d'un diocèse belge ou un membre d'une congrégation ou d'un ordre religieux établi en Belgique”, au sens de l'article 4.1, alinéa 1er, du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 59). Les points de contact suivent les grandes lignes de la procédure instituée par le règlement d'arbitrage précité.

L'intervenant reconnaît que nombreux sont les laïcs qui travaillent au sein de l'Église. Un sacristain dépend de la fabrique d'Église. L'enseignant dans l'enseignement libre dépend du pouvoir organisateur. Certains laïcs apportent une assistance pastorale: ce sont les assistants paroissiaux. Cette dernière catégorie de laïcs est plus complexe à analyser au regard du champ d'application des procédures, auprès du Centre et auprès des points de contact.

S'agissant des compétences des points de contact, l'intervenant souligne aussi qu'ils permettent de mieux cerner les cas difficiles. En ce qui concerne son évêché, le président du point de contact est un ancien magistrat. Pour toutes les mesures de prévention, l'avis du point de contact offre une précieuse plus-value.

3. Procedure

Mgr. Guy Harpigny legt uit dat als de feiten zijn verjaard, het opvangpunt de volgende procedure volgt:

1° eerst wordt de betrokkene eerlijk gehoord en krijgt hij hulp en advies: aldus wordt het slachtoffer als dusdanig erkend;

2° vervolgens gaat het opvangpunt samen met het slachtoffer na of het goed is de mensen uit zijn of haar omgeving te horen: de partner, de familie en collega's of vrienden van het slachtoffer;

3° vervolgens kan het opvangpunt, mits het slachtoffer daar uitdrukkelijk mee instemt, een onderhoud organiseren tussen het slachtoffer en de vermeende misbruikpleger of diens overste, te weten de toenmalige overste dan wel de huidige als de vroegere overste is overleden of onbereikbaar is;

4° het opvangpunt kan de betrokkene oriënteren naar externe psychologische én sociale bijstand of rechtsbijstand.

Naar gelang van de behoefte of de aanvraag (slachtoffer, misbruikpleger, verdachte of getuige) is het mogelijk te verwijzen naar een dienst voor justitieel welzijnswerk, een centrum voor geestelijke gezondheidszorg, een team van "SOS-Enfants" of andere diensten. Zo het slachtoffer daarom verzoekt, kan het opvangpunt zelf een afspraak vastleggen om tijdverlies en administratieve vergissingen te voorkomen.

Voorts beschikt het opvangpunt over een procedure ten aanzien van de vermeende misbruikplegers:

A. het opvangpunt zet het slachtoffer er altijd toe aan de feiten aan de overste van de misbruikpleger (bisschop, religieuze overste, directie van de school of de instelling) te rapporteren, teneinde ander misbruik of grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. Indien de informatie geloofwaardig is, moet de misbruikpleger worden verwijderd van de plaats of uit de functie die een risico inhouden dat de feiten zich herhalen. Met het oog daarop formuleert het opvangpunt concrete voorstellen ten behoeve van de bisschop of de overste. Laatstgenoemden moeten het opvangpunt altijd op de hoogte houden van het gevolg dat aan zijn voorstellen wordt gegeven.

B. Met betrekking tot de financiële compensatie kan het opvangpunt het slachtoffer oriënteren naar bemiddeling of arbitrage (die laatste mogelijkheid gold tot 31 oktober 2012), tenzij het slachtoffer verwacht dat alleen het opvangpunt in dat opzicht optreedt. Het

3. Procédure

Mgr. Guy Harpigny renseigne que si les faits sont prescrits, le point de contact suit la procédure suivante:

1° d'abord une écoute sincère, une aide et un avis: c'est la reconnaissance de la victime comme victime;

2° ensuite le point de contact voit, avec la victime, s'il est bon d'écouter les personnes de l'entourage: le partenaire, la famille et les collègues ou amis de la victime;

3° ensuite, le point de contact peut, moyennant l'accord explicite de la victime, organiser un entretien entre la victime et l'abuseur présumé ou son supérieur, celui de l'époque ou le responsable actuel si l'ancien supérieur est décédé ou ne peut être joint;

4° le point de contact peut orienter vers une aide extérieure tant psychologique que sociale ou juridique.

En fonction de la nécessité ou de la demande (victime, abuseur, suspect ou témoin), il est possible de référer à un Service d'aide aux Justiciables, un Centre de santé mentale, une équipe "SOS Enfants" ou d'autres services. Le point de contact peut, si la victime le demande, organiser lui-même un rendez-vous afin d'éviter une perte de temps et des errements administratifs.

Le point de contact dispose également d'une procédure à l'égard des abuseurs présumés:

A. Le point de contact incite toujours la victime à rapporter les faits au supérieur de l'abuseur présumé (évêque, supérieur religieux, direction d'école ou de l'institution), afin de prévenir un autre abus ou un comportement transgressif. Si l'information est crédible, l'abuseur présumé doit être écarté du lieu ou de la fonction où les faits pourraient se répéter. Dans ce but, le point de contact formule des propositions concrètes à l'intention de l'évêque ou du supérieur. Ces derniers communiqueront toujours au point de contact la suite donnée à ses propositions.

B. Pour la compensation financière, le point de contact peut orienter la victime vers la médiation ou l'arbitrage (ce dernier jusqu'au 31 octobre 2012) à moins que la victime n'attende cette intervention que du point de contact. Le point de contact se base sur des

opvangpunt baseert zich op criteria die vergelijkbaar zijn met die welke gelden voor herstelbemiddeling of arbitrage.

C. De vermoedelijke misbruiker wordt door het opvangpunt uitgenodigd, eventueel samen met een vertrouwenspersoon, om een verkennend gesprek te voeren. Zelfs als het om zeer oude feiten gaat, wordt de vermoedelijke misbruiker aldus geconfronteerd met wat over hem wordt gezegd.

D. Een vermoedelijke misbruiker wordt gewezen op de verantwoordelijkheid die hij binnen de Kerk draagt. Hij beschikt — zoals in rechte — over de mogelijkheid om zich te verdedigen.

E. De misbruikers worden fors aangespoord financieel bij te dragen aan de schadevergoeding van het slachtoffer, ook al kunnen zij daartoe juridisch niet worden gedwongen. Elke directe financiële transactie tussen de misbruiker en het slachtoffer wordt echter vermeden. Het slachtoffer onderhandelt met de Kerk over een minnelijke schikking.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) merkt op dat de procedure waarbij de zaak via het opvangpunt wordt behandeld, verschilt van de procedure die via het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik loopt: de opvangpunten nodigen het slachtoffer immers uit contact op te nemen met de overste van de vermoedelijke misbruiker. Het slachtoffer heeft echter al de inspanning gedaan om zijn klacht in te dienen bij een structuur, die in dit geval binnen de Kerk is ingesteld. Is dit geen extra drempel? Ware het niet logischer dat de Kerk zelf contact zou opnemen met de overste van de vermoedelijke misbruiker?

Volgens *mevrouw Karine Lalieux (PS)* is er nog een ander belangrijk verschilpunt: in het geval van de opvangpuntprocedure zijn de daders partij in het dossier. Aldus ontstaat een driehoeksrelatie tussen het slachtoffer, de Kerk en de dader. In het geval van de scheidsrechtelijke procedure zijn er slechts twee partijen: het slachtoffer en de Stichting Dignity (*cf. infra*).

Wat is de ervaring van de opvangpunten met de vermoedelijke daders? Gebeurt het vaak dat zij de feiten toegeven? Zijn zij zich bewust van de gevolgen van hun daden?

Volgens *mevrouw Sonja Becq (CD&V)* is de bevolking niet altijd bekend met de bevoegdheden van de opvangpunten die niet in verband staan met de slachtofferbejegening; een en ander zou dan ook beter moeten worden toegelicht. Die opvangpunten kunnen bijvoorbeeld een rol spelen bij de preventieve schorsing

critères comparables à ceux qui régissent la médiation réparatrice ou l'arbitrage.

C. L'abuseur présumé, éventuellement accompagné d'une personne de confiance, est invité par le point de contact à un entretien exploratoire. Même s'il est question de faits très anciens, l'abuseur présumé est confronté avec ce qui est mentionné à son sujet.

D. Un abuseur présumé est renvoyé à la responsabilité qu'il porte à l'intérieur de l'Eglise. Il a la possibilité, en droit, de se défendre.

E. Les abuseurs sont sérieusement incités à collaborer financièrement à l'indemnisation de la victime, même s'ils ne peuvent y être contraints juridiquement. Toutefois, toute transaction financière directe entre l'abuseur et la victime est évitée. Le règlement à l'amiable est négocié entre la victime et l'Eglise.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) voit une différence dans la procédure devant les points de contact et le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels, dans la mesure où la victime est invitée par les points de contact à prendre contact avec le supérieur de l'abuseur présumé. Or, la victime a déjà fait l'effort de porter sa plainte devant une structure, ici interne à l'Eglise. Ne s'agit-il pas d'un seuil supplémentaire? Ne serait-il pas plus logique que ce soit l'Eglise elle-même qui prenne contact avec le supérieur de l'abuseur présumé?

Pour *Mme Karine Lalieux (PS)*, une autre différence notable est que les auteurs sont parties prenantes dans la procédure devant les points de contact. Une relation triangulaire se noue ainsi entre la victime, l'Eglise et l'auteur. Les parties à la procédure arbitrale sont au nombre de deux: la victime et Dignity (*voy. infra*).

Quelle est l'expérience des points de contact par rapport aux auteurs présumés? La reconnaissance des faits est-elle fréquente? Ont-ils conscience des conséquences de leurs actes?

Pour *Mme Sonja Becq (CD&V)*, les compétences des points de contact en-dehors de la prise en charge de la victime ne sont pas toujours bien connues et mériteraient d'être mieux expliquées à la population. Ainsi, ces points de contact ont un rôle à jouer dans le cadre des suspensions préventives. Leur composition

van de vermoedelijke dader. Dankzij hun multidisciplinaire samenstelling kunnen zij het debat verrijken. Welke draagwijdte heeft de adviesbevoegdheid van de opvangpunten in het kader van dergelijke maatregelen? Beschikken de opvangpunten over voldoende capaciteiten om terzake hun rol te vervullen?

Mgr. Guy Harpigny beklemtoont dat de opvangpunten werden opgericht om de slachtoffers tegemoet te treden. Uit dat oogpunt werd gezocht naar een werkwijze die de slachtoffers het best zou passen. De slachtoffers willen erkenning van de Kerk. Een officiële ontmoeting met de hiërarchische overste van de dader is een onderdeel van dat erkenningsproces. Die ontmoeting blijft facultatief.

De spreker heeft zelf met veel slachtoffers gesproken, niet alleen uit zijn eigen bisdom. Die slachtoffers zijn van mening dat een ontmoeting met een vertegenwoordiger van de Kerk, waarbij die naar hun verhaal luistert en dat verhaal ook erkent, genoegdoening geeft. Dat is niet anders voor de aanvragen die worden ingediend bij het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik: de spreker wordt vaak gevraagd de aanvrager schriftelijk te contacteren om hem te steunen in zijn erkenningsproces.

Veel in opspraak gebrachte priesters ontkennen de feiten. Veelal gaat het om bejaarde en gepensioneerde mensen die niet veel omgang met de brede omgeving meer hebben. De Kerk heeft met sommigen van hen geen contact meer. Dat de betrokkene de feiten ontkent, neemt niet weg dat hij op zijn verantwoordelijkheid kan worden gewezen. Daartoe blijft de spreker de betrokkenen bezoeken, in de hoop dat zij zich bewust zullen worden van wat zij hebben gedaan.

Mgr. Jozef De Kesel bevestigt dat sommige slachtoffers nood hebben aan een ontmoeting met de leidinggevende van de orde, de congregatie of het bisdom van de dader. Sommige slachtoffers verzochten bovendien ze in contact te brengen met een vertegenwoordiger van de Kerk, aangezien deze betrokken partij is, ofschoon de dader overleden was. Nooit werd een slachtoffer tegen zijn wil tot een dergelijke ontmoeting gedwongen.

C. Stichting *Dignity* en schadevergoedingen

Mgr. Guy Harpigny merkt op dat aan de stichting van openbaar nut *Dignity* rechtspersoonlijkheid werd verleend bij een koninklijk besluit van 4 maart 2012. De stichting werd opgericht om de door het Centrum voor Arbitrage opgelegde schadevergoedingen uit te betalen aan de slachtoffers.

pluridisciplinaire leur permet de nourrir le débat. Quelle est la portée de la compétence d'avis des points de contact dans le cadre de telles mesures? Les points de contact disposent-ils des capacités suffisantes pour jouer leur rôle en la matière?

Mgr. Guy Harpigny souligne que les points de contact ont été institués pour aller à la rencontre des victimes. Dans cette optique, la meilleure formule pour celles-ci a été recherchée. L'objectif des victimes est d'obtenir une reconnaissance de la part de l'Église. Une rencontre officielle avec le supérieur hiérarchique de l'auteur participe d'une voie de reconnaissance. Cette rencontre reste facultative.

L'intervenant lui-même a ainsi reçu de nombreuses victimes, y compris d'autres diocèses. Ces victimes considèrent qu'une rencontre avec un représentant de l'Église au cours de laquelle leur histoire est entendue et reconnue offre satisfaction. Il n'en va pas autrement pour les requêtes introduites au Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels: l'orateur est souvent amené à écrire au requérant pour soutenir son processus de reconnaissance.

Beaucoup de prêtres mis en cause nient les faits. Pour la plupart, il s'agit de personnes âgées, pensionnées, qui vivent déconnectées du monde. L'Église n'a plus de contact avec certaines d'entre elles. Une négation des faits n'empêche pas de rappeler l'intéressé à ses responsabilités. À cet effet, l'intervenant continue de visiter les personnes en cause et espère qu'elles prendront conscience des faits.

Mgr. Jozef De Kesel confirme que certaines victimes ont besoin de rencontrer le responsable de l'ordre, de la congrégation ou de l'évêché dont dépend l'auteur. Certaines victimes avaient en outre le besoin d'être mis en contact avec un représentant de l'Église, cette dernière étant partie intéressée, nonobstant le décès de l'auteur. Jamais il n'a été imposé à une victime de procéder à cette rencontre contre sa volonté.

C. Fondation *Dignity* et indemnisations

Mgr. Guy Harpigny fait observer que la personnalité juridique a été accordée à la fondation d'utilité publique *Dignity* par un arrêté royal du 4 mars 2012. Elle a été constituée afin de verser aux victimes les indemnités prévues par le Centre d'arbitrage.

De stichting stort het opgelegde bedrag aan het slachtoffer en verzoekt de bisschop of de overste van de religieuze, de vermoedelijke misbruiker dus, het equivalent van het door de stichting gestorte bedrag terug te betalen. Als de vermoedelijke misbruiker op dat moment nog in leven is, verzoekt op zijn beurt de bisschop of de religieuze overste de misbruiker hetzelfde bedrag te storten op de rekening van het bisdom of van de religieuze instelling.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) wil verduidelijking over de aard van dat “verzoek” aan de misbruiker. Kan deze uitnodiging tot betaling worden afgedwongen?

Mgr. Guy Harpigny geeft toe dat sommige daders niet de minste bijdrage betalen. De Kerk beschikt niet over politionele bevoegdheid ten aanzien van de dader en is evenmin bevoegd omtrent de betaling van het wettelijk pensioen. De bisschop beschikt alleen maar over de kracht van de overtuiging. Als de dader de feiten ontkent, kan de hiërarchische overste niets ondernemen. De spreker betreurt dat.

Mgr. Jozef De Kesel heeft een beperkt andere ervaring met de daders. Hij heeft niet veel (zelfs geen bejaarde) priesters ontmoet die de feiten betwisten. Hij herinnert zich daarentegen wel de brutale reactie van een priester, die niet langer in functie was, toen die in een zaak werd genoemd. Hem terugvinden was op zich al een hele onderneming geweest. De betrokkene had gedreigd een klacht in te dienen wegens laster en eeroof. Volgens de spreker was de persoon in kwestie echter ontegensprekelijk betrokken bij de feiten die hem werden aangewreven.

Soms relativeert iemand die in een zaak wordt genoemd de feiten. Ook is het voorgekomen dat een dader opgelucht was dat hij eindelijk de feiten kon erkennen.

Het pensioenbedrag valt soms te laag uit om de volledige terugbetaling te vragen van de aan de slachtoffers toegekende bedragen te eisen. In dat geval wordt de dader verzocht de betalingen in maandelijkse schijven te verrichten of eventueel met een gedeeltelijke tegemoetkoming over de brug te komen. Volgens de spreker is die tegemoetkoming (zelfs een gedeeltelijke) een cruciaal aspect van de bij de opvangpunten ingestelde procedure.

D. Interdiocesane Commissie voor de Bescherming van Kinderen en Jongeren

Mgr. Guy Harpigny geeft aan dat de Interdiocesane Commissie voor de Bescherming van Kinderen en Jongeren in 2012 werd opgericht.

Cette fondation verse à la victime ce qui est demandé, et demande à l'évêque ou au supérieur dont dépend le religieux, abuseur présumé, l'équivalent de la somme versée par la Fondation. À ce moment, si l'abuseur présumé est toujours vivant, l'évêque ou le supérieur religieux demande à l'abuseur de verser la même somme au compte de l'évêché ou de l'institut religieux.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) voudrait plus de précisions sur la nature de cette “demande” formulée à l'abuseur. S'agit-il d'une invitation sans possibilité de contrainte?

Mgr. Guy Harpigny reconnaît qu'il arrive que des auteurs ne paient aucune contribution. L'Église ne dispose d'aucun pouvoir de police sur l'auteur et n'a aucun pouvoir sur le paiement de la pension légale. L'évêque n'a que la force de la conviction. Face à une dénégation des faits, le supérieur hiérarchique n'a aucun pouvoir. L'intervenant le regrette.

L'expérience de *Mgr. Jozef De Kesel* avec les auteurs est légèrement différente. Lui n'a pas rencontré beaucoup de prêtres, même âgés, qui contestent les faits. Par contre, il se souvient de la brutalité d'un prêtre mis en cause, dont les fonctions avaient pris fin. Le retrouver avait déjà tenu de l'exploit. L'intéressé avait menacé d'introduire une plainte pour calomnies et diffamations. Or, pour l'intervenant, l'implication de l'intéressé dans les faits reprochés était indubitable.

Il est arrivé que la personne mise en cause relativise les faits. Il est également survenu qu'un auteur soit satisfait d'enfin pouvoir reconnaître les faits.

La pension est parfois trop faible pour demander le remboursement complet des sommes allouées aux victimes. Il est alors demandé à l'auteur de payer mensuellement par tranches ou, le cas échéant, d'intervenir partiellement. Pour l'orateur, cette intervention, même partielle, est un point essentiel de la procédure instituée auprès des points de contact.

D. Commission interdiocésaine pour la protection des enfants et des jeunes

Mgr. Guy Harpigny informe que la Commission interdiocésaine pour la protection des enfants et des jeunes a été créée en 2012.

Op 2 juni 2014 heeft zij de volgende brochure gepubliceerd: *“Van taboe naar preventie — Beleidslijnen ter preventie van seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag in pastorale relaties met kinderen en jongeren”*. Die tekst bevat een richtlijn in verband met vermeende voormalige misbruikplegers:

“Een voormalige dader van seksueel misbruik kan in geen geval nog worden ingezet in een pastoraal werkveld met kinderen of jongeren. Bij de vraag in welke andere werkvelden een voormalige dader nog kan worden ingezet, moet de kerkelijke overheid zich laten leiden door de expertise die de maatschappij daarvoor aanbiedt, onder meer langs de weg van de gerechtelijke psychiatrie (forensische psychiatrie). Alleen onder deskundige en gecontroleerde begeleiding kan eventueel van een nieuwe en duidelijk omschreven opdracht sprake zijn.

Bij een nieuwe opdracht moeten zowel voor de nieuwe werkomgeving als voor de nieuwe leefomgeving van de betrokkene klare en duidelijke afspraken gemaakt worden. Die afspraken worden vooraf duidelijk doorgesproken met de voormalige dader en in een schriftelijke overeenkomst vastgelegd. (...)

De nieuwe verantwoordelijken of nauwe medewerkers van de voormalige dader moeten op de hoogte gebracht worden van diens voorgeschiedenis en van de gemaakte afspraken” (blz. 22-23).

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) leest in dezelfde brochure het volgende:

— *“Bisdommen en religieuze congregaties beschikken over diverse diensten voor permanente vorming of navorming voor hun medewerkers.”* (blz. 13);

— *“de problematiek van seksueel misbruik en grensoverschrijdend gedrag [kan] niet meer [...] ontbreken op het programma (...)”* (ibidem);

— *“[er] dient opgemerkt dat, ondanks het gevarieerde aanbod aan vormings- en navormingsmogelijkheden, bepaalde medewerkers zelden of nooit aan dergelijke activiteiten of ontmoetingen deelnemen.”* (blz. 14).

De “permanente vorming of navorming” is dus niet verplicht. Volgens de spreker is dat niet logisch.

Mgr. Guy Harpigny wijst erop dat de permanente vorming of navorming” sedert 2012 worden aangeboden. In beginsel zijn die opleidingen verplicht voor priesters alsook religieuzen en leken die parochieassistent zijn. Het feit dat iemand een dergelijke opleiding niet volgt, volstaat op zich echter niet om hem een sanctie

Elle a publié le 2 juin 2014: *“Du Tabou à la prévention. Code de conduite en vue de la prévention d’abus sexuels et de comportements transgressifs dans les relations pastorales avec les enfants et les jeunes”*. Ce texte comprend une directive à propos des anciens abuseurs présumés (p. 22-23):

“Un abuseur ne peut jamais être intégré dans un secteur pastoral qui l’amènerait à côtoyer des enfants et des jeunes. L’autorité ecclésiastique se laissera éclairer par l’expertise dont dispose la société, par exemple celle de la psychiatrie judiciaire (la psychiatrie dite “forensique”), pour connaître les secteurs où un engagement est encore possible. Une nouvelle mission clairement définie pourra seulement être envisagée moyennant un accompagnement compétent et sous contrôle.

En cas de nouvelle charge, des accords devront également être fixés quant au cadre de vie et au milieu de travail. Ils seront discutés avec l’ancien abuseur et clairement fixés dans un accord écrit.

Les nouveaux responsables ou acteurs pastoraux proches de l’ancien abuseur doivent être mis au courant des antécédents de ce dernier et des accords établis.”

Mme Karin Jiroflée (sp.a) lit dans la même brochure:

— que *“les diocèses et les congrégations religieuses disposent de divers services de formation permanente ou continuée pour leurs acteurs pastoraux”* (p. 13);

— et que *“la problématique de l’abus sexuel et du comportement transgressif doit absolument faire partie des programmes”* (p. 13);

— alors que *“malgré les nombreuses possibilités de formations permanentes et continuées, certains acteurs pastoraux participent rarement ou jamais à de telles activités ou rencontres”* (p. 14).

La formation permanente ou continuée n’est donc pas obligatoire. Pour l’intervenante, ceci n’est pas logique.

Mgr. Guy Harpigny informe que les formations permanentes et continuées ont été proposées dès 2012. Ces formations sont en principe obligatoires pour les prêtres, les religieux ou les laïcs assistants paroissiaux. Cependant, le simple fait de ne pas suivre une telle formation ne suffit pas pour prendre une sanction telle

op te leggen, bijvoorbeeld hem een taak ontnemen. Overredings- en overtuigingskracht worden aangewend en zijn meestal efficiënt.

II. — STATISTISCHE GEGEVENS

Mgr. Guy Harpigny licht toe dat de gegevensverwerking berust op wat werd geregistreerd bij de verschillende opvangpunten. Dat gegevenscorpus werd verzameld zonder afbreuk te doen aan de persoonlijke levenssfeer van de slachtoffers en zonder de betrokkenen af te schrikken met al te omslachtige administratieve en bureaucratische procedures.

A. Over de aanvragen

Bij de 10 opvangpunten zijn in totaal 323 meldingen binnengelopen. Telt men de 628 klachten die bij het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik werden ingediend op bij de 323 meldingen bij de opvangpunten, dan komt dit uit op in totaal 951 klachten. Wat de 323 meldingen bij de opvangpunten betreft, moet op het volgende worden gewezen:

— 257 klachten komen uit het Nederlandse taalgebied, 19 komen uit het aartsbisdom Mechelen-Brussel (meldingen in het Nederlands en het Frans samen) en 47 komen uit het Franstalige taalgebied;

— 256 klachten werden door de slachtoffers zelf ingediend; 30 door familieleden van de slachtoffers; 34 door andere instanties en 3 door misbruikplegers.

Van de slachtoffers die bij de opvangpunten melding van misbruik hebben gemaakt, waren er 5 jonger dan 18 jaar; 1 tussen 18 en 20 jaar; 7 tussen 20 en 40 jaar; 44 tussen 40 en 60 jaar en 39 ouder dan 60 jaar. 71 % van de slachtoffers waren mannen, 29 % waren vrouwen. Op het ogenblik van de feiten was 25 % jonger dan 10 jaar en 92 % jonger dan 18 jaar (de 25 % jonger dan 10 jaar inbegrepen).

De periode waarin de feiten zich hebben voorgedaan, varieert als volgt: 5 % vóór 1950; 20 % tussen 1950 en 1960; 38 % tussen 1961 en 1970; 21 % tussen 1971 en 1980; 9 % tussen 1981 en 1990; 4 % tussen 1991 en 2000; 3 % na 2000. Slechts 16 % dateert van de jongste 30 jaar.

94 % van de misbruikplegers zijn mannen. Op het ogenblik van de feiten waren 46 % van de misbruikplegers priesters; 43 % waren religieuzen of broeders. Toen de feiten werden meegedeeld, was de leeftijd van

que retirer une charge. La persuasion et la conviction sont utilisées et sont le plus souvent effectives.

II. — DONNÉES STATISTIQUES

Mgr. Guy Harpigny précise que le traitement des données est basé sur ce qui a été enregistré auprès des différents points de contact. Cet ensemble de données a été rassemblé sans porter atteinte à la vie privée des victimes et sans les effrayer par des procédures administratives et bureaucratiques trop lourdes.

A. Sur les demandes

Au total 323 communications ont été faites auprès des 10 points de contact. Si on compte 628 plaintes pour le Centre d'arbitrage et 323 pour les Points de contact, cela fait 951 plaintes en tout. Sur les 323 communications auprès des points de contact:

— 257 proviennent de la région néerlandophone, 19 de l'archidiocèse de Malines-Bruxelles sans que l'on puisse distinguer les francophones des néerlandophones, et 47 de la partie francophone;

— 256 ont été effectuées par les victimes elles-mêmes; 30 par des membres de la famille des victimes; 34 par d'autres instances; 3 effectuées par les abuseurs.

Au moment de la communication auprès des points de contact, les victimes qui ont déposé leur plainte se répartissent comme suit: 5 ont moins de 18 ans; un a entre 18 et 20 ans; 7 entre 20 et 40 ans; 44 entre 40 et 60 ans; 39 au-delà de 60 ans. 71 % des victimes sont de sexe masculin; 29 % de sexe féminin. Au moment des faits, il ressort que 25 % avaient moins de dix ans; 92 % avaient moins de dix-huit ans (dont les 25 % de moins de dix ans compris)

La période de déroulement des faits se répartit comme suit: 5 % avant 1950; 20 % de 1950 à 1960; 38 % de 1961 à 1970; 21 % de 1971 à 1980; 9 % de 1981 à 1990; 4 % de 1991 à 2000; 3 après 2000. Seuls 16 % datent des 30 dernières années.

94 % des abuseurs sont des hommes. Au moment des faits, 46 % des abuseurs étaient des prêtres; 43 % étaient religieux ou frères. Au moment de la communication des faits, l'âge de 22 % des abuseurs était inconnu;

22 % van de misbruikplegers onbekend; 4 % waren jonger dan 40 jaar, 9 % tussen 40 en 60 jaar, 3 % tussen 60 en 70 jaar, 19 % ouder dan 70 jaar en 43 % waren overleden.

Voor de rangschikking van de feiten gebruiken de opvangpunten dezelfde categorieën als het Centrum voor Arbitrage. De bedragen van de financiële compensatie worden vastgesteld op basis van die rangschikking:

- categorie 1: 60 feiten;
- categorie 2: 106 feiten;
- categorie 3: 75 feiten;
- categorie 4: 15 feiten.

De gewenste herstelmaatregelen verschillen. Soms vragen de slachtoffers bovendien verschillende soorten maatregelen. In 30 % van de gevallen gaat het om een doorverwijzing: naar arbitrage (9 %), naar een gerechtelijke instantie (6 %), naar een andere instantie (13 %), naar een begeleiding buiten het opvangpunt (2 %). 25 % vraagt een verzoening tussen het slachtoffer en het hoofd van de instantie waartoe de — intussen overleden — misbruikpleger op het ogenblik van de feiten behoorde. 18 % vraagt de verantwoordelijke van de misbruikpleger te mogen ontmoeten. 16 % vraagt een onderhoud bij wijze van erkenning. 2 % vraagt de misbruikpleger zelf te mogen ontmoeten.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) stelt vast dat het aantal feiten van de categorieën 3 en 4, de ergste dus, relatief hoog is. De meeste van die feiten dateren bovendien van lang geleden, namelijk meer dan dertig jaar. Hoe komt het dat de slachtoffers van die feiten zich niet tot het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik hebben gewend? Aan dat Centrum werd toch de nodige bekendheid gegeven? De voorwaarden voor arbitrage waren soepel. Zijn de opvangpunten nog laagdrempeliger?

Mevrouw Karine Lalieux (PS) wil voorkomen dat de indruk ontstaat dat het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik en de opvangpunten van de Kerk concurrenten zijn. Die twee instanties lijken haar veeleer complementair te zijn.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) is verbaasd over het grote aantal dossiers dat bij de opvangpunten is ingediend, te meer omdat die dossiers moeten worden opgeteld bij het al hoge aantal aanvragen bij het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik.

4 avaient moins de 40 ans; 9 entre 40 et 60 ans; 3 entre 60 et 70 ans; 19 au-delà de 70 ans; 43 étaient décédés.

Pour la classification des faits, les points de contact utilisent les mêmes catégories que le Centre d'arbitrage. Les montants de la compensation financière sont fixés sur la base de cette classification:

- catégorie 1: 60;
- catégorie 2: 106;
- catégorie 3: 75;
- catégorie 4: 15.

Les mesures de réparation souhaitées diffèrent. Les victimes demandent en outre parfois plusieurs types de mesure. 30 % concernent un renvoi: à l'arbitrage (9 %), à une instance judiciaire (6 %), à une autre instance (13 %), à un accompagnement en dehors du point de contact (2 %). 25 % demandent une conciliation entre la victime et le responsable de l'instance à laquelle appartenait l'abuseur, actuellement décédé, au moment des faits. 18 % demandent de rencontrer le responsable de l'abuseur. 16 % demandent un entretien sous forme de reconnaissance. 2 % demandent de rencontrer l'abuseur lui-même.

Mme Daphné Dumery (N-VA) constate que le nombre de faits des catégories 3 et 4, soit les plus lourdes, est relativement élevé. En outre, la plupart de ces faits sont anciens, datant d'il y a plus de trente ans. Comment expliquer que les victimes de ces faits ne se sont pas tournés vers le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels? Une publicité lui avait pourtant été donnée. Les conditions pour un arbitrage étaient souples. Les points de contact sont-ils encore plus faciles d'accès?

Mme Karine Lalieux (PS) voudrait éviter que naisse une impression de concurrence entre le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels et les points de contact de l'Église. Les deux lui semblent en effet plutôt complémentaires.

Le nombre de dossiers introduits auprès des points de contact étonne *Mme Sonja Becq (CD&V)* d'autant plus qu'il s'ajoute au nombre, déjà élevé, de requêtes introduites auprès du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels.

Mgr. Guy Harpigny wijt het hoge aantal dossiers dat bij de opvangpunten is ingediend aan de uiterste datum die het Arbitragereglement van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik had vastgesteld voor de indiening van een aanvraag: die aanvraag moest namelijk uiterlijk op 31 oktober 2012 binnen zijn. Weliswaar kon een aanvraag ten bewarende titel worden ingediend in het kader van de artikelen 5.2.2 en 5.2.3 van het Arbitragereglement (DOC 53 0520/005, blz. 60-61); ook heeft het Wetenschappelijk Comité van het Centrum adviezen uitgebracht waarbij de termijn voor de ontvankelijkheidscontrole van die aanvragen ten bewarende titel werd verlengd tot 31 juli 2015 (zie bijlage nr. 1, punt nr. 3). Sommige slachtoffers hebben echter niet tijdig een aanvraag ingediend.

De kerkelijke overheden hebben de slachtoffers er nooit toe aangespoord de opvangpunten te verkiezen boven het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik.

B. Over de beslissingen

Mgr. Guy Harpigny geeft aan dat van de 323 aanvragen die bij de opvangpunten zijn ingediend, 25 op 2 juni 2014 nog in behandeling waren. In 38 % van de afgehandelde dossiers, werd aan het slachtoffer een financiële compensatie toegekend. In 16 % van de dossiers wordt het slachtoffer naar de rechtbank verwezen of wordt de zaak overgelegd aan een gerechtelijke instantie. Het is de bedoeling dat alle gevallen waarbij de misbruikpleger nog in leven is, aan de gerechtelijke instanties worden voorgelegd.

Op 2 juni 2014 hadden 125 slachtoffers een financiële compensatie ontvangen. De financiële compensatie die het vaakst wordt toegekend, gaat van 5 000 tot 10 000 euro (38 personen); voor 47 personen gaat het om minder dan 5 000 euro; 41 kregen een bedrag hoger dan 10 000 euro toegekend. Tot juni 2014 werd, op last van de opvangpunten en met bemiddeling van Dignity, in totaal 1 013 601 euro uitbetaald aan de slachtoffers. Pro memorie, op last van het Centrum voor Arbitrage werd aan de slachtoffers 2 298 501 euro gestort.

C. Concrete toepassing bij het opvangpunt van Brugge

Mgr. Jozef De Kesel stelt dat sinds 2012 het opvangpunt van Brugge veel dossiers van verjaarde feiten heeft behandeld. Over 74 personen zijn bij het opvangpunt klachten binnengekomen. Het gaat om 60 priesters. 50 dossiers zijn met een dading afgesloten. De meeste slachtoffers heeft de spreker zelf ontmoet. Wanneer een

Mgr. Guy Harpigny impute le nombre de dossiers introduits aux points de contact aux limites fixées par le règlement d'arbitrage du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels pour l'introduction d'une requête: celle-ci devait être introduite au plus tard le 31 octobre 2012. Certes, il était possible d'introduire une requête à titre conservatoire dans le cadre des articles 5.2.2 et 5.2.3 du règlement d'arbitrage (DOC 53 0520/005, p. 60-61); certes encore, le Comité scientifique du Centre a rendu des avis reportant le délai de contrôle de recevabilité desdites requêtes conservatoires au 31 juillet 2015 (voy. annexe n° 1, point n° 3). Cependant, certaines victimes n'ont pas introduit de requête dans les temps.

Les autorités de l'Église n'ont jamais incité les victimes à choisir les points de contact plutôt que le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels.

B. Sur les décisions

Mgr. Guy Harpigny note que sur les 323 demandes adressées aux points de contact, 25 sont encore en cours le 2 juin 2014. Dans 38 % des communications résolues, une compensation financière a été reconnue à la victime. Pour 16 % des communications, soit la victime est renvoyée à la justice, soit une communication est faite à une instance judiciaire. Le but est de communiquer aux instances judiciaires tous les cas où l'abuseur est encore en vie.

Le 2 juin 2014, 125 victimes ont reçu une compensation financière. La compensation financière la plus fréquemment accordée est celle de 5000 à 10 000 euros (38 personnes); pour 47 personnes, elle est de moins de 5000 euros; 41 ont un montant au-delà de 10 000 euros. Au total, jusqu'en juin 2014, sur ordre des points de contact et par l'entremise de Dignity, la somme de 1 013 601 euros a été payée aux victimes. Pour rappel, sur ordre du Centre d'arbitrage, 2 298 501 euros ont été versés aux victimes.

C. Illustration à Bruges

Mgr. Jozef De Kesel indique que, depuis 2012, le point de contact de Bruges a traité beaucoup de dossiers relatifs à des faits prescrits. Les plaintes recueillies par le point de contact concernent 74 personnes, dont 60 prêtres. Cinquante dossiers se sont conclus par une transaction. L'orateur a rencontré personnellement la

dossier rond was, heeft hij ook altijd zelf met het slachtoffer de dading ondertekend waarin het verschuldigde bedrag werd bepaald. Veel daders waren al gestorven.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vraagt nadere uitleg. Zijn bepaalde daders in functie gebleven, en zo ja, met welk takenpakket?

Mgr. Jozef De Kesel preciseert dat van de 74 klachten die bij de opvangpunten in het bisdom Brugge zijn ingediend, er 60 betrekking hebben op priesters, 9 op diakens en leken, en 5 op geestelijken op het grondgebied van het bisdom. Van de 60 priesters zijn er 34 overleden. Van de 26 priesters die nog leven, zijn er 14 bejaard, met pensioen en niet langer actief. 5 priesters hebben afstand gedaan van hun geestelijk ambt. Twee priesters, die in verband worden gebracht met misbruik van een niet-minderjarig slachtoffer, worden zeer strikt gevolgd en voeren niet-religieuze taken uit. In twee gevallen heeft de spreker nooit enige informatie ontvangen.

DEEL 4

AANPAK VAN SEKSUEEL MISBRUIK IN DE KERK

I. — ALGEMEEN

Mgr. Johan Bonny (bisschop van het bisdom van Antwerpen) stelt vast dat de aanpak van het seksueel misbruik in de Kerk sinds het voorjaar van 2010 niet meer is weggeweest van de agenda van de Belgische bisdommen en religieuze congregaties.

De werking en de conclusies van de interdiocesane commissie onder leiding van Prof. Adriaenssens, de hoorzittingen en de opvolging van de bijzondere commissie "Seksueel Misbruik", de doorverwijzing naar en samenwerking met het gerecht, de oprichting van het Centrum voor arbitrage inzake seksueel misbruik, de werking van tien kerkelijke opvangpunten (zie deel 3), de oprichting van de Stichting *Dignity* voor de tegemoetkoming aan slachtoffers van seksueel misbruik, de ontmoetingen en samenwerking met werkgroepen van slachtoffers, de persoonlijke ontmoetingen met slachtoffers en wie hun nabij zijn, de aanpak van daders of vermeende daders, de opvolging van dossiers die in Rome moeten behandeld worden: het is een intens en complex leerproces geweest voor ieder die in de Kerk verantwoordelijkheid draagt.

Voor de meeste initiatieven waren er geen echte voorbeelden. Telkens waren diverse waarden en belangen in

plupart des victimes. Lorsqu'un dossier était clos, il a systématiquement signé personnellement, avec la victime, la transaction fixant le montant dû. Beaucoup d'auteurs étaient déjà décédés.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) demande des précisions. Certains auteurs sont-ils restés en fonction, et pour quelles missions?

Mgr Jozef De Kesel précise que sur les 74 plaintes introduites auprès des points de contact pour l'évêché de Bruges, 60 concernent des prêtres, 9 des diacres et des laïcs et 5 des religieux qui travaillent sur le ressort de l'évêché. Sur les 60 prêtres, 34 sont décédés. Sur les 26 prêtres encore en vie, 14 sont âgés, pensionnés et inactifs. 5 prêtres ont arrêté leurs fonctions religieuses. Deux prêtres, dans des situations d'abus sur une victime non mineure, bénéficient d'un suivi strict et effectuent des missions non religieuses. Dans deux cas, l'intervenant n'a jamais obtenu la moindre information.

QUATRIÈME PARTIE

LUTTE CONTRE LES ABUS SEXUELS AU SEIN DE L'ÉGLISE

I. — GÉNÉRALITÉS

Mgr Johan Bonny (évêque du diocèse d'Anvers) constate que la lutte contre les abus sexuels au sein de l'Église est restée à l'ordre du jour des diocèses et des congrégations religieuses belges depuis le printemps 2010.

Le fonctionnement et les conclusions de la commission interdiocésaine sous la direction du professeur Adriaenssens, les auditions et le suivi de la commission spéciale "Abus sexuels", le renvoi à une collaboration avec la justice, la création du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels, le fonctionnement de dix points de contact de l'Église (voir partie 3), la création de la fondation *Dignity* pour l'indemnisation des victimes d'abus sexuels, les rencontres et la collaboration avec des groupes de travail de victimes, les rencontres personnelles avec des victimes et leurs proches, la façon d'aborder les abuseurs ou les abuseurs présumés, le suivi de dossiers qui doivent être traités à Rome: tous ces aspects ont représenté un processus d'apprentissage intense et complexe pour tous ceux qui assument une responsabilité au sein de l'Église.

Il n'y avait pas de véritables exemples pour la plupart des initiatives. Il y avait chaque fois des valeurs et

het geding: een prioritaire zorg voor de slachtoffers, de confrontatie met lang verleden en dus verjaarde feiten en de preventie van nieuwe feiten, een passende en transparante aanpak van daders, het spontane aanvoelen van de samenleving en de naleving van juridische procedures. Bij deze moeilijke opdracht hebben de kerkelijke verantwoordelijken kunnen rekenen op de competente inzet van vele personen, zowel binnen als buiten de Kerk, zowel op het publieke forum als in de beraadslaging onder experts.

De spreker uit een oprecht woord van dank en waardering namens de bisschoppen en hogere oversten aan al wie de Kerk in de voorbije jaren heeft bijgestaan. Tot hen behoren ook de slachtoffers die mee de weg hebben gewezen naar een andere en betere aanpak van het leed dat ze ondergingen. De globale aanpak van het misbruik is voor de kerkelijke verantwoordelijken een moeilijke opdracht geweest. Het heeft hen geraakt en getekend, als mens en gelovige.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) stelt vast dat na een periode waarin feiten van seksueel misbruik en pedofilie in een pastorale relatie naar de achtergrond zijn verdwenen in de media, de jongste maanden opnieuw klachten werden ingediend. Heeft dat te maken met een verminderde waakzaamheid, of speelt het toeval?

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) waardeert dat de Kerk een beleidsplan heeft uitgewerkt ter bestrijding van seksueel misbruik en feiten van pedofilie in een pastorale relatie. De verbintenissen die tijdens de besprekingen in de bijzondere commissie Seksueel misbruik zijn aangegaan, zijn dus geen dode letter gebleven.

Mgr. Johan Bonny is van mening dat de Kerk met-tertijd niet minder waakzaam is geworden. Vier jaar geleden heeft de Kerk beslist voorrang te verlenen aan de aandacht voor de slachtoffers. Er werd een breed opgevat mechanisme ingesteld om ook voor de pijn van het slachtoffer aandacht te hebben. Alle dossiers die bij de opvangpunten of bij het Centrum voor Arbitrage inzake seksueel misbruik zijn ingediend, zullen binnenkort worden behandeld.

De Kerk is zich terdege bewust dat dit slechts één aspect van een ruimer vraagstuk is. Oog hebben voor de slachtoffers uit het verleden lost niet alles op. Hoe moet de Kerk omgaan met de daders? Die vraag staat voortaan centraal.

intérêts divers en jeu: le souci prioritaire des victimes, la confrontation à des faits lointains et donc prescrits et la prévention de nouveaux faits, une prise en charge appropriée et transparente des auteurs de faits, le ressenti spontané de la société et le respect des procédures juridiques. Dans l'accomplissement de cette tâche difficile, les responsables ecclésiastiques ont pu compter sur l'engagement compétent de nombreuses personnes, tant à l'intérieur de l'Église qu'en dehors de celle-ci, tant sur la place publique que dans les délibérations entre experts.

L'orateur tient, au nom des évêques et des supérieurs majeurs, à remercier très sincèrement et à saluer la qualité de tous ceux qui ont aidé l'Église au cours des dernières années. C'est notamment le cas des victimes, qui ont contribué à montrer la voie vers une façon différente et meilleure de prendre en charge les souffrances qu'elles ont subies. L'approche globale de l'abus s'est révélée une tâche difficile pour les responsables ecclésiastiques. Cela les a touchés et marqués, en tant qu'êtres humains et croyants.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) estime qu'après une période au cours de laquelle les faits d'abus sexuels et de pédophilie dans une relation pastorale ont disparu en grande partie de l'actualité médiatique, les derniers mois ont vu apparaître à nouveau certaines plaintes. Faut-il y voir une vigilance atténuée ou l'effet du hasard?

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) apprécie que l'Église se soit dotée d'un plan politique de lutte contre les abus sexuels et les faits de pédophilie dans une relation pastorale. Les engagements exprimés au cours des discussions en commission spéciale "Abus sexuels" ne sont ainsi pas restés lettre morte.

Pour *Mgr Johan Bonny*, la vigilance de l'Église ne s'est pas atténuée avec le temps. Il y a quatre ans, l'Église a décidé d'accorder une priorité à l'attention aux victimes. Tout un mécanisme a été mis sur pied pour prendre en compte la douleur des victimes. Les dossiers déposés aux points de contact ou introduits au Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels seront bientôt tous traités.

L'Église est bien consciente qu'il ne s'agit que d'un aspect d'un problème plus général. La prise en compte des victimes du passé ne constitue pas la solution à tout. Comment l'Église doit-elle se comporter avec les auteurs? Cette question constitue désormais l'enjeu principal.

II. — AANPAK PER CATEGORIE VAN DADER

A. Overleden daders

Volgens de cijfers van het Jaarverslag 2012-2013 van de kerkelijke opvangpunten (zie bijlage 2), vonden 83 % van de gemelde feiten plaats voor 1980. Dat verklaart voor *mgr. Johan Bonny* waarom de meeste daders op het moment van de melding al overleden zijn of hoogbejaard. Steeds volgens dezelfde cijfers, zijn ongeveer 43 % procent van de daders al overleden op het moment van de melding van de feiten. De meeste slachtoffers die de spreker heeft ontmoet, kwamen spreken over overleden daders.

Bij een overleden dader is met hem geen confrontatie meer mogelijk, kan hij niet meer bijdragen in de tegemoetkoming aan het slachtoffer, en kan men hem geen burgerlijke of kerkelijke sancties meer kan opleggen.

Wel is in enkele gevallen ingegrepen in de informatie die over de betrokken persoon beschikbaar is, bijvoorbeeld via het internet. In andere gevallen is vermeden dat voor de overledene een eeuwfeestviering of een andere gedachtenisviering zou worden opgezet, die geen rekening houdt met de donkere bladzijden uit diens levensverhaal of voor het slachtoffer kwetsend kan overkomen.

B. Hoogbejaarde daders

Van de daders die nog in leven zijn, bestaat volgens *mgr. Johan Bonny* de grootste groep uit hoogbejaarde personen van boven de zeventig en meestal boven de tachtig jaar oud.

Sommigen van hen waren bij de melding via de opvangpunten of het Centrum voor arbitrage al volledig op rust of verbleven al in een woonzorgcentrum. Anderen werden na de melding volledig op rust gesteld, met een gehele beëindiging van hun pastorale opdracht. Van enkelen onder hen werd de taak beperkt tot een welomschreven opdracht in een zo veilig mogelijke omgeving en met voldoende sociale controle (bijvoorbeeld: enkel de eucharistie voorgaan in een woonzorgcentrum of een religieuze gemeenschap, zonder nog tot de ploeg van pastorale medewerkers te behoren).

De meeste gewezen daders behoren tot deze leeftijdsgroep en verblijven in gemeenschappen voor bejaarde religieuzen of in woonzorgcentra voor bejaarden. Dat betekent dat ze niet langer verblijven in een buurt

II. — APPROCHE PAR CATEGORIE D'AUTEUR

A. Auteurs décédés

Selon les chiffres du Rapport annuel 2012-2013 des points de contact de l'Église (cf. annexe 2), 83 % des faits signalés ont eu lieu avant 1980. Selon *Mgr Johan Bonny*, cela explique pourquoi la plupart des auteurs étaient très âgés ou décédés au moment du signalement. Toujours selon ces mêmes chiffres, environ 43 % des auteurs sont déjà décédés au moment du signalement des faits. La plupart des victimes que l'orateur a rencontrées, ont évoqué des auteurs décédés.

Lorsque l'abuseur est décédé, toute confrontation est rendue impossible, il ne peut plus contribuer à l'indemnisation de la victime et il ne peut plus faire l'objet de sanctions civiles ou religieuses.

Dans quelques cas, on est toutefois intervenu dans l'information disponible au sujet de la personne concernée, par exemple via internet. Dans d'autres cas, on évite qu'une célébration ait lieu à l'occasion d'un centenaire du défunt ou en sa mémoire, qui ne tiendrait pas compte des pages sombres de l'histoire de sa vie ou pourrait être blessante pour la victime.

B. Auteurs très âgés

Parmi les abuseurs encore en vie, *Mgr Johan Bonny* estime que la majorité sont des personnes très âgées, ayant plus de 70 ans et généralement plus de 80 ans.

Lors du signalement par le biais des points de contact ou du Centre d'arbitrage, certains d'entre eux étaient déjà complètement retraités ou séjournaient dans un centre d'hébergement et de soins. D'autres ont été mis à la retraite après le signalement, un terme définitif ayant été mis à leur mission pastorale. Certains d'entre eux ont vu leur tâche limitée à une mission bien définie dans un environnement le plus sûr possible et offrant un contrôle social suffisant (par exemple, donner uniquement l'eucharistie dans un centre d'hébergement et de soins ou une communauté religieuse, sans encore faire partie de l'équipe de responsables pastoraux).

La plupart des anciens abuseurs appartiennent à cette catégorie d'âge et résident dans des communautés pour religieux âgés ou dans des centres d'hébergement et de soins pour personnes âgées. Cela signifie

waar kinderen en jongeren zich normaal ophouden, en dat een behoorlijke sociale controle voorhanden is.

C. Daders die definitief uit het priesterschap of het religieuze leven zijn verwijderd

Mgr. Johan Bonny legt uit dat een aantal daders door Rome uit het priesterschap of het religieuze leven (of uit allebei) zijn verwijderd als sanctie voor het seksueel misbruik dat zij bedreven tegenover minderjarigen. Deze verwijdering uit de klerikale of religieuze staat, is de zwaarste sanctie die de Kerk tegenover een dader kan uitspreken.

Voor België zijn in de voorbije vijf jaren om deze reden 7 diocesane priesters uit het priesterschap verwijderd; 15 religieuzen zijn om deze reden verwijderd uit het priesterschap en/of uit hun religieuze congregatie. Een aantal dossiers van priesters of religieuzen zijn nog in behandeling in Rome (dossiers ingediend in 2013 of 2014).

Met deze maatregel geeft de Kerk uitdrukking aan de onverenigbaarheid tussen seksueel misbruik en de uitoefening van een kerkelijk ambt. Tegelijk past hierbij een waarschuwing. Met de volledige ontzetting uit het ambt of het religieuze leven, eindigt ook de gezagsrelatie tussen de gewezen dader en de kerkelijke overheid. Over iemand die uit het ambt of het religieuze leven is gezet, heeft de bisschop of de religieuze overste geen kerkelijke bestuursmacht meer. Het tuchtrechtelijk gezag en toezicht van de kerkelijke overheid over deze persoon vervalt. Hij is opnieuw een burger zoals een ander, die helemaal onder de waakzaamheid en de begeleiding vanwege de burgerlijke overheid valt.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) is van mening dat het gerecht zijn verantwoordelijkheid moet nemen jegens de priesters die uit hun ambt zijn ontzet. Het gerecht moet erover waken dat de bescherming van eenieder in de samenleving wordt gewaarborgd, los van enige eventuele gezagsrelatie tussen een dader en zijn orde, zijn congregatie, zijn bisschop of, meer algemeen, zijn werkgever. Dat een gezagsrelatie bestaat of blijft bestaan, mag een sanctie nooit in de weg staan.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) vraagt zich af of de Kerk nog altijd een gezagsrelatie heeft ten aanzien van de priesters die met pensioen zijn, en of zij in die hoedanigheid kan optreden.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) vraagt of de Kerk écht meent dat zij geen enkele rol meer te spelen heeft ten aanzien van de personen die uit hun ambt zijn ontzet

qu'ils ne séjournent plus dans des endroits où l'on trouve normalement des enfants et des jeunes et qu'il y a un contrôle social correct.

C. Auteurs définitivement écartés du sacerdoce ou de la vie religieuse

Mgr Johan Bonny explique que Rome a écarté un certain nombre d'auteurs du sacerdoce et/ou de la vie religieuse pour les punir des abus sexuels dont ils s'étaient rendus coupables à l'égard de mineurs. Cette perte de l'état clérical ou religieux est la sanction la plus lourde que l'Église peut prononcer à l'encontre d'un auteur.

Dans notre pays, au cours des cinq dernières années, sept prêtres diocésains ont été écartés du sacerdoce et quinze religieux ont été écartés du sacerdoce et/ou exclus de leur congrégation religieuse pour ce motif. Un certain nombre de dossiers de prêtres ou de religieux sont encore à l'examen à Rome (il s'agit de dossiers introduits en 2013 ou 2014).

L'Église entend signifier par cette mesure que les abus sexuels sont incompatibles avec l'exercice d'un office ecclésiastique. Une mise en garde s'impose cependant à cet égard. L'exclusion totale du sacerdoce ou de la vie religieuse met également fin à la relation d'autorité existant entre l'intéressé et l'Église. L'évêque ou le supérieur religieux n'a plus aucun pouvoir ecclésiastique sur les personnes qui ont été exclues de leur ministère ou de la vie religieuse. L'Église ne dispose plus d'aucun pouvoir disciplinaire ou de contrôle à l'égard de ces personnes, qui redeviennent des citoyens ordinaires entièrement placés sous la vigilance des autorités civiles et relevant de l'accompagnement organisé par celles-ci.

Mme Daphné Dumery (N-VA) estime qu'il appartient à la justice de prendre ses responsabilités par rapport aux prêtres démis de leurs fonctions. La justice doit veiller à ce que la protection de chacun dans la société soit garantie indépendamment de liens hiérarchiques éventuels entre un auteur et son ordre, sa congrégation, son évêque ou plus généralement son employeur. La persistance d'un lien hiérarchique ne peut jamais faire obstacle à une sanction.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) se demande si l'Église dispose encore d'un lien hiérarchique lui permettant d'agir en ce qui concerne les prêtres à la retraite.

Mme Sonja Becq (CD&V) demande si l'Église peut vraiment considérer qu'elle n'a plus aucun rôle à jouer pour les personnes qui sont démisées de leur fonction

en tot de lekenstaat zijn teruggebracht. Is het niet haar plicht de situatie ter kennis te brengen van de autoriteiten van de Staat?

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) neemt akte van het argument dat de Kerk niet langer controle kan uitoefenen over een persoon die tot de lekenstaat is teruggebracht. De kerkelijke autoriteiten moeten er echter ook rekening mee houden dat zij vertegenwoordigers zijn van de in België erkende erediensten en aldus een opdracht van openbare dienst vervullen. Voor het opsporen, vervolgen en sanctioneren zijn de politie en het gerecht bevoegd.

Bovendien valt de financiering van de erediensten in België ten laste van de Staat. Is het gerechtvaardigd de vergoeding te blijven betalen van een persoon die door zijn eigen daden niet in staat is de taken van zijn ambt uit te oefenen?

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) is van mening dat het vraagstuk van de controle van de dader door de orde zich niet alleen in de Kerk voordoet, maar in eender welk gereguleerd beroep met centrale tuchtrechts.

Mgr. Guy Harpigny ontwaart een trend om aan Rome te vragen de priesters die uit hun ambt in de Kerk zijn ontzet, terug te brengen tot de lekenstaat. In dat geval wordt de betrokken persoon onderworpen aan controle die in de maatschappij doorgaans wordt uitgeoefend door de politie en het gerecht.

De kerkelijke autoriteiten hebben het niettemin aangewezen geacht follow-up mogelijk te maken door een gezagsrelatie in stand te houden. Zij waren van mening dat dit hun verantwoordelijkheid was. Misschien moeten zij hun oordeel bijsturen. Het is niet zeker dat zij hun vermogen om op te treden, helemaal nauwkeurig hebben ingeschat.

Mgr. Johan Bonny benadrukt dat hij niet van plan is om de dossiers op Belgisch niveau te houden. Indien de dossiers door Rome worden behandeld, dan is dat volgens de spreker geen slechte trend.

Het verschil tussen een preventieve schorsing en een terugplaatsing in de lekenstand wordt niet altijd goed begrepen. In het eerste geval blijft de Kerk bevoegd om toezicht uit te oefenen op de betrokkene. De betrokkene kan erop worden gewezen dat elk nieuw feit een nieuwe sanctie inhoudt. Elke canonieke verantwoordelijkheid en dus elke kerkrechtelijke bevoegdheid, valt weg bij een terugplaatsing in de lekenstand.

et réduites à l'état laïc. N'a-t-elle pas pour obligation de signaler la situation aux autorités de l'État?

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) prend acte de l'argument suivant lequel l'Église perd toute capacité de contrôle sur une personne réduite à l'état laïc. Les autorités ecclésiastiques doivent toutefois aussi tenir compte du fait qu'elles représentent les cultes reconnus en Belgique et qu'elles exercent dès lors une mission de service public. La détection, la poursuite et la sanction appartiennent aux compétences de la police et de la justice.

En outre, le financement des cultes est à charge de l'État en Belgique. Se justifie-t-il de maintenir le financement de la rémunération d'une personne qui est incapable par son propre fait d'exercer les missions de sa fonction?

Pour *M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)*, la question du contrôle de l'auteur par l'autorité ordinaire n'est pas propre à l'Église: elle peut se poser dans n'importe quelle autre profession réglementée soumise à une discipline centralisée.

Mgr Guy Harpigny voit une tendance qui estime préférable de demander à Rome de réduire à l'état laïc les prêtres démis de leurs fonctions dans l'Église. Dans ce cas, l'intéressé est soumis au contrôle généralement opéré dans la société par la police et la justice.

Toutefois, les autorités de l'Église ont pensé qu'il était judicieux de pouvoir encore organiser un suivi en maintenant une autorité hiérarchique. Elles ont considéré qu'il en allait de leur responsabilité. Peut-être doivent-elles réviser leur jugement. Il n'est pas certain qu'elles aient évalué leurs capacités d'intervention à leur juste mesure.

Mgr Johan Bonny souligne que sa volonté n'est pas de garder les dossiers au niveau belge. Si les dossiers sont traités par Rome, ce n'est pour l'intervenant pas une mauvaise tendance.

La distinction entre une suspension préventive et une réduction à l'état laïc n'est pas toujours bien comprise. Dans le premier cas, l'Église conserve un pouvoir de contrôle sur l'intéressé. Il peut être indiqué à l'intéressé que tout nouveau fait impliquerait une nouvelle sanction. Toute responsabilité canonique, et donc toute compétence de droit canon, disparaît à l'occasion d'une réduction à l'état laïc.

Andere initiatieven zijn echter ook mogelijk. Zo heeft de spreker de minister van Justitie ingelicht over de ambtsontheffing van een priester waartoe Rome had beslist, terwijl de betrokkene tijdelijk geschorst was en in hechtenis werd gehouden. In een andere situatie heeft de spreker de plaatselijke bisschop en de nuntius erop gewezen dat een Belgische priester die in het buitenland woonde, door Rome uit zijn ambt was ontheven.

D. Daders die voor een vorm van herintegratie in aanmerking komen

Mgr. Johan Bonny stelt vast dat de publieke discussie in de voorbije weken over de vraag ging of bepaalde voormalige daders nog wel in aanmerking komen voor herintegratie in de pastorie en zo ja, op welke manier. Deze terechte vraag is ook voor de verantwoordelijken van de Kerk niet eenvoudig te beantwoorden. Verder onderzoek is hier nodig. Uiteraard moet de Kerk gaan voor nultolerantie: geen misbruik kan getolereerd worden en alles moet gedaan worden om misbruik te voorkomen. De brochures en beleidslijnen zijn hier duidelijk.

Voor de meeste daders zal het antwoord op de vraag naar herintegratie in de pastoraal een duidelijk en levenslang “neen” blijven. Gezien de aard van de feiten, de jonge leeftijd van hun slachtoffer, de grote kans tot recidive of de gebrekkige aanvaarding van begeleiding komen sommigen niet meer in aanmerking voor pastoraal werk. Hun geloofwaardigheid is onherstelbaar geschonden. Een aantal priesters en religieuzen zijn om die reden ontheven van elke pastorale taak. Hun dossier eindigt normaal met een voortijdige oppensioenstelling of voor sommigen met een verwijdering uit het priesterschap of het religieuze leven.

Voor een beperkt aantal daders die niet tot de bovenstaande groepen behoren, is niet zomaar een levenslang antwoord mogelijk, maar moet een afweging gebeuren van diverse factoren: de aard van de gebeurde feiten, het risico op herhaling, het inzicht van de dader en de bereidheid om aan zichzelf te werken, de taak die hij al of niet nog kan ontvangen, de omstandigheden waarin hij terecht komt, het aanvoelen van de slachtoffers en de publieke opinie, de rechtvaardigheid waarop iemand recht heeft, het oordeel van het gerecht. In bepaalde dossiers kan de bisschop of overste zijn verantwoordelijkheid om deze afweging te maken, niet ontlopen.

In de brochure “*Van taboe naar preventie*” staat een hoofdstuk over de “*opvolging en begeleiding van voormalige daders*” (p. 22-23; zie hierboven, deel 3, rubriek II, litt. D). De basisregel luidt dat een voormalige dader

D’autres initiatives sont toutefois encore possibles. L’intervenant a ainsi averti le ministre de la Justice de la cessation des fonctions d’un prêtre décidée par Rome alors que l’intéressé était suspendu provisoirement et était détenu. Dans une autre situation, l’intervenant a signalé à l’évêque et au nonce apostolique sur place que les fonctions d’un prêtre belge résidant à l’étranger avaient été retirées par Rome.

D. Auteurs pouvant prétendre à une forme de réinsertion

Mgr Johan Bonny constate qu’au cours des dernières semaines, la discussion publique a porté sur la question de savoir si certains anciens auteurs pouvaient encore prétendre à une réinsertion dans la vie pastorale et, dans l’affirmative, de quelle manière. Il n’est pas aisé de répondre à cette question légitime, même pour les représentants de l’Église. Des recherches plus approfondies s’imposent en la matière. Il va sans dire que l’Église doit instaurer une tolérance zéro: aucun abus ne peut être toléré et tout doit être mis en œuvre pour prévenir les abus. Les brochures et les directives sont très claires à ce sujet.

Pour la plupart des auteurs, la réponse à la demande de réinsertion dans la vie pastorale sera clairement un “non” définitif. Eu égard à la nature des faits, au jeune âge de leur victime, au risque important de récurrence ou à la mauvaise acceptation d’un encadrement, certains ne peuvent plus prétendre à une charge pastorale. Leur crédibilité a été irrémédiablement compromise. Une série de prêtres et de religieux ont dès lors été privés de toute fonction pastorale. Leur dossier se clôture normalement par une mise à la retraite anticipée ou, pour certains, par une exclusion du sacerdoce ou de la vie religieuse.

Pour un nombre limité d’auteurs qui ne relèvent pas du groupe précité, une réponse à vie n’est pas possible. Différents facteurs doivent être pris en compte: la nature des faits, le risque de récurrence, la vision de l’auteur et sa volonté de travailler sur lui, les missions qu’il peut encore prendre en charge ou pas, les circonstances dans lesquelles il se trouve, la compréhension à l’égard de la victime et de l’opinion publique, l’équité à laquelle chacun a droit, le jugement de la justice. Dans certains dossiers, l’évêque ou le supérieur ne peut échapper à sa responsabilité de mettre en balance ces éléments.

La brochure “*Du tabou à la prévention*” contient un chapitre intitulé “*Suivi et accompagnement des anciens auteurs*” (p. 22-23; voir ci-dessus, partie 3, rubrique II, D). La règle de base est qu’un ancien auteur ne peut

in geen geval nog kan worden ingezet in een werkveld met kinderen of jongeren. Tegelijk vermeldt de tekst een ruim aantal voorwaarden waaraan moet voldaan zijn vooraleer een voormalige dader eventueel een nieuwe of andere opdracht kan krijgen. Het is belangrijk dat kerkelijke verantwoordelijken deze voorwaarden correct inschatten en toepassen. Ze zijn een maatstaf waaraan hun beslissing moet kunnen worden getoetst.

Terecht verwijzen mensen zowel binnen als buiten de Kerk in geval van twijfel naar deze richtlijnen. Toch kunnen deze voorwaarden geen kant en klare oplossingen bieden. Ze moeten geïnterpreteerd en geëvalueerd worden volgens de specifieke inhoud van elk dossier. De afgelopen weken hebben aangetoond hoe moeilijk het blijft om vandaag in concrete dossiers te komen tot een inschatting die zowel professioneel gefundeerd als maatschappelijk aanvaardbaar is.

De kerkelijke verantwoordelijken kunnen nu al rekenen op het advies van de opvangpunten, die multidisciplinair zijn samengesteld. Tegelijk zijn ze vragende partij om een beroep te kunnen te doen op andere samenwerkingsverbanden die daarvoor in de samenleving aanwezig zijn. De spreker verwijst hierbij naar de ondersteuning die kan komen van de forensische psychiatrie, van sociale en psychosociale diensten, van de steuncentra van het gerecht voor de begeleiding van personen die veroordeeld werden voor zedendelicten. Zonder deze ondersteuning zijn kerkelijke verantwoordelijken oversten amper gewapend om beslissingen te nemen die zowel professioneel gefundeerd als maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

In dat licht zou de spreker aan de opvolgingscommissie een vraag willen voorleggen tot verder onderzoek: hoe en met wie de kerkelijke overheid kan samenwerken wanneer ze haalbare oplossingen moet vinden voor concrete personen en situaties, of: door wie zij de opvolging van bepaalde dossiers kan laten screenen.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) zou willen weten welke aanpak de Kerk nu hanteert in verband met het overplaatsen van priesters. Vroeger werden bepaalde personen met een kerkelijk ambt van de ene naar de andere parochie of naar het buitenland overgeplaatst. De bijzondere commissie "Seksueel misbruik" heeft aangetoond dat priesters systematisch werden overgeplaatst in geval van klachten wegens seksueel misbruik of pedofilie. De overplaatsing kan ook inhouden dat er administratieve taken worden toegekend in een ander bisdom.

en aucun cas être intégré dans un secteur pastoral qui l'amènerait à côtoyer des enfants et des jeunes. Le texte dresse par ailleurs une longue liste de conditions auxquelles doit satisfaire un ancien auteur avant d'obtenir éventuellement une nouvelle ou une autre mission. Il importe que les responsables ecclésiastiques apprécient et appliquent correctement ces conditions. Elles constituent l'échelle de mesure sur laquelle ils doivent pouvoir fonder leur décision.

C'est à juste titre que l'on se réfère, tant à l'intérieur qu'à l'extérieur de l'Église, à ces directives en cas de doute. Toutefois, ces conditions ne peuvent offrir des solutions toutes faites. Elles doivent être interprétées et évaluées en fonction du contenu spécifique de chaque dossier. Les dernières semaines ont montré combien il reste difficile, actuellement, de parvenir à une évaluation d'un dossier concret qui soit à la fois fondée sur le plan professionnel et acceptable du point de vue de la société.

Les responsables ecclésiastiques peuvent déjà compter sur l'avis des points de contact, dont la composition est multidisciplinaire. En même temps, ils aimeraient pouvoir faire appel à d'autres organismes actifs dans ce domaine au sein de notre société. L'intervenant renvoie, à cet égard, au soutien qui peut être apporté par la psychiatrie légale, les services sociaux et psychosociaux, les centres d'appui de la justice pour l'accompagnement des personnes condamnées pour des délits de mœurs. Sans ce soutien, les responsables ecclésiastiques sont très mal armés pour prendre des décisions qui soient à la fois fondées sur le plan professionnel et acceptables du point de vue de la société.

À cet égard, l'intervenant aimerait soumettre une question à l'examen de la commission de suivi: comment et avec qui les autorités ecclésiastiques peuvent-elles collaborer lorsqu'elles doivent trouver des solutions réalistes pour des personnes et des situations concrètes, ou: par qui peuvent-elles faire contrôler le suivi de certains dossiers?

Mme Daphné Dumery (N-VA) voudrait connaître l'évolution de l'approche de l'Église par rapport aux déplacements des prêtres. Auparavant, certains titulaires de fonctions ecclésiales étaient déplacés d'une paroisse à l'autre, ou à l'étranger. La commission spéciale "Abus sexuels" a mis en évidence qu'il a existé une pratique systématique de déplacements des prêtres dans le cas de plaintes pour abus sexuels ou faits de pédophilie. Le déplacement peut également consister à octroyer des missions administratives, dans un autre évêché.

Mgr. Guy Harpigny benadrukt dat de Kerk geen ambt meer toevertrouwt aan iemand zodra het gerecht haar heeft verwittigd dat tegen die persoon een klacht is ingediend. Er kunnen hem pas andere functies worden toevertrouwd nadat de gerechtelijke procedure achter de rug is, de straf is uitgezeten en niets nog op een risico wijst. Indien die functie elders moet worden uitgeoefend, wordt de overste ingelicht over alle elementen van het dossier van de betrokkene. Elk contact met minderjarigen is verboden.

De ambtsontheffing is openbaar. Met die maatregel moet dus omzichtig worden omgegaan. Een reputatie wordt voor altijd besmeurd door dit soort maatregel. De gewoonte, die mogelijk ooit heeft bestaan, om de voorkeur te geven aan overplaatsing in plaats van aan ambtsontheffing, is voorbij dankzij het werk van de bijzondere commissie “Seksueel misbruik”.

III. — RELATIES MET HET GERECHT

A. Rol van het gerecht

Mgr. Johan Bonny verklaart dat in opvolging van de vorige hoorzitting (zie bijlage op het verslag DOC 53 0520/002), de Kerk als duidelijke stelregel genomen heeft dat alle meldingen rond seksueel misbruik die mogelijk niet verjaard zijn, thuishoren bij het gerecht. Voor niet-verjaarde feiten moeten de gerechtelijke instanties in eerste lijn hun werk kunnen doen. Feiten zijn niet verjaard zolang de wettelijke termijn waarbinnen ze tot een gerechtelijke vervolging kunnen leiden, niet is verstreken. Enkel de bevoegde gerechtelijke instanties kunnen een uitspraak doen over de verjaring van een dossier. Bij de minste twijfel over verjaring, moet de vraag aan het gerecht worden voorgelegd.

De spreker geeft aan dat in de voorbije jaren alle meldingen die bij de Kerk binnenkwamen en mogelijk niet verjaard waren, aan het gerecht zijn doorgegeven. In alle dossiers die tijdens de voorbije weken in de media kwamen, was het gerecht reeds of nog steeds betrokken. Bovendien hebben alle bisschoppen en religieuze oversten in de voorbije jaren zo goed mogelijk geantwoord op alle vragen die hun vanuit het gerecht over concrete dossiers werden gesteld. Deze verbeterde communicatie met het gerecht is voor de kerkelijke overheid van het grootste belang, vanaf de eerste melding tot aan de afwerking van een dossier.

Zodra de kerkelijke overheid ernstige aanwijzingen heeft van een door een medewerker gepleegde misdrijf, moeten de gerechtelijke diensten worden ingelicht.

Mgr Guy Harpigny souligne que l'Église ne donne plus de charge à une personne dès qu'elle est avertie par la justice de l'existence d'une plainte. Ce n'est qu'une fois qu'il apparaît que la procédure judiciaire a eu lieu, que la peine a été purgée et que plus aucune indication d'un danger n'existe, que d'autres fonctions peuvent être confiées. Si cette fonction est confiée ailleurs, le supérieur est informé de l'ensemble des éléments du dossier de l'intéressé. Tout contact avec des mineurs est interdit.

La révocation de la charge a un caractère public. Cette mesure nécessite donc de la prudence. Une réputation est ternie à jamais par ce genre de mesure. Toutefois, la pratique qui a pu exister à une certaine époque de préférer le déplacement à la révocation est terminée, grâce aux travaux de la commission spéciale “Abus sexuels”.

III. — RELATIONS AVEC LA JUSTICE

A. Rôle de la justice

Mgr Johan Bonny explique qu'à la suite de l'audition précédente (voir annexe au rapport DOC 53 0520/002), l'Église a adopté comme règle de conduite claire que tous les signalements d'abus sexuels qui ne font peut-être pas l'objet d'une prescription doivent être adressés à la justice. En ce qui concerne les faits non prescrits, les instances judiciaires doivent pouvoir faire leur travail en première ligne. Les faits ne sont pas prescrits tant que le délai légal dans lequel ils peuvent donner lieu à des poursuites judiciaires n'est pas écoulé. Seules les instances judiciaires compétentes peuvent se prononcer sur la prescription d'un dossier. Au moindre doute concernant la prescription, la question doit être soumise à la justice.

L'orateur indique que ces dernières années, tous les signalements rapportés à l'Église et potentiellement non prescrits, ont été transmis à la justice. Dans tous les dossiers qui ont été évoqués dans les médias ces dernières semaines, la justice était déjà, ou encore, associée. Qui plus est, tous les évêques et supérieurs religieux ont, ces dernières années, répondu au mieux à toutes les questions que la justice leur a adressées sur des dossiers concrets. Cette meilleure communication avec la justice est capitale pour les autorités ecclésiastiques, et ce, à compter du premier signalement jusqu'au règlement du dossier.

Dès que les autorités ecclésiastiques ont connaissance d'indices graves relatifs à une infraction commise par un de leurs collaborateurs, elles doivent en informer les services judiciaires.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) sluit zich aan bij het beleid van de Kerk om voortaan het gerecht in te lichten over alle vastgestelde feiten.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) ziet in de nieuwe aanpak van de Kerk, de vruchten van de samenwerking die is opgestart naar aanleiding van het verslag van de bijzondere commissie “Seksueel misbruik”. In plaats van een beleid te voeren dat gericht is op de Kerk als instelling en op de bescherming van de daders, hebben de kerkelijke autoriteiten hervormingen ingevoerd die de Kerk weer een plaats geeft in de hele samenleving en waar de gerechtelijke instanties van de Staat het voortouw nemen. Een gelijke behandeling van de slachtoffers is aldus beter gewaarborgd.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) meent dat de gevallen die de Kerk aan het gerecht meldt, niet duidelijk zijn. Tijdens de voorstelling van het jaarverslag 2012-2013 van de kerkelijke opvangpunten, wees mgr. Harpigny erop dat het de bedoeling is alle gevallen waarbij de misbruikpleger nog leeft, mee te delen aan de gerechtelijke instanties; mgr. Bonny zegt daarentegen dat alle niet-verjaarde feiten worden meegedeeld. Indien dat laatste criterium in aanmerking wordt genomen, wie bepaalt dan of de feiten verjaard zijn? De verjaring is een ingewikkelde juridische kwestie. Is dat criterium relevant?

Mgr. Guy Harpigny geeft aan dat die kwestie een evolutie heeft doorgemaakt:

— naar aanleiding van de werkzaamheden van de bijzondere commissie “Seksueel misbruik”, is besloten om, zodra een feit bekend is en de minste twijfel rees over een eventuele verjaring, het gerecht moest worden ingelicht;

— in 2012, naar aanleiding van een nationale coördinatie, werd beslist om voortaan elk bekend feit systematisch te melden aan het gerecht.

Mgr. Jozef De Kesel bevestigt dat hij alle feiten die hem ter kennis zijn gebracht aan het gerecht heeft gemeld, ook de verjaarde feiten. Discretie is door het gerecht gewaarborgd. De kerkelijke autoriteiten weten niet in welke mate de informatie waarover zij beschikken, kan bijdragen tot het oplossen van andere zaken.

Momenteel heeft de spreker geen duidelijk zicht op het aantal dossiers die betrekking hebben op zijn bisdom en die aan het Centrum voor Arbitrage inzake seksueel misbruik werden voorgelegd. Hij verneemt slechts de krachtlijnen ervan op het ogenblik van de bijdrage aan de financiering van de toegekende bedragen aan de slachtoffers.

Mme Daphné Dumery (N-VA) souscrit à la politique de l'Église qui consiste désormais à rendre compte à la justice de tous les faits enregistrés.

Mme Karine Lalieux (PS) voit dans la nouvelle approche de l'Église les fruits de la collaboration entamée à la suite du rapport de la commission spéciale “Abus sexuels”. En lieu et place d'une politique centrée sur l'institution de l'Église et tournée vers la protection des auteurs, les autorités ecclésiastiques ont mené les réformes qui replacent l'Église dans la société des hommes et sous le giron de la justice étatique. Une égalité de traitement entre les victimes est ainsi mieux garantie.

Pour *M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen)*, les cas où l'Église signale les faits à la justice ne sont pas clairs. Lors de la présentation du rapport annuel 2012-2013 des points de contact, Mgr Harpigny a indiqué que le but est de communiquer aux instances judiciaires tous les cas où l'abuseur est encore en vie. Mgr Bonny note par contre que sont ainsi communiqués tous les signalements de faits non prescrits. Si ce dernier critère est retenu, qui détermine si les faits sont prescrits? La prescription est une question juridique complexe. Ce critère est-il pertinent?

Mgr. Guy Harpigny indique que cette question a connu une évolution:

— à la suite des travaux de la commission spéciale “Abus sexuels”, il avait été décidé que, dès qu'un fait était connu et si le moindre doute se posait sur une éventuelle prescription, le signalement à la justice devait être opéré;

— en 2012, à la suite d'une coordination nationale, il a désormais été décidé que tout fait connu implique systématiquement un signalement à la justice.

Mgr Jozef De Kesel confirme avoir transmis à la justice tous les faits portés à sa connaissance, y compris ceux prescrits. La discrétion est assurée par la justice. Les autorités de l'Église ignorent dans quelle mesure les informations dont elles disposent peuvent contribuer à résoudre d'autres affaires.

Pour le moment, l'intervenant ne dispose pas d'une vue claire du nombre de dossiers afférents à son évêché qui ont été déposés au Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels. Il n'en apprend les grandes lignes qu'au moment de la contribution au financement des montants alloués aux victimes.

Volgens *mgr. Johan Bonny* worden alle dossiers aan het gerecht bezorgd. Die manier van werken is trouwens ook in het belang van de Kerk. Wat zijn bisdom betreft, heeft de spreker alle dossiers aan het openbaar ministerie gemeld, ook heel oude dossiers die aan de opvangpunten ter kennis zijn gebracht. Door gegevens met elkaar in verband te brengen, kunnen andere dossiers worden vooruitgeholpen.

B. Rol van de Kerk

De doorverwijzing naar het gerecht betekent voor *mgr. Johan Bonny* niet het einde van de kerkelijke verantwoordelijkheid in het dossier.

Bij ernstige aanwijzingen van misbruik kan en moet een bisschop of overste overgaan tot de preventieve schorsing van de betrokken medewerker, in afwachting van het verder onderzoek, tenzij er door de gerechtelijke instanties uitdrukkelijk wordt gevraagd om dat niet te doen, bijvoorbeeld om het onderzoek niet in gevaar te brengen. In dat laatste geval echter kan de bisschop of overste een preventieve schorsing niet blijven uitstellen. Een preventieve schorsing is per definitie niet blijvend. Ze is geen uitspraak over schuld of onschuld, maar een voorlopige maatregel in afwachting van een beoordeling ten gronde door de gerechtelijke instanties.

Een preventieve schorsing moet beantwoorden aan de vereisten van voorzorg en rechtvaardigheid. Bovendien hebben beschuldigten steeds recht op rechtsbescherming en rechtsbijstand, ook in de Kerk. Dat verklaart waarom in de dossiers van de voorbije weken enkele advocaten het woord hebben genomen voor hun cliënt.

De kerkelijke overheid kan vermeende daders wel ondervragen of confronteren, maar beschikt niet over de middelen van een gerechtelijk onderzoek. Ze kan wel vragen stellen, maar is afhankelijk van wat een vermeende dader wil toegeven of erkennen. In geval van weigering tot medewerking of blijvende ontkennning van de feiten, kan de kerkelijke overheid moeilijk vooruit komen. Blijkens de gelijklopende ervaring van het Centrum voor arbitrage en de kerkelijke opvangpunten zijn de meeste daders uit het kerkelijke kader vrij vlot tot bekentenissen overgingen en constructief meewerkten met het onderzoek. Toch blijft de kerkelijke overheid in vele gevallen (ook in geval van grensoverschrijdend gedrag tussen volwassenen) afhankelijk van het gerecht om de aard en de ernst van de feiten te kennen en om de verantwoordelijkheid van de vermeende dader te kunnen inschatten.

Pour *Mgr Johan Bonny*, tous les dossiers sont transmis à la justice. Cette manière de procéder est d'ailleurs également dans l'intérêt de l'Église. En ce qui concerne son évêché, l'orateur a averti le ministère public de l'ensemble des dossiers, même très anciens, qui ont été portés à la connaissance des points de contact. Un couplage de données peut toujours aboutir à faire avancer d'autres dossiers.

B. Rôle de l'Église

Pour *Mgr Johan Bonny*, le transfert à la justice ne met pas fin à la responsabilité de l'Église dans le dossier.

En cas d'indices sérieux d'abus, un évêque ou un supérieur majeur peut et doit procéder à la suspension préventive de l'intéressé, en attendant la poursuite de l'enquête, sauf si les instances judiciaires demandent explicitement de ne pas le faire, pour éviter, par exemple, de compromettre l'enquête. Dans ce dernier cas, l'évêque ou le supérieur majeur ne peut toutefois continuer indéfiniment à différer la suspension préventive. Une suspension préventive est provisoire, par définition. Elle ne constitue pas une décision sur la culpabilité ou sur l'innocence, mais une mesure provisoire en attendant que les instances judiciaires statuent sur le fond.

Une suspension préventive doit répondre aux critères de précaution et de justice. Qui plus est, les coupables ont toujours droit à une protection et une assistance judiciaires, même au sein de l'Église. C'est pour cette raison que, dans les dossiers de ces dernières semaines, plusieurs avocats ont pris la parole au nom de leur client.

Les autorités ecclésiastiques peuvent interroger des auteurs présumés ou procéder à des confrontations, mais ne disposent pas des moyens déployés lors d'une instruction. Elles peuvent poser des questions, mais dépendent de ce qu'un auteur présumé veut bien avouer ou reconnaître. S'il refuse de coopérer ou persiste à nier les faits, les autorités ecclésiastiques peuvent difficilement avancer. Les expériences convergentes du Centre d'arbitrage et des points de contact de l'Église ont montré que la plupart des auteurs issus du cadre ecclésiastique passaient assez rapidement aux aveux et collaboraient de manière constructive à l'enquête. Cela étant, dans de nombreux cas (y compris en cas de comportement transgressif entre adultes), les autorités ecclésiastiques continuent à dépendre de la justice pour connaître la nature et la gravité des faits et pouvoir évaluer la responsabilité de l'auteur présumé.

De Kerk waardeert het dat het gerecht vandaag, anders dan in het verleden, aan de kerkelijke overheid de informatie bezorgt die zij nodig heeft om een kerkelijke tuchtmaatregel te kunnen afwegen en opleggen.

Indien een slachtoffer eerst de kerkelijke overheid inlicht, en pas nadien het gerecht, kan de kerkelijke overheid meteen een preventieve maatregel tegenover de vermeende dader nemen. Indien een slachtoffer echter rechtstreeks bij politie of het gerecht klacht neerlegt, zonder de kerkelijke overheid in kennis te stellen, is het van groot belang dat het openbaar ministerie zo spoedig mogelijk de kerkelijke overheid van deze klacht op de hoogte brengt, zodat zij een preventieve schorsing kan opleggen.

Normaal wacht Rome om een definitieve kerkelijke sanctie op te leggen, tot wanneer het gerecht een definitieve uitspraak over de zaak heeft gedaan. Enerzijds wil Rome niet met voortijdige uitspraken het normale verloop van het gerechtelijke dossier doorkruisen. Anderzijds heeft Rome het dossier en de uitspraak van het gerecht nodig om zelf een gemotiveerde maatregel te kunnen nemen. Dat is trouwens ook zo in andere beroepsgroepen met een eigen tuchtrechtelijk statuut. Dat verklaart waarom de procedure van Rome vrij lang kan duren en “preventieve maatregelen” lang kunnen aanslepen. Tegelijk dient gezegd dat Rome in een aantal duidelijke en zware dossiers niet heeft gewacht op de definitieve uitspraak van het gerecht om zelf haar uitspraak te doen.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) herinnert eraan dat Rome sedert 2001 richtlijnen heeft uitgevaardigd in verband met de tuchtbehandeling binnen de Kerk van dossiers inzake seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie. Ernstige feiten worden gemeld aan de Congregatie voor de Geloofsleer. Seksueel misbruik wordt *ipso facto* als een ernstig feit beschouwd.

De spreekster geeft aan dat zij heeft gehoord over situaties waarin seksueel misbruik niet zou zijn gemeld aan de Congregatie voor de Geloofsleer. De kerkelijke autoriteiten zouden zich naar verluidt enigszins terughoudend opstellen om die stap te zetten. Kloppen die beweringen? De opschorting van de uitspraak mag niet verhinderen dat de zaak aan de Congregatie wordt gemeld, aangezien ze slechts een nadere regel van de straf is en de vaststelling van de schuld niet ondermijnt.

Het lid constateert dat op het beginsel dat Rome een definitieve beslissing van de nationale gerechtelijke autoriteiten afwacht alvorens op te treden, in bepaalde

L'Église apprécie que la justice lui fournit dorénavant, alors qu'elle ne le faisait pas précédemment, les informations dont elle a besoin pour pouvoir envisager et imposer une mesure disciplinaire ecclésiale.

Lorsqu'une victime informe d'abord les autorités ecclésiastiques, et puis seulement la justice, les autorités ecclésiastiques peuvent prendre immédiatement une mesure de prévention à l'égard de l'auteur présumé. En revanche, lorsqu'une victime adresse d'abord sa plainte à la police ou la justice, sans en informer les autorités ecclésiastiques, il est très important que le ministère public en informe ces dernières le plus rapidement possible, de sorte qu'elles puissent ordonner une suspension à titre préventif.

Avant d'infliger une sanction ecclésiastique définitive, Rome attend normalement que la justice se soit prononcée définitivement sur l'affaire. D'une part, Rome ne veut pas entraver le cours normal de la procédure judiciaire, et d'autre part, elle a besoin du dossier et du verdict du tribunal pour pouvoir prendre à son tour une mesure motivée. C'est d'ailleurs également le cas d'autres groupes professionnels disposant de leur propre statut disciplinaire. Ceci explique pourquoi la procédure romaine peut durer assez longtemps et pourquoi les “mesures préventives” peuvent tarder à être prises. Par contre, il faut dire que Rome, dans un certain nombre de cas clairs et graves, n'a pas attendu que la justice se prononce avant de rendre son propre verdict.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) rappelle que depuis 2001, il existe des directives en provenance de Rome pour le traitement disciplinaire interne à l'Église des dossiers d'abus sexuels et de faits de pédophilie dans une relation d'autorité. Un signalement est opéré des faits graves à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi. Un abus sexuel est considéré *ipso facto* comme un fait grave.

L'intervenante se fait l'écho de situations où un abus sexuel n'aurait pas été signalé à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi. Il existerait une certaine réticence dans le chef des autorités de l'Église. Ces affirmations sont-elles exactes? La suspension du prononcé ne devrait pas faire échec au signalement à la Congrégation, dans la mesure où elle ne constitue qu'une modalité de la peine et n'énervé pas le constat de la culpabilité.

Le membre constate que le principe suivant lequel Rome attend une décision définitive des autorités judiciaires étatiques avant d'intervenir reçoit une exception

gevallen een uitzondering wordt gemaakt. Werd dus in Rome al een beslissing getroffen over de voormalige bisschop van Brugge?

De spreekster is zich terdege bewust van het verschil tussen de gerechtelijke en de administratieve procedures. De kerkelijke autoriteiten zijn verantwoordelijk voor de tuchtmaatregelen. Het lid staat daar echt lang bij stil omdat uit de hoorzittingen in de bijzondere commissie “Seksueel misbruik” is gebleken dat bij de uitoefening van het priesterambt geen plaats was voor een pleger van seksueel misbruik. Die tendens tot uitsluiting bestaat ook in de andere beroepen die in contact staan met minderjarigen. Een leerkracht zal geen les mogen geven zonder een uittreksel uit het strafregister (model 2) te moeten voorleggen.

De behoefte aan een strikt raamwerk inzake preventieve maatregelen vloeit voort uit het feit dat priesters een opdracht van openbare dienst uitoefenen.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) vraagt de kerkelijke autoriteiten of zij zich geen burgerlijke partij zouden moeten stellen in de dossiers ten laste van priesters betreffende seksueel misbruik. Zo zouden zij makkelijker toegang kunnen hebben tot het dossier.

Volgens *mgr. Guy Harpigny* voert de Congregatie voor de Geloofsleer dienaangaande een krachtadig beleid, dat in 2001 op gang kwam toen Benedictus XVI, toen nog kardinaal Ratzinger, er de leiding over had. Sindsdien is het reglement nog verstrengd.

Elk bekend feit houdt een melding in aan de Congregatie voor de Geloofsleer. Hoewel sommige feiten minder ernstig zijn dan andere, wordt in pedofiliezaken door de bevolking alles als heel ernstig gezien. De Kerk leeft onder de mensen; zij zweeft daar niet boven, in een glazen stolp. Rome reageert nu trouwens duidelijk sneller op elk soort melding.

De spreker had nooit gedacht aan burgerlijkepartijstelling. Het lijkt hem een goede suggestie.

Mgr. Jozef De Kesel deelt mee dat hij Rome op de hoogte heeft gebracht van alle bekende feiten in zijn bisdom, ook die welke zijn verjaard of waarbij hoogbejaarde priesters worden genoemd. Ook de hangende dossiers zullen aan Rome worden meegedeeld.

Voor de melding is een gestandaardiseerd formulier ingesteld. Degene die het invult, moet een “*votum*” opgeven, en dus de meegemaakte situaties uitleggen door een stand van zaken te schetsen en een voorstel

dans certains cas. Une décision a-t-elle donc déjà été prise à Rome en ce qui concerne l'ancien évêque de Bruges?

L'oratrice se dit bien consciente de la différence entre les procédures judiciaires et administratives. Les mesures disciplinaires relèvent des responsabilités des autorités de l'Église. Si le membre s'y arrête autant, c'est parce que les auditions en commission spéciale “Abus sexuels” ont démontré qu'il n'y avait pas de place dans l'exercice du sacerdoce pour un auteur d'abus sexuels. Cette tendance d'exclusion se retrouve dans les autres professions en contact avec des mineurs. Un professeur ne pourra pas exercer l'art d'enseigner sans devoir produire un extrait du casier judiciaire (modèle 2).

La nécessité d'un cadre strict en matière de mesures préventives découle du fait que les prêtres exercent une mission de service public.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) demande aux autorités ecclésiales si elles ne devraient pas se porter partie civile dans les dossiers d'abus sexuels mettant en cause des prêtres. Ainsi disposeraient-elles d'un accès au dossier facilité.

Mgr Guy Harpigny estime que la Congrégation pour la Doctrine de la Foi maintient une politique ferme en la matière, initiée depuis que Benoît XVI, alors le Cardinal Ratzinger, en était le chef, en 2001. Le règlement a depuis lors encore été durci.

Tout fait connu implique un signalement à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi. Même si certains faits sont moins graves que d'autres, en matière de pédophilie, toute chose est considérée par l'opinion publique comme très grave. L'Église vit au sein des hommes; elle ne flotte pas au-dessus dans sa bulle de verre. Rome est d'ailleurs devenue nettement plus rapide à réagir à tout type de signalement.

L'intervenant n'avait jamais pensé à la constitution de partie civile. Il s'agit pour lui d'une bonne suggestion.

Mgr Jozef De Kesel informe avoir signalé à Rome l'ensemble des faits connus dans son évêché, y compris les faits prescrits ou ceux mettant en cause des prêtres déjà fort âgés. Les affaires encore traitées font également l'objet d'un signalement à Rome.

Pour le signalement, un formulaire standardisé a été institué. Le responsable qui le remplit doit y indiquer un “*votum*”, et donc expliquer les situations rencontrées en traçant un état des lieux, ainsi que formuler une

van oplossing te formuleren. De spreker vindt dat er op het formulier onvoldoende plaats voor de uitleg is.

De jongste jaren reageert de Congregatie voor de Geloofsleer veel sneller op de aldus verrichte meldingen. Men mag binnen de twee weken een antwoord verwachten.

Mgr. Johan Bonny bevestigt dat alle dossiers aan de Congregatie voor de Geloofsleer worden toegezonden. Voor alle landen van de wereld gaat het aldus om duizenden daar gecentraliseerde dossiers. Om te bepalen welke informatie nuttig is voor de Congregatie voor de Geloofsleer, heeft de spreker die instantie bezocht. Men heeft er beklemtoond vertrouwen te hebben in de competenties van de kerkelijke autoriteiten in de bisdommen.

Ten aanzien van de voormalige bisschop van Brugge is Rome tot tuchtsancties overgegaan. Krachtens die maatregelen moet de betrokkene in een gesloten abdij verblijven, wordt elk liturgisch sacrament hem verboden, wordt hij psychiatrisch opgevolgd en draagt hij financieel bij aan de *Dignity* Stichting en de bedragen voor de slachtoffers.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) is verbaasd over de uitleg van mgr. De Kesel naar aanleiding van het in te vullen formulier voor de melding aan de Congregatie voor de Geloofsleer: er is onvoldoende plaats op dat formulier voor uitleg; die is subjectief; degene die de melding opstelt, moet een voorstel voor een tuchtsanctie formuleren. Welke plaats neemt de Congregatie voor de Geloofsleer precies in dat proces in? Kan het voorstel erin bestaan een priester die een feit heeft bekend, over te plaatsen?

Voor de spreekster moet veel meer informatie worden meegedeeld. Ook inhoudelijke elementen uit het strafdossier moeten worden toegezonden. Dat geldt des te meer als de pleger de feiten heeft bekend; de beslissing van de rechter bevat dan meestal louter een beknopte motivatie op basis van de bekentenis. De overdracht van dat vonnis aan de Congregatie voor de Geloofsleer is op zich onvoldoende om een effectieve melding te waarborgen.

Uit de verklaringen van de vorige spreker leidt mevrouw Van Cauter af dat de voormalige bisschop van Brugge nog steeds priester is, maar geschorst. Hij behoudt dus zijn volledige pensioenuitkering. Mocht hij tot de lekentoestand worden teruggebracht, dan behoudt hij dat niet. De spreekster vindt dat men zich ernstig de vraag moet stellen of het voor de betrokkene nog mogelijk moet zijn ooit taken van openbare dienst uit te voeren. In het onderwijs zou zoiets nooit het geval zijn.

proposition de solution. L'intervenant estime que la place laissée sur le formulaire pour les explications est insuffisante.

Ces dernières années, la Congrégation pour la Doctrine de la Foi répond nettement plus rapidement aux signalements opérés de cette manière. Dans les deux semaines, une réponse peut être attendue.

Mgr Johan Bonny confirme que tous les dossiers sont transmis à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi. Pour l'ensemble des États du monde, il s'agit ainsi de milliers de dossiers qui y sont centralisés. Afin de déterminer quelles informations sont utiles à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi, l'intervenant s'y est rendu. L'instance a souligné qu'elle faisait confiance aux compétences des autorités de l'Église dans les évêchés.

En ce qui concerne l'ancien évêque de Bruges, des sanctions disciplinaires ont été décidées par Rome. En vertu de ces mesures, l'intéressé doit résider dans une abbaye fermée, tout sacrement liturgique lui est interdit, un suivi psychiatrique est assuré et l'ancien évêque contribue financièrement à la fondation *Dignity* et aux montants alloués aux victimes.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) s'étonne des explications de Mgr De Kesel à propos du formulaire à remplir pour le signalement à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi: la place sur ce formulaire manque pour les explications; celles-ci sont subjectives; l'auteur du signalement doit formuler une proposition de sanction disciplinaire. Quelle place la Congrégation pour la Doctrine de la Foi occupe-t-elle réellement dans cette procédure? La proposition peut-elle être formulée de déplacer un prêtre qui aurait avoué un fait?

Pour l'intervenante, il faut communiquer bien plus d'informations. Des éléments du contenu du dossier répressif doivent être transmis. Il en va d'autant plus ainsi si l'auteur a avoué les faits: la décision du juge ne contient alors généralement qu'une motivation circonscrite, fondée sur l'aveu. La transmission de ce jugement à la Congrégation pour la Doctrine de la Foi est en soi insuffisante pour assurer un signalement effectif.

Des explications du précédent orateur, le membre déduit que l'ancien évêque de Bruges est encore prêtre, mais suspendu. Donc, il conserve intégralement sa pension. En cas d'une réduction à l'état laïc, il ne la conserverait pas. Pour Mme Van Cauter, il faut sérieusement s'interroger sur la possibilité pour l'intéressé d'encore exercer un jour des missions de service public. Dans l'enseignement, tel ne serait jamais le cas.

IV. — VOORSTEL VAN MEDEWERKING

Mgr. Johan Bonny herinnert eraan dat het Wetenschappelijk Comité voor de oprichting en begeleiding van het Centrum van arbitrage heeft gezorgd. Dit Comité waakt over de naleving van het reglement van Arbitrage en helpt het interpreteren. Het bestaat uit vier personen: twee door de opvolgingscommissie en twee door de kerkelijke overheid aangestelde deskundigen. Dit Comité blijft actief tot wanneer het Centrum voor arbitrage alle ingediende dossiers zal hebben afgehandeld.

De spreker vraagt zich af of het niet mogelijk zou zijn om aan deze of een vergelijkbare instelling een aantal vragen voor te leggen, waarmee de Kerk in deze fase van de globale aanpak geconfronteerd wordt. Het zou in ieders belang zijn, ook in het belang van andere maatschappelijke sectoren (bijvoorbeeld onderwijs, gezondheidszorg), indien deze vragen op een serene en klare wijze door vakmensen konden beantwoord worden. De spreker denkt hierbij aan de volgende vragen:

— hoe verhouden het openbaar ministerie en de kerkelijke overheid zich tegenover elkaar bij de behandeling van een concreet dossier, bijvoorbeeld voor het nemen van voorlopige of preventieve maatregelen tegenover een vermeende dader?

— hoe en met wie kan de kerkelijke overheid samenwerken wanneer ze haalbare oplossingen moet vinden voor concrete personen en situaties, bijvoorbeeld of voormalige daders (na het voldoen van alle strafrechtelijke maatregelen) al of niet voor een bepaalde herintegratie in aanmerking komen, en op welke voorwaarden; of: door wie kan de kerkelijke overheid bepaalde dossiers laten screenen?

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) stelt vast dat die vragen over meer gaan dan over seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie. Elke werkgever zou met die vragen kunnen worden geconfronteerd.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) geeft aan dat de Kerk en de opvolgingscommissie steeds uitstekend hebben samengewerkt. Ze neemt nota van de vraag van de kerkelijke overheid om overleg te organiseren over de moeilijke gevallen.

Volgens *mevrouw Karine Lalieux (PS)* moet niet *per se* het Wetenschappelijk Comité antwoorden op de hier gestelde vragen. Momenteel is het Comité daar niet voor bevoegd. Dat betekent niet dat de leden van het Wetenschappelijk Comité met hun expertise geen bijdrage kunnen leveren om die vragen te beantwoorden.

IV. — PROPOSITION DE COLLABORATION

Mgr Johan Bonny rappelle que c'est au Comité scientifique que l'on doit la création et l'encadrement du Centre d'arbitrage. Ce Comité veille au respect du règlement d'arbitrage et aide à l'interpréter. Il se compose de quatre experts: deux désignés par la commission de suivi et deux désignés par les autorités ecclésiastiques. Ce Comité restera actif jusqu'au moment où le Centre d'arbitrage aura achevé de traiter tous les dossiers introduits.

L'orateur se demande s'il ne serait pas possible de soumettre à cet organe ou à un organe comparable un certain nombre de questions auxquelles l'Église est confrontée au cours de cette phase de l'approche globale. Ce serait dans l'intérêt de tout le monde, également dans l'intérêt des autres secteurs sociaux (l'enseignement, les soins de santé, par exemple) que des experts puissent, d'une manière sereine et claire, apporter des réponses à ces questions. L'orateur pense aux questions suivantes:

— Quelle est l'articulation entre le ministère public et les autorités ecclésiastiques au niveau du traitement d'un dossier concret, par exemple en vue de prendre des mesures provisoires ou préventives à l'égard d'un auteur présumé?

— Comment et avec qui les autorités ecclésiastiques peuvent-elles collaborer lorsqu'elles doivent trouver des solutions réalisables pour des personnes et des situations concrètes, par exemple si d'anciens auteurs (après avoir satisfait à toutes les mesures pénales) entrent ou non en ligne de compte pour une réintégration, et à quelles conditions; ou: par qui les autorités ecclésiastiques peuvent-elles faire vérifier certains dossiers?

Mme Daphné Dumery (N-VA) constate que ces questions dépassent le cadre des abus sexuels et des faits de pédophilie dans une relation d'autorité. Tout employeur pourrait être confronté aux mêmes questions.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) note que la collaboration entre l'Église et la commission de suivi a toujours été excellente et prend acte de la demande des responsables ecclésiaux en vue de l'organisation d'une concertation pour les cas difficiles.

Pour *Mme Karine Lalieux (PS)*, il n'appartient pas nécessairement au Comité scientifique de répondre aux questions ainsi posées. À ce stade, de telles matières ne relèvent pas de sa compétence. L'expertise des membres du Comité scientifique pourrait toutefois apporter une contribution à la réponse à ces questions.

Mgr. Guy Harpigny wil niet dat de vraag van de Kerk om samen te werken gezien wordt als het verzaken aan de verantwoordelijkheden die het instituut toekomen. Er bestaan echter grensgevallen, situaties op het randje van wat wenselijk is, waarbij de hulp van een onafhankelijke instantie met een erkende expertise doorslaggevend inzicht kan bijbrengen.

De Congregatie voor de Geloofsleer bepaalt welke maatregel overeenkomstig het kerkelijk recht moet worden genomen. Die maatregelen zijn de enige indicaties die door Rome zullen worden gegeven. Bovendien worden die maatregelen vaak als een keuzemogelijkheid gepresenteerd:

— als de betrokkene dat wil, kan hij het priesterambt opgeven;

— als hij dat niet wil, is die maatregel mogelijk.

Mgr. Johan Bonny neemt het voorbeeld van een priester die door Rome uit het ambt werd gezet, wiens gevangenisstraf ten einde loopt en die onder begeleiding van justitie naar een nieuwe werk- en leefsituatie zoekt. Het gerecht heeft hem verbod opgelegd om zich op het grondgebied van een provincie te bevinden, die ook het grondgebied van een bepaald bisdom is. Twee mogelijkheden dienen zich aan: ofwel laat men die gewezen priester alleen zijn weg gaan (uiteraard buiten de Kerk), ofwel helpt men hem met een aangepaste resocialisatie onder een of ander toezicht (uiteraard ook buiten de Kerk). Het blijft moeilijk om in dergelijke situatie de knoop door te hakken: moet de Kerk nog meewerken aan zijn resocialisatie?

De spreker legt uit dat hij ten tijde van de bijzondere commissie “Seksueel misbruik” gesprekken heeft gevoerd met prof. dr. Paul Cosyns, directeur van het Universitair Forensisch Centrum. Ze hebben nagegaan of samenwerking tussen de Kerk en de gewestelijke centra voor behandeling van seksueel delinquenten tot de mogelijkheden behoorde. Er is zelfs nagedacht over het sluiten van samenwerkingsakkoorden. Tot een formalisering is het echter nooit gekomen: de gepleegde feiten moesten immers voldoende ernstig zijn om voor een behandeling door die centra in aanmerking te komen.

Hoe behoedzaam men bij een aanstellingsbeslissing ook te werk gaat, hoe betrouwbaar de adviesinstanties ook zijn en hoe duidelijk het toevertrouwde takenpakket ook wordt afgebakend, volgens de spreker blijft het nuttig te kunnen rekenen op de expertise van een gespecialiseerde derde instantie. Het is belangrijk dat het om een derde instantie gaat, om enige perceptie te voorkomen dat de Kerk haar leden beschermt.

Mgr. Guy Harpigny ne voudrait pas que la demande de collaboration exprimée par l'Église soit comprise comme un abandon dans son chef des responsabilités qui lui incombent. Il existe cependant des cas-limites, des situations aux confins du souhaitable, où l'aide d'une structure indépendante et disposant d'une expertise reconnue apporterait un éclairage déterminant.

La Congrégation pour la Doctrine de la Foi informe de quelle mesure doit être prise conformément au droit canonique. D'une part, ces mesures sont les seules indications qui seront données par Rome. D'autre part, ces mesures se présentent souvent sous la forme d'une alternative:

— s'il le désire, l'intéressé peut quitter le ministère;

— s'il ne le désire pas, telle mesure peut être prise.

Mgr. Johan Bonny cite l'exemple d'un prêtre démis de ses fonctions par Rome, qui finit de purger sa peine d'emprisonnement et tente avec le soutien de la justice de trouver une nouvelle situation professionnelle et un nouvel environnement de vie. La justice a interdit à l'intéressé de se rendre sur le territoire d'une province déterminée, qui est également celui d'un évêché déterminé. Deux solutions peuvent être envisagées: laisser l'ancien prêtre trouver lui-même sa voie (en dehors de l'Église, bien entendu) ou l'aider en organisant une réinsertion adaptée et en prévoyant un contrôle (et ce, bien entendu également en dehors de l'Église). Il est toujours difficile de trancher dans une telle situation: l'Église doit-elle encore collaborer à la réinsertion de l'intéressé ?

L'intervenant explique avoir discuté, du temps de la commission spéciale “Abus sexuels”, avec le Prof. Dr. Paul Cosyns, directeur de l’“*Universitair Forensisch Centrum*”. La question d'une éventuelle collaboration de l'Église avec les centres régionaux de traitement des délinquants sexuels avait été analysée. Il avait même été réfléchi à la conclusion d'accords de collaboration. L'étape de la formalisation n'avait toutefois pas été atteinte. Il était en effet nécessaire que les faits soient d'une certaine gravité pour pouvoir être traités par ces centres.

Quelle que soit la prudence de l'auteur de la décision de désignation, quelle que soit la valeur des autorités d'avis, quelles que soient les limites tracées aux missions attribuées, il reste utile, pour l'orateur, de disposer de l'expertise d'une instance tierce spécialisée. Qu'il s'agisse d'une instance tierce est important pour éviter toute apparence de protection de l'institution de l'Église par ses membres.

Volgens mgr. Bonny toont de discussie over de situatie van de voormalige bisschop van Brugge de relevantie aan van een procedure die het mogelijk maakt de feiten te beoordelen en de kansen op resocialisatie van de betrokkene in te schatten.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) vindt dat de opvolgingscommissie deze kwestie op haar volgende vergadering moet bespreken.

V. — INTERNATIONAAL BELEID

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) komt terug op het internationale aspect van het dossier. De feiten waaraan recent in de media aandacht is geschonken, gaan vooral over priesters die België ooit hebben verlaten. Is er terzake een internationaal beleid uitgewerkt? Wordt een bepaalde procedure gevolgd wanneer een priester naar het buitenland vertrekt? Krijgen de kerkelijke instanties in het buitenland een kopie van het dossier? Wordt in opvolging voorzien?

Mevrouw Karine Lalieux (PS) verwijst naar de hoorzitting met de Heilige Stoel door het Comité voor de Rechten van het Kind van de Verenigde Naties op 16 januari 2014 (DOC 53 0520/010, blz. 4, 5, 11 en volgende). Het Comité had nauwkeurige vragen gesteld over buitenlandse reizen, maar de antwoorden bleken nogal vaag. België mag dan nu wel een duidelijke procedure hanteren, in het zuiden blijft de situatie nog altijd zeer delicaat.

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) deelt terzake de bekommerning van de andere leden.

Mgr. Guy Harpigny deelt mee dat een priester die met zending is naar het buitenland onmiddellijk naar België wordt teruggeroepen wanneer een feit wordt vastgesteld. Het dossier wordt onderzocht. Als blijkt dat de feiten zich echt hebben voorgedaan, worden maatregelen genomen. Wanneer de priester naar het buitenland teruggaat, worden de hiërarchische overste ter plaatse en de nuntius verwittigd en gebriefd. Dat een hiërarchische overste of de betrokkene geen rekening houdt met de aldus uitgewerkte procedure, kan niet door de beugel. De procedure zou wellicht kunnen worden verfijnd.

Vroeger werden de daders van seksuele misdrijven in het buitenland “verstoppt”, maar volgens de spreker is dat momenteel niet meer het geval. Inmiddels reageert de Kerk terstond.

In februari 2012 hebben de spreker en de bisschop van het bisdom Antwerpen een internationaal congres

Pour l’orateur, les discussions afférentes à la situation de l’ancien évêque de Bruges contribuent à démontrer la pertinence d’une procédure permettant d’apprécier les faits et les possibilités de reclassement de l’intéressé.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) estime que la commission de suivi devra aborder cette question au cours d’une prochaine réunion.

IV. — POLITIQUE INTERNATIONALE

Mme Karin Jiroflée (sp.a) revient sur la dimension internationale. Les faits dont la presse s’est fait l’écho dernièrement portent pour la plupart sur des prêtres qui ont, un jour, quitté le territoire belge. Des politiques ont-elles été développées au niveau international? Des procédures sont-elles suivies dans le cas du déplacement international d’un prêtre? Les autorités ecclésiastiques à l’étranger reçoivent-elles copie du dossier? Un suivi est-il organisé?

Mme Karine Lalieux (PS) se réfère à l’audition du Saint-Siège par le Comité des droits de l’enfant des Nations Unies, le 16 janvier 2014 (DOC 53 0520/010, p. 4, 5, 11 et s.). Le Comité avait posé des questions précises sur les déplacements internationaux, alors que les réponses ont paru assez vagues. Alors que la Belgique s’est dotée d’une procédure claire, la sensation d’urgence reste dans les pays du Sud par rapport à la situation actuelle.

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) partage les préoccupations des autres membres sur ce point.

Mgr Guy Harpigny informe que le prêtre en mission à l’étranger est rappelé immédiatement en Belgique si un fait est signalé. Le dossier est analysé. Si la réalité du fait est établie, des mesures sont prises. Si le prêtre retourne à l’étranger, le supérieur hiérarchique sur place et le nonce apostolique sont avertis et informés. Le fait qu’un supérieur hiérarchique ou l’intéressé ne tienne pas compte de la procédure ainsi tracée ne saurait être admis. Sans doute la procédure pourrait-elle être affinée.

Pour l’orateur, la politique par laquelle des auteurs de faits sont cachés à l’étranger n’appartient plus à la réalité actuelle. Désormais, l’Église réagit sans tarder.

En février 2012, l’intervenant et l’évêque de l’évêché d’Anvers ont pu assister à un congrès international sur

over pedofilie bijgewoond, dat was georganiseerd door de Gregoriaanse Universiteit in Rome. Bisschoppen uit de hele wereld waren er aanwezig. Sommige vertegenwoordigers van andere landen hielden er een merkwaardige mening op na; zo maakten vertegenwoordigers van landen uit het Zuiden verkeerdelijk geen onderscheid tussen pedofilie en homoseksualiteit, of waren ze de mening toegedaan dat pedofilie alleen in het Westen voorkomt. Gelukkig is de perceptie van een en ander aan het evolueren.

Mgr. Johan Bonny geeft aan dat hij eigenlijk geen eenduidige werkwijze ontwaart in de behandeling van dossiers met internationale uitlopers. Bij elke melding in België moet echter ook in het buitenland de hiërarchische overste van de betrokkene worden gewaarschuwd, alsook de pauselijke nuntius aldaar. Als een lid van een religieuze congregatie al jarenlang in het buitenland verblijft, wordt overlegd met de overste van die congregatie. De spreker vergewist zich ervan dat de passende maatregelen worden genomen, ook al is hij niet bevoegd.

DEEL 5

ENKELE BIJZONDERE SITUATIES

Drie bijzondere situaties worden onderzocht op grond van gebeurtenissen die zich recent in het bisdom Brugge hebben voorgedaan: de situatie waarin de op het spel staande belangen moeten worden afgewogen (I), de situatie waarin een gerechtelijke procedure aan de gang is (II) en de situatie waarin de feiten uitdrukkelijk worden betwist (III).

De dames Sonja Becq (CD&V), Carina Van Cauter (Open Vld), Karine Lalieux (PS) en Daphné Dumery (N-VA) beklemtonen dat deze bijzondere situaties anoniem en abstract moeten worden benaderd, zonder enige onterechte interferentie met eventueel aan de gang zijnde gerechtelijke of tuchtprocedures. Het ligt louter in de bedoeling de door de Kerk bepaalde algemene beginselen toe te passen op de voormelde situaties (zie het vierde deel).

I. — AFWEGING

Mgr. Jozef De Kesel (bisschop van het bisdom van Brugge) verwijst naar een beschuldiging van grensoverschrijdende seksuele handeling. Het gaat om een eenmalige daad in 2008. De rechtbank heeft in januari 2009 een opschorting van uitspraak van veroordeling verleend, met een probatieperiode van vijf jaar mits naleving van volgende voorwaarden:

la pédophilie, organisé par l'Université grégorienne à Rome. Des évêques du monde entier y étaient présents. L'attitude de certains représentants d'autres États a été surprenante. Quelques représentants d'États de l'hémisphère Sud entretenaient encore une confusion erronée entre pédophilie et homosexualité ou estimaient que la pédophilie était une exclusivité occidentale. Les perceptions des choses évoluent heureusement.

Mgr Johan Bonny fait part de ses difficultés à trouver une ligne dans les dossiers internationaux. Tout signalement en Belgique impose toutefois d'avertir le supérieur hiérarchique de l'intéressé et le nonce apostolique sur place à l'étranger. Si un membre d'une congrégation religieuse est présent depuis longtemps à l'étranger, une concertation a lieu avec le supérieur de ladite congrégation. L'intervenant s'assure que les mesures appropriées soient prises, même s'il n'est pas compétent.

CINQUIÈME PARTIE

DE QUELQUES SITUATIONS PARTICULIÈRES

Trois situations particulières sont examinées au départ de l'expérience récente dans l'évêché de Bruges: celle où des intérêts en cause doivent être pesés (I), celle où une procédure judiciaire est en cours (II) et celle où les faits sont contestés explicitement (III).

Mmes Sonja Becq (CD&V), Carina Van Cauter (Open Vld), Karine Lalieux (PS) et Daphne Duméry (N-VA) soulignent que ces situations particulières doivent être abordées anonymement et considérées de manière abstraite, en évitant toute interférence induite avec des procédures judiciaires ou disciplinaires éventuellement en cours. L'objectif consiste uniquement à appliquer aux situations décrites les principes généraux que l'Église s'est fixée (voir la quatrième partie).

I. — MISE EN BALANCE

Mgr Jozef De Kesel (évêque du diocèse de Bruges) renvoie à une accusation d'un acte sexuel transgressif. Il s'agit d'un acte unique ayant eu lieu en 2008. En janvier 2009, le tribunal a accordé une suspension du prononcé de la condamnation, assortie d'une période probatoire de cinq ans moyennant le respect des conditions suivantes:

— contact onderhouden met de probatiecommissie en de justitie-assistent;

— geen enkel contact met slachtoffer;
— geen opdracht op een school, geen jeugd- of jongerenpastoraal;

— psychiatrische begeleiding.

In een brief van 19 november 2009 deelde de probatiecommissie mee dat zij geen bezwaar heeft dat de betrokkene aangesteld zou worden als pastoor op een parochie. Daarop is toen niet ingegaan. De betrokkene kreeg vooral administratieve taken. Toen de spreker bisschop van het bisdom van Brugge werd heeft hij daar aanvankelijk niets aan veranderd. De opdracht was hoofdzakelijk administratief en enkele punctuele liturgische diensten in kloostergemeenschappen. Vijf jaar lang heeft de probatiecommissie de betrokkene gevolgd. Hij heeft de probatievoorwaarden nooit geschonden. Hij volgde op duurzame wijze een deskundige begeleiding, die trouwens nog altijd loopt.

Vanaf september 2011 begon de spreker bepaalde steeds welomschreven pastorale opdrachten te geven. De betrokkene stond onder de verantwoordelijkheid van de pastoor, moderator van een federatie van parochies. Voor elke afzonderlijke opdracht of uitbreiding van taken was telkens overleg tussen de pastoor en de verantwoordelijke vicaris. Jongerenpastoraal en vormselpastoraal waren uitgesloten. De betrokkene heeft zich altijd aan de afspraken gehouden en de evaluaties waren positief.

Op 15 januari 2014 verliep de probatieperiode. Ook toen heeft de spreker hem niet onmiddellijk benoemd. De probatiecommissie was akkoord, tekstueel met de benoeming tot pastoor. Daarnaast was er ook een begeleiding van een psychiater. Het ging om een eenmalig gebeuren. De betekenis van die daad binnen de persoonlijkheidsstructuur van iemand is medebepalend voor de aard van de sanctie of de opvolging. De spreker nam de pastorale verslagen in overweging. Drie jaar lang was de betrokkene in beperkte en welomschreven taken al werkzaam in Middelkerke waar hij onder de verantwoordelijkheid van de pastoor en met medeweten bepaalde taken uitvoerde. Hij werd altijd goed gevolgd. Bij iedere vraag naar taakuitbreiding was er overleg. De bisschop liet zich leiden door wat in de brochure "*Van taboe naar preventie*" was overeengekomen: geen activiteiten met kinderen en jongeren, permanente begeleiding en supervisie, geen eindverantwoordelijkheid, geen gevaar voor ergernis.

— contact avec la commission de probation et l'assistant de justice;

— interdiction de contact avec la victime;
— interdiction d'assumer une mission dans une école, une charge pastorale de la jeunesse;

— accompagnement psychiatrique.

Dans une lettre du 19 novembre 2009, la commission de probation a fait savoir qu'elle ne voyait pas d'objection à ce que l'intéressé soit désigné comme curé d'une paroisse. Il n'a pas été donné suite à cette lettre. L'intéressé s'est principalement vu confier des tâches administratives. Lorsque l'orateur est devenu évêque de l'évêché de Bruges, il n'a initialement rien modifié à cette situation. La mission comprenait principalement des tâches administratives et quelques services liturgiques ponctuels dans des communautés abbatiales. La commission de probation a suivi l'intéressé pendant cinq ans. Il n'a pas enfreint les conditions probatoires. Il a suivi un accompagnement professionnel de longue durée, qui est du reste toujours en cours.

À partir de septembre 2011, l'orateur a commencé à lui confier des missions pastorales bien définies. L'intéressé était sous la responsabilité du curé, modérateur d'une fédération de paroisses. Toute mission distincte ou extension des missions faisait à chaque fois l'objet d'une concertation entre le curé et le vicaire responsable. Une charge pastorale de la jeunesse ou de la confirmation était exclue. L'intéressé s'est toujours conformé aux accords conclus et les évaluations étaient positives.

Le 15 janvier 2014, date de fin de la période de probation, l'orateur ne l'a pas nommé immédiatement non plus. La commission de probation approuvait textuellement la nomination en qualité de curé. Un accompagnement psychiatrique avait en outre été prévu. Il s'agissait d'un événement unique. Le sens de cet acte dans le cadre de la structure de la personnalité d'une personne contribue à déterminer la nature de la sanction ou du suivi. L'orateur a pris en considération les rapports pastoraux. Pendant trois ans, l'intéressé avait été affecté à des tâches limitées et bien définies à Middelkerke, où il travaillait en connaissance de cause et sous la responsabilité du curé. Il a toujours été bien suivi. Chaque demande visant à élargir ses tâches a été examinée en concertation. L'évêque s'est inspiré de ce qui était convenu dans la brochure "*Du tabou à la prévention*": aucune activité en compagnie d'enfants ou de jeunes, un accompagnement et une supervision permanents, aucune responsabilité finale, aucun risque de se retrouver dans une situation pouvant scandaliser.

De benoeming lag in het verlengde van die drie laatste jaar probatie. Door die benoeming had de betrokkene in geen van de parochies van de federatie eindverantwoordelijkheid. Hij werd benoemd tot pastoor binnen de federatie met een pastoor-moderator als eindverantwoordelijke. Wanneer iemand benoemd wordt, is er altijd ook een benoemingsgesprek: het gaat om afspraken met de andere actoren om de concrete taakverdeling duidelijk af te spreken. Normaal gebeurt dat na de benoeming. Hier is het vooraf gebeurd. Er werd aan zijn toenmalig takenpakket binnen de federatie niets toegevoegd, tenzij dat hij vanaf 1 januari 2015 in de weekend de mis zou mogen doen.

Op de vraag naar de mogelijkheid van herintegratie is voor bepaalde misdrijven het antwoord duidelijk neen. De moeilijkste dossiers zijn daar waar er geen evident antwoord is, maar waarbij een afweging moet gebeuren van verschillende factoren: de ernst en de aard van de gebeurde feiten, het leed van het slachtoffer, het risico op herhaling, het inzicht van de dader op wat gebeurd is en de betekenis ervan binnen het geheel van zijn persoonlijkheidsstructuur, de bereidheid tot begeleiding om aan zichzelf te werken, de rechtvaardigheid waarop iemand recht heeft, en het oordeel van het gerecht.

Op 15 december 2010 was de spreker ook aanwezig op de hoorzitting van de bijzondere commissie "Seksueel Misbruik". Reeds toen heeft hij deze situatie aangekaart (zie bijlage van het verslag DOC 53 0520/002, CRIV 53 D014, p. 4):

"Kijk, als het om duidelijk pedofiel gedrag gaat, hoe verschrikkelijk ook, hoe erg, is het eenvoudiger om een oordeel te vormen en de nodige maatregelen te treffen, om verdere slachtoffers te vrijwaren en te beschermen. Maar soms is het moeilijk omdat niet elk grensoverschrijdend seksueel gedrag daartoe te herleiden is. Natuurlijk is elk grensoverschrijdend seksueel gedrag misbruik, daarover kan geen twijfel bestaan. De beoordeling zal echter anders zijn en ook de te nemen maatregelen voor de toekomst. [...]"

Ik wijs nog op een ander gegeven waarmee ik werd geconfronteerd. Er is een verschil [...] tussen seksueel misbruik dat verschillende keren en gedurende een bepaalde periode regelmatig is gebeurd en iets dat één keer is gebeurd [...]. Wat moet men doen als in dat laatste geval iemand voorwaardelijk wordt veroordeeld maar ondertussen aan alle gestelde voorwaarden heeft voldaan en ook de rechtbank al heeft gezegd dat een benoeming kan gebeuren? Ik was pas bisschop en toch heb ik het niet gedaan. Ik mocht het doen, maar

La nomination faisait suite à ces trois dernières années de probation. Cette nomination n'accordait de responsabilité finale à l'intéressé dans aucune des paroisses de la fédération. Il a été nommé curé au sein d'une fédération dont le responsable final est un curé modérateur. La nomination d'une personne s'accompagne en outre toujours d'un entretien de nomination au cours duquel la répartition concrète des tâches est définie en concertation avec les autres acteurs. En général, cet entretien a lieu après la nomination. Dans ce cas-ci, il l'a précédée. Aucune nouvelle tâche n'a été ajoutée à celles qui lui avaient été confiées à l'époque au sein de la fédération, sauf qu'il pourrait célébrer la messe le week-end à partir du 1er janvier 2015.

Pour certains délits, une réintégration ne sera clairement pas possible. Les dossiers les plus difficiles sont ceux pour lesquels il n'existe aucune réponse évidente, mais pour lesquels il faut mettre en balance plusieurs facteurs: la gravité et la nature des faits, la souffrance de la victime, le risque de récidive, la prise de conscience de l'auteur quant aux faits et le sens de ces actes dans le cadre de la structure de la personnalité de l'auteur, la volonté de se laisser accompagner afin de faire un travail sur soi-même, l'équité à laquelle une personne a droit et la décision de la justice.

Le 15 décembre 2010, l'intervenant était également présent lors des auditions de la commission spéciale "Abus sexuels". Il avait déjà évoqué cette situation à l'époque (voir annexe du rapport DOC 53 0520/002, CRIV 53 D014, p. 4):

"En présence d'un comportement pédophile manifeste, même si c'est terrible et très grave, il est plus facile de se faire une opinion et de prendre les mesures nécessaires pour éviter de nouvelles victimes et pour protéger les enfants. Mais il est parfois difficile de le faire, car tous les comportements sexuels transgressifs ne peuvent pas se résumer à cela. Bien sûr, tous les comportements sexuels transgressifs constituent des abus, il ne peut y avoir aucun doute à ce sujet. Cependant, certains comportements donneront lieu à une évaluation différente et à des mesures différentes pour l'avenir. [...]"

J'attire encore l'attention sur une autre donnée à laquelle j'ai été confronté. Il existe une différence [...] entre les abus sexuels qui se sont produits plusieurs fois et régulièrement pendant une certaine période, et un comportement qui n'a eu lieu qu'une seule fois [...]. Que convient-il de faire quand, dans ce dernier cas, une personne a fait l'objet d'une condamnation conditionnelle, mais qu'elle a entre-temps satisfait à toutes les conditions posées et que même le tribunal a déjà déclaré qu'elle pouvait être nommée? Je venais

ik heb het niet gedaan. Heb ik juist gehandeld? Kan men te rechtvaardig zijn? Ik acht het beter het nu, in de huidige omstandigheden, niet te doen." Summum jus, summa injuria.

De woorden "in de huidige omstandigheden" sloegen op de situatie van vier jaar geleden. De spreker dacht dat het vier jaar later anders was. De reacties in de maatschappij bewijzen hoe gevoelig deze aangelegenheid is en dat een herintegratie voorbarig kan zijn.

De heer Koen Vanhoutte (vicaris-generaal van het bisdom Brugge) bevestigt dat, ondanks een grondig onderzoek van de feiten en de inoverwegingneming van alle factoren om iemand opnieuw in de samenleving te laten functioneren, een beslissing tot aanstelling of overplaatsing nog altijd gevoelig kan liggen bij de bevolking. Wie een dergelijke beslissing neemt, kan zich hoe dan ook helemaal verkijken op de reacties bij de bevolking of in de media.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) waardeert de transparantie waarvan de vertegenwoordigers van de Kerk blijk geven, alsook de oprechtheid van hun betogen. Het is nooit makkelijk alle belangen die op het spel staan, in evenwicht te brengen.

Mevrouw Karine Lalieux (PS) is van mening dat de gestelde vragen van groot belang zijn. Kan iemand levenslang gestraft worden als het gerecht slechts een in de tijd beperkt vonnis heeft gewezen? Hoe kan de geestestoestand van een misbruikpleger worden gecontroleerd? Volstaat het dat een misbruikpleger aan de probatievoorwaarden voldoet om opnieuw een beroep uit te oefenen waarbij hij in contact komt met minderjarigen? Dat zijn bijzonder heikele vragen, temeer daar de recidivegraad bij seksueel misbruik hoog ligt en het voornoemde beroep een gezagsrelatie veronderstelt.

Mevrouw Sonja Becq (CD&V) ontwaart in deze bespreking een ruimer vraagstuk, meer bepaald de plaats van de straf in de strafwetgeving. Wanneer de straf is uitgezeten, belet iets dan nog een herintegratie in de maatschappij? Moeten aan die herintegratie nog voorwaarden worden verbonden?

De spreekster vraagt meer uitleg over de aard van de *follow-up* van de administratieve taken die in voornoemd geval aan de betrokkene zijn toegekend. Welke nadere voorwaarden gelden met betrekking tot de rapportering?

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) onderstreept dat de opschorting van uitspraak geenszins een onschuldigverklaring is, integendeel de schuld van de betrokkene staat vast.

alors de devenir évêque, et pourtant, je ne l'ai pas fait. Je pouvais le faire, mais je ne l'ai pas fait. Ai-je bien agi? Peut-on être trop juste? Maintenant, dans les circonstances actuelles, j'estime préférable de ne pas le faire." (traduction) *Summum jus, summa injuria.*

"*Dans les circonstances actuelles*", c'était il y a quatre ans. L'intervenant pensait que les choses seraient différentes quatre ans plus tard. Les réactions au sein de la société montrent combien cette matière est sensible, et qu'une réintégration peut être prématurée.

M. Koen Vanhoutte (vicaire général de l'évêché de Bruges) confirme que, malgré une étude rigoureuse des faits et une considération pour l'ensemble des facteurs d'une réintégration, une décision de désignation ou de déplacement peut rester sensible pour la société. L'auteur d'une telle décision peut en toute bonne foi se méprendre sur la réaction sociétale ou médiatique.

Mme Daphné Dumery (N-VA) apprécie la transparence des représentants de l'Église et la sincérité de leurs discours. La recherche d'un équilibre dans les intérêts en cause n'est jamais un chemin facile.

Pour *Mme Karine Lalieux (PS)*, les questions ici posées sont pertinentes. Peut-on condamner quelqu'un à vie alors que la justice n'a condamné qu'à terme? Comment contrôler l'état d'esprit d'un auteur d'un fait? L'accomplissement des conditions de la probation autorise-t-il un auteur à recouvrer l'exercice d'une profession en contact avec des mineurs? Toutes ces questions sont d'autant plus difficiles à trancher que le taux de récidive est élevé dans le domaine des abus sexuels et que la profession susdite comprend une relation d'autorité.

Mme Sonja Becq (CD&V) voit dans ces discussions une question plus large, à savoir la place de la peine dans la législation pénale. Lorsque celle-ci est purgée, existe-t-il encore des obstacles à une réintégration dans la société? Cette réintégration doit-elle encore être soumise à des conditions?

L'oratrice demande plus d'informations sur la nature du suivi des missions administratives conférées à l'intéressé dans le cas exposé ci-avant. Quelles sont les modalités du rapportage?

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) souligne que la suspension du prononcé ne constitue en aucun cas une déclaration d'innocence, la culpabilité de l'intéressé étant, au contraire, établie.

In de pers werd aangegeven dat de aanstelling van de betrokkene zou zijn gebeurd met de goedkeuring van Rome. Het komt de spreekster dan ook voor dat de Congregatie voor de Geloofsleer en de Kerk zou afzien van haar tuchtrechtelijke bevoegdheden en van haar beleid om seksueel misbruik te bestrijden, en aldus de Belgische kerkelijke overheid vrij zou laten beslissen over de wenselijkheid van een aanstelling. Klopt die informatie?

De heer Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) stelt dat dit belangenconflict zich ook buiten de Kerk kan voordoen. Overigens kan de bescherming van de slachtoffers van andere feiten dan seksueel misbruik of feiten van pedofilie indruisen tegen de belangen van de persoon die een opschorting van de uitspraak heeft verkregen.

De bevoegdheden van de rechtscolleges in verband met een beroepsverbod zijn bij wet beperkt. Derhalve moeten de tuchtinstanties van de betrokken beroepsgroep zich uitspreken over de vraag of de betrokkene zijn beroep mag uitoefenen.

Feiten van seksueel misbruik en van pedofilie liggen bij de bevolking heel gevoelig. De bijzondere commissie “Seksueel misbruik” had daar de aandacht op gevestigd. Bij het afwikkelen van de meest heikele dossiers moeten de kerkelijke autoriteiten met die maatschappelijke bekommerning rekening houden. De bevolking mag niet de indruk krijgen dat de fouten uit het verleden zich blijven herhalen.

Mgr. Jozef De Kesel geeft aan dat hij de Congregatie voor de Geloofsleer heeft ingelicht via een *votum* (zie hierboven, deel 4, hoofdstuk III, *litt.* B). Daarop heeft hij van Rome het bericht gekregen dat de aanstelling kon plaatsvinden. Dat betekent evenwel niet dat de spreker zich aan zijn verantwoordelijkheid zou onttrekken wat het concrete onderzoek van de situatie betreft.

De Congregatie voor de Geloofsleer was al van dat dossier op de hoogte omdat de spreker haar daar in 2010 van in kennis had gesteld.

De reacties bij de bevolking hebben aangetoond dat het om uiterst heikele feiten gaat. Niet alleen moet worden gekeken naar het slachtoffer, de dader en de Kerk, maar ook naar de gehele samenleving. De trauma's zijn onmiskenbaar; voortaan moet meer omzichtigheid aan de dag worden gelegd. De spreker begrijpt dat.

De heer Koen Vanhoutte (vicaris-generaal van het bisdom Brugge) is van mening dat de betrokkene strikt werd opgevolgd en nog altijd psychische begeleiding kreeg. De spreker had geregeld contact met de

Dans la presse, il a été indiqué que la désignation de l'intéressé aurait été autorisée par Rome. De cette manière, il semble à l'intervenante que la Congrégation pour la Doctrine de la Foi et l'Eglise renoncerait à ses pouvoirs disciplinaires et à sa politique affichée de lutte contre les abus sexuels, et laisserait librement les autorités ecclésiales belges statuer sur l'opportunité d'une désignation. Ces informations sont-elles exactes?

M. Stefaan Van Hecke (Ecolo-Groen) voit ici une question de conflit entre plusieurs intérêts qui pourrait être posée ailleurs que dans le cadre de l'Eglise. D'ailleurs, la protection des victimes d'autres faits que des abus sexuels ou des faits de pédophilie pourrait également rentrer en conflit avec les intérêts de la personne ayant bénéficié d'une suspension du prononcé.

Les compétences des juridictions en matière d'interdictions professionnelles sont limitées par la loi. Les autorités disciplinaires du groupe professionnel concerné doivent alors se prononcer sur la possibilité pour l'intéressé d'exercer sa profession.

La sensibilité au sein de la société pour les faits d'abus sexuels et de pédophilie est grande. La commission spéciale “Abus sexuels” avait mis en évidence ce phénomène. Cette sensibilité sociétale doit être prise en considération par les autorités de l'Eglise dans la résolution des dossiers les plus délicats. Il faut éviter que la population n'ait la perception d'une réitération des errements du passé.

Mgr Jozef De Kesel indique avoir informé la Congrégation pour la Doctrine de la Foi par la voie d'un “votum” (voir *supra*, quatrième partie, rubrique III, *litt.* B). C'est ainsi qu'il a reçu l'indication par Rome que la désignation pouvait avoir lieu. Ceci ne signifie cependant pas que l'intervenant renoncerait à ses responsabilités dans l'analyse concrète de la situation.

La Congrégation pour la Doctrine de la Foi connaissait déjà ce dossier pour avoir été informée en 2010 par l'orateur.

Les réactions sociétales ont fourni l'illustration du caractère éminemment sensible des faits en cause. Outre la victime, l'auteur et l'Eglise, la société dans son ensemble doit être prise en compte. Les traumatismes jouent un rôle; une plus grande prudence est désormais requise. L'orateur le comprend.

Pour *M. Koen Vanhoutte (vicaire général de l'évêché de Bruges)*, le suivi de l'intéressé était strictement organisé. Un accompagnement psychiatrique continuait à être assuré. Avec le modérateur sur place, le doyen

pastoor-moderator, de deken en de betrokkene over de aard van de taken en de wijze waarop die werden uitgevoerd; het betrof heel beperkte taken.

In het bisdom Brugge zorgt een lid van de Dienst Parochiepastoraal (een leek) voor de begeleiding van alle federaties. Dat lid doet ook een rapportering en werd betrokken bij de *follow-up* van de betrokkene.

II. — GERECHTELIJK ONDERZOEK

Mgr. Jozef De Kesel verwijst naar een klacht tegen een priester, die langs het opvangpunt van het bisdom in 2013 gemeld werd. Er werd vastgesteld dat het om een niet verjaard feit ging. Het heeft een hele tijd geduurd vooraleer het slachtoffer de naam van de priester wou geven en ook wou aanvaarden dat het aan het gerecht gemeld zou worden. Pas twee maanden nadien wist men om wie het ging. Diezelfde dag werd de klacht overgemaakt met een brief aan de procureur des Konings. Het opvangpunt heeft steeds alle medewerking verleend.

In het begin heeft het gerecht gevraagd het onderzoek niet te doorkruisen. Het opvangpunt heeft zo vlug mogelijk dit dossier behandeld en de spreker geadviseerd. Er werd de spreker evenwel niet geadviseerd om de priester onmiddellijk preventief te schorsen: men wilde eerst de resultaten van het gerechtelijk onderzoek afwachten en precies weten wat er gebeurd was.

Het opvangpunt heeft gevraagd om alle activiteiten in nauw contact met jongeren, in jeugd- en jongerenpastoraal of schoolpastoraal uitdrukkelijk te verbieden, wat ook gebeurd is. De betrokkene stond ook onder toezicht. Het psychiatrisch rapport vermeldt dat de betrokkene getuigt van een mature houding met goed zelfinzicht, met voldoende behoud van zelfcontrole in diverse situaties en dat er op heden een zo goed als onbestaand risico is tot ontoelaatbaar seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Het is op grond van dit oordeel en mede in afwachting van het gerechtelijk onderzoek om de ernst en de aard van het misdrijf te kennen, dat de kerkelijke overheden gewacht hebben met een preventieve schorsing. Er werd tot tweemaal toe aan de gerechtelijke instantie gevraagd wanneer het antwoord mocht verwacht worden. Er werd geantwoord dat het onderzoek nog lopende was. De spreker ziet hier een teken dat het wellicht ook voor het gerecht niet zo eenvoudig is om een juist oordeel te vellen. Het slachtoffer is altijd door het opvangpunt op de hoogte gehouden van de stand van zaken.

et l'intéressé, l'orateur avait régulièrement des contacts sur la nature des missions assurées et sur la manière dont ces missions étaient exécutées. Les missions en question étaient de nature très limitée.

Dans l'évêché de Bruges, un membre — laïc — du service paroissial pastoral assure le suivi de toutes les fédérations. Ce membre effectue également un rapportage et a été associée au suivi de l'intéressé.

II. — ENQUÊTE JUDICIAIRE

Mgr Jozef De Kesel renvoie à une plainte déposée contre un prêtre et relayée par le point d'accueil de l'évêché en 2013. Il s'est avéré que cette plainte concernait un fait non prescrit. La victime a longtemps hésité avant de divulguer le nom du prêtre et d'accepter qu'il soit communiqué à la justice. L'identité de l'auteur n'a été révélée que deux mois plus tard. La plainte a été transmise le jour même au procureur du Roi, avec une lettre d'accompagnement. Le point d'accueil a toujours apporté toute la coopération requise en la matière.

La justice a demandé dès le départ de ne pas court-circuiter l'enquête. Le point d'accueil a traité le dossier et conseillé l'orateur aussi rapidement que possible. Il ne lui a toutefois pas recommandé de suspendre le prêtre immédiatement à titre préventif, car il souhaitait attendre les résultats de l'enquête judiciaire pour savoir ce qu'il en était exactement.

Le point d'accueil a demandé que l'intéressé soit expressément exclu de l'ensemble des activités impliquant un contact étroit avec des jeunes, au sein d'une pastorale de la jeunesse ou d'une pastorale scolaire, ce qui a été fait. L'intéressé a également été placé sous surveillance. Le rapport psychiatrique souligne son comportement mature et sa bonne connaissance de soi, et indique qu'il témoigne d'une maîtrise de soi suffisante dans différentes situations et que le risque de le voir adopter des comportements sexuels transgressifs inacceptables est pratiquement nul à l'heure actuelle.

Sur la base de cet avis et dans l'attente de l'enquête judiciaire visant à déterminer la nature et la gravité de l'infraction, les autorités ecclésiastiques ont décidé de ne pas procéder immédiatement à une suspension préventive. Elles ont contacté les instances judiciaires à deux reprises pour savoir quand elles seraient fixées sur ce dossier. Il leur a été répondu que l'enquête était encore en cours. L'orateur en conclut qu'il n'est sans doute pas non plus aisé pour la justice d'apprécier correctement ce type de dossiers. La victime est toujours tenue informée de la situation par le point d'accueil.

De reactie op de eerste situatie (zie rubriek I van huidig deel) was voor de spreker een teken dat verdere maatregelen nodig waren. Hij heeft onmiddellijk het opvangpunt gevraagd zo vlug mogelijk samen te komen om het dit dossier opnieuw te bekijken. Op basis daarvan is de spreker dan overgegaan tot preventieve schorsing van de betrokkene, in afwachting van een definitieve uitspraak van het gerechtelijk onderzoek.

Wellicht was het beter geweest de betrokkene direct preventief te schorsen. Maar het opvangpunt vond het op dat moment niet nodig. Ook de spreker aarzelde. Een preventieve schorsing is per definitie niet blijvend: ze kan herroepen worden. Een dergelijke schorsing kan iemand wel onherroepelijke en onherstelbare schade veroorzaken. Dat heeft ook de spreker doen aarzelen. Hij dacht ook dat het oordeel van het gerecht niet zo lang op zich zou laten wachten.

Mevrouw Daphné Dumery (N-VA) merkt op dat de minister van Justitie het volgende antwoord heeft gegeven op een mondelinge vraag in plenaire vergadering over de handelwijze van het openbaar ministerie:

“Wij hebben het parket vervolgens gevraagd of er instructies werden gegeven aan het bisdom om de zaak voorlopig blauwblauw te laten en het inzagerecht te weigeren. Het parket verzekert mij dat dit op geen enkele manier is gebeurd. Ik kan op die vraag dan ook geen ander antwoord geven dan dat het parket geen negatieve instructies heeft gegeven om de zaak blauwblauw te laten of om het inzagerecht te weigeren.” (CRIV 54 PLEN 015, blz. 18).

Volgens de spreekster kan het de bedoeling zijn van het openbaar ministerie om discreet bewijzen te onderzoeken. Zo wordt bepaalde informatie niet rechtstreeks aan de kerkelijke autoriteiten bezorgd. Wanneer de minister van Justitie betwist dat er geen negatieve instructies zijn gegeven (geen vervolging), betekent dit dan dat de procedure blijft lopen, maar geheim moet blijven om de bewijsvoering niet te schaden?

Mevrouw Karine Lalieux (PS) meent dat de preventieve schorsing voor elke tuchtrechtelijke overheid een kiese maatregel is, die een grondige analyse vereist van de belangen die op het spel staan en van de concrete situaties.

De spreekster begrijpt niet wie gevraagd heeft geen enkele schorsingsmaatregel te nemen in de bovenvermelde situatie. Hoeveel tijd mag er volgens een slachtoffer verlopen tussen het ogenblik waarop het slachtoffer de feiten aanklaagt bij de kerkelijke autoriteiten en het

La réaction à la première situation (voir la rubrique I de la présente partie) était, pour l'orateur, le signe que des mesures supplémentaires étaient nécessaires. Il a immédiatement demandé au point de contact de se réunir le plus rapidement possible pour réexaminer ce dossier. Sur la base de ces éléments, l'orateur a alors procédé à la suspension préventive de l'intéressé, dans l'attente d'une décision définitive de l'enquête judiciaire.

Il aurait probablement été préférable de suspendre directement l'intéressé à titre préventif. Mais le point de contact ne l'a pas jugé nécessaire, à l'époque. L'orateur a, lui aussi, hésité. Une suspension préventive n'est, par définition, pas permanente: elle peut être révoquée. Mais une telle suspension peut en revanche causer un préjudice irrévocable et irréparable à celui qui en fait l'objet. Cet argument a aussi fait hésiter l'orateur. Il pensait par ailleurs que le verdict de la justice ne se ferait pas attendre si longtemps.

Mme Daphné Dumery (N-VA) fait remarquer qu'en ce qui concerne le comportement du ministère public, le ministre de la justice a indiqué ce qui suit en réponse à une question orale posée en séance plénière:

“Nous avons ensuite demandé au parquet si des instructions avaient été données à l'évêché pour abandonner provisoirement l'affaire et refuser l'accès au dossier. Le parquet m'assure que cela n'a été nullement le cas. Tout ce que je peux donc dire en réponse à cette question, c'est que le parquet n'a pas donné d'instructions négatives pour abandonner l'affaire ou refuser le droit de regard.” (CRIV 54 PLEN 015, p. 18)

L'intervenante considère que le ministère public peut avoir pour objectif de collationner des preuves de manière discrète. Ainsi, certaines informations ne sont pas directement transmises aux autorités de l'Église. Lorsque le ministre de la justice conteste l'existence d'instructions négatives (ne pas poursuivre), signifie-t-il ainsi que la procédure reste en cours, mais qu'elle doit rester secrète pour ne pas nuire à l'administration des preuves?

Mme Karine Lalieux (PS) estime que la suspension préventive constitue pour toute autorité disciplinaire une mesure délicate, nécessitant une analyse approfondie des intérêts en cause et des situations concrètes.

L'oratrice n'aperçoit pas qui a demandé à ce qu'aucune mesure de suspension ne soit prise dans la situation exposée ci-avant. Combien de temps une victime peut-elle vouloir attendre que les faits qu'elle dénonce auprès des autorités de l'Église soient également

ogenblik waarop die feiten ook aan de gerechtelijke autoriteiten worden gemeld? Voorzorgsmaatregelen, die verschillen van een eigenlijke schorsingsmaatregel, kunnen ook relevant zijn zonder daarbij het gerechtelijk onderzoek te hinderen.

Volgens *mevrouw Sonja Becq (CD&V)* kan het eventuele verzoek van het openbaar ministerie om niet op te treden tegen iemand die gerechtelijk wordt vervolgd, voorzorgsmaatregelen niet in de weg staan. De kerkelijke autoriteiten moeten zelf hun verantwoordelijkheid nemen en alle nuttige maatregelen treffen zonder daarbij de lopende gerechtelijke procedure te schaden.

Over de voormelde situatie stelde *mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld)* de minister van Justitie een vraag (CRIV 54 PLEN 015, blz. 18). Het openbaar ministerie bevestigt nooit de uitoefening van een inzagerecht in het dossier te hebben belemmerd. Dit betekent dat de uitoefening van dat inzagerecht nooit werd ingeroepen. Volgens de spreker beschikt de bisschop echter wel degelijk over een dergelijk recht.

Mgr. Jozef De Kesel onderstreept dat het gerecht nooit heeft verzocht om voor onbepaalde duur niet te interfereren met een gerechtelijke procedure. Dat verzoek om niet te interfereren, had enkel betrekking op een beperkte duur in het begin van de procedure. De spreker begrijpt een dergelijk verzoek omdat onderzoeksdaden discreet en met inachtneming van het onderzoeksgeheim moeten kunnen plaatsvinden.

De opvangpunten kunnen over dergelijke kwesties worden bevraagd, want zij zijn multidisciplinair samengesteld. Zij hebben echter een louter adviserende bevoegdheid.

In dergelijke situaties houdt de spreker rekening met de kans op recidive. In de genoemde situatie bleek dat risico onbestaande. Gerechtelijke procedures slepen soms ook lang aan. Tot voor deze vergadering wist de spreker zelfs niet dat hij inzagerecht in het dossier had. Toch wil hij niet de indruk geven dat het gerecht verantwoordelijk is voor een mogelijke tekortkoming. Om over te kunnen gaan tot onderzoeksdaden, ze nader te bepalen en uit te voeren, is tijd nodig.

Hoewel het opvangpunt adviseerde om geen voorlopige maatregelen te nemen, werden dergelijke maatregelen wel degelijk genomen. De kerkelijke autoriteiten hebben niet gedaan alsof er niks aan de hand was. De hiërarchische oversten beschikten over bepaalde informatie, die hen alarmeerde. De spreker heeft schriftelijk de gepaste maatregelen genomen om te voorkomen dat de betrokkene contact zou hebben met minderjarigen.

dénoncés auprès des autorités judiciaires? Des mesures de précaution, différentes d'une mesure de suspension proprement dite, peuvent également s'avérer pertinentes, sans entraver une instruction judiciaire.

Pour *Mme Sonja Becq (CD&V)*, la demande éventuelle du ministère public de ne pas intervenir par rapport à une personne faisant l'objet d'une procédure judiciaire ne peut faire échec à toute mesure de précaution. Les autorités ecclésiastiques doivent prendre elles-mêmes leurs responsabilités et prendre toute mesure utile sans nuire à la procédure judiciaire pendante.

Par rapport à la situation tracée ci-avant, *Mme Carina Van Cauter (Open Vld)* avait interrogé le ministre de la justice (CRIV 54 PLEN 015, p. 18). Le ministère public affirme n'avoir jamais empêché l'exercice d'un droit de consultation du dossier. Ceci signifie que l'exercice ce droit de consultation n'a jamais été sollicité. Pour l'intervenante, l'évêque dispose toutefois bien d'un tel droit.

Mgr. Jozef De Kesel souligne que la justice n'a jamais demandé qu'il ne soit pas interféré dans une procédure judiciaire pour une durée indéterminée. Cette demande d'absence d'interférence n'a concerné qu'une durée limitée, au début de la procédure. L'intervenant comprend une telle demande dans la mesure où des devoirs d'enquête doivent pouvoir se dérouler dans la discrétion et le respect du secret de l'instruction.

Les points de contact peuvent être interrogés sur ce genre de questions. Leur composition est en effet multidisciplinaire. Toutefois, leur pouvoir reste une compétence d'avis.

Dans ce genre de situations, l'intervenant tient compte du risque de récidive. Dans la situation évoquée, ce risque ne semblait pas exister. Les procédures judiciaires sont aussi parfois très longues. Jusqu'à la présente réunion, l'orateur ignorait même qu'il était en droit de demander de consulter le dossier. Pour autant il ne voudrait pas donner l'impression de rendre la justice responsable d'un éventuel manquement quelconque. Les actes d'instruction prennent du temps à être décidés, modalisés et exécutés.

Alors que le point de contact a rendu un avis dont la teneur était de ne pas prendre de mesure provisoire, de telles mesures ont cependant bel et bien été prises. Les autorités de l'Église n'ont pas agi comme si rien ne s'était passé. Les supérieurs hiérarchiques disposaient de certaines informations qui les alarmaient. Par écrit, l'intervenant a pris les mesures nécessaires afin d'éviter tout contact avec des mineurs.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) benadrukt dat het inzagerecht in het dossier niet onderworpen is aan de voorwaarde van burgerlijke partijstelling. Een loutere verklaring van benadeelde persoon volstaat. Het inzagerecht in het dossier moet een reflex worden. Alleen door dat inzagerecht kan een relevant proactief en preventief beleid worden gevoerd.

III. — ONTKENNING

Mgr. Jozef De Kesel verwijst naar een geval van een priester die in het buitenland sedert het begin van de jaren '80 actief was. De betrokkene ontkent uitdrukkelijk de feiten.

De daders die nog leven bekenden meestal schuld. Maar soms niet. Of bleven er onduidelijkheden in het dossier. In die gevallen is het gebeurd dat het opvangpunt de zaak toevertrouwde aan een wettelijk erkende instelling die gespecialiseerd is in problematiek van seksuele deviatie. Dat is de reden waarom het opvangpunt de betrokken priester heeft toevertrouwd aan een dergelijke instelling. De betrokkene heeft ook hiervoor zijn medewerking toegezegd. De zaak wordt daar nu verder behandeld. Voor het ogenblik wacht het opvangpunt het rapport van deze instelling af. In functie daarvan zullen dan de passende maatregelen of sancties genomen worden. Tot zolang blijft de betrokkene preventief geschorst.

Mevrouw Karin Jiroflée (sp.a) geeft toe dat het belist niet makkelijk is die zaken in eer en geweten te beslechten, vooral niet wanneer de eventuele dader de feiten betwist. Het lid meent evenwel dat het belang van de samenleving moet primeren. Gewetenskwesties zijn weliswaar moeilijk, maar men moet voorkomen dat eventueel nieuwe slachtoffers worden gemaakt. Elkeen heeft recht op een tweede kans, maar die kans moet worden afgewogen tegen de algemene plicht om omzichtig tewerk te gaan.

Mevrouw Carina Van Cauter (Open Vld) merkt op dat er een strafdossier moet zijn. Dat dossier moet worden geraadpleegd om de situatie correct in te schatten.

De rapporteur,

Carina VAN CAUTER

De voorzitter,

Özlem ÖZEN

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) souligne que le droit de consulter le dossier n'est pas soumis à la condition de s'être constitué partie civile. Une simple déclaration de personne lésée suffit. La consultation du dossier doit devenir un réflexe. Seule cette consultation permet de poursuivre une politique proactive et préventive pertinente.

III. — DÉNÉGATION

Mgr Jozef De Kesel cite le cas d'un prêtre qui était actif à l'étranger depuis le début des années '80. L'intéressé nie explicitement les faits.

Les auteurs qui sont toujours en vie ont généralement reconnu leur culpabilité. Mais parfois, ce n'est pas le cas. Ou bien des points restent obscurs dans le dossier. Dans ces cas, il est arrivé que le point d'accueil confiait l'affaire à une institution légalement reconnue spécialisée dans la problématique de la déviance sexuelle. C'est pour cette raison que le point d'accueil avait confié le prêtre en question à ce type d'institution. L'intéressé s'est également engagé à coopérer en la matière. L'institution poursuit actuellement le traitement du dossier. Pour l'instant, le point d'accueil attend le rapport de celle-ci. Les mesures ou sanctions qui s'imposent seront prises en conséquence. En attendant, l'intéressé continue de faire l'objet d'une suspension préventive.

Mme Karin Jiroflée (sp.a) reconnaît qu'il ne doit pas être facile de trancher dans ces matières, en âme et conscience, surtout lorsque l'auteur éventuel conteste les faits. Le membre estime toutefois que l'intérêt de la société doit primer. Le cas de conscience est certes difficile, mais d'éventuelles nouvelles victimes doivent être évitées. Le droit à une seconde chance, qui appartient à tous, doit être mis en balance avec l'obligation générale de prudence.

Mme Carina Van Cauter (Open Vld) fait remarquer qu'il doit exister un dossier répressif. Ce dossier doit être consulté pour apprécier la situation à sa juste valeur.

Le rapporteur,

Carina VAN CAUTER

La présidente,

Özlem ÖZEN

BIJLAGEN

ANNEXES

BIJLAGE 1

Tussentijds verslag (januari — oktober 2014) van het Wetenschappelijk Comité van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik

ANNEXE 1

Rapport intermédiaire (janvier-octobre 2014) du Comité scientifique du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels

CENTRUM VOOR ARBITRAGE INZAKE SEKSUEEL MISBRUIK

TUSSENTIJDVS VERSLAG

JANUARI-OKTOBER 2014

OPGESTELD DOOR HET WETENSCHAPPELIJK COMITÉ VAN HET CENTRUM
VOOR ARBITRAGE

CENTRE D'ARBITRAGE EN MATIÈRE D'ABUS SEXUELS

RAPPORT INTERMÉDIAIRE

JANVIER-OCTOBRE 2014

ÉTABLI PAR LE COMITÉ SCIENTIFIQUE DU CENTRE D'ARBITRAGE

08.12.2014

1. INLEIDING

Zoals voorzien in het Arbitragereglement van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik stelt het Wetenschappelijk Comité jaarlijks een verslag op met eerbied voor de vertrouwelijkheid van de behandelde dossiers. Het Wetenschappelijk Comité brengt verslag uit van de activiteiten van het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik aan de “Opvolgingscommissie seksueel misbruik in gezagsrelaties” telkens zij hierom verzoekt (artikel 3 van het Règlement).

Het Jaarverslag 2012 werd opgesteld op 13 februari 2013 en voorgesteld aan de Opvolgingscommissie op 20 februari 2013 (Parlem.St. Kamer, DOC 53 0520/008). In 2012, het jaar waarin het Centrum voor Arbitrage werd opgericht en alle aanvragen van slachtoffers werden ingediend (621 in totaal), heeft de Permanente Arbitragekamer in 31 dossiers ontmoetingen met het oog op verzoening kunnen organiseren tussen slachtoffers en vertegenwoordigers van de Stichting DIGNITY, waarvan er toen reeds 30 tot een verzoening hebben geleid.

Het Jaarverslag 2013 werd opgesteld op 24 februari 2014 en voorgesteld aan de Opvolgingscommissie op 26 februari 2014 (Parlem.St. Kamer, DOC 53 0520/010). Het Wetenschappelijk Comité informeerde de Opvolgingscommissie er in zijn Jaarverslag 2013 over dat in de tot dan reeds behandelde dossiers er in totaal 234 verzoeningen waren tot stand gekomen en dat de Permanente Arbitragekamer in 22 dossiers heeft besloten tot de niet-ontvankelijkheid.

Het Jaarverslag 2014 zal pas kunnen opgesteld worden begin 2015, maar het Wetenschappelijk Comité kan alvast een tussentijds verslag uitbrengen van de activiteiten van het Centrum voor Arbitrage tijdens de periode januari-oktober 2014.

2. ONTSTAAN EN OPDRACHT VAN HET CENTRUM

Het Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik vindt zijn oorsprong in het voorstel dat gedaan werd aan de kerkelijke overheden « om concreet vorm te geven aan hun bereidheid tot schadevergoeding » aan de slachtoffers van seksueel misbruik « door mee te werken aan procedures voor een scheidsgerecht » (Verslag van de Bijzondere Commissie van 31 maart 2011, Parl.St. Kamer, DOC 0520/002, p. 399). De onmiddellijke aanvaarding van dit voorstel door de kerkelijke overheden heeft het mogelijk gemaakt om het Centrum voor arbitrage op te richten. Dit heeft aanvragen aanvaard van « elke natuurlijke persoon, minderjarig op het ogenblik van de feiten, die rechtstreeks slachtoffer is geweest van een seksueel misbruik gepleegd door een priester van een Belgisch bisdom of een lid van een religieuze congregatie

08.12.2014

of orde in België gevestigd en die wegens de verjaring geen ander rechtsmiddel meer heeft dan deze procedure » (artikel 4.1. van het Arbitragereglement).

Voor niet-verjaarde feiten van seksueel misbruik zijn uitsluitend de gewone rechtbanken bevoegd om vorderingen tot schadevergoeding van slachtoffers te ontvangen. Indien een dergelijke vordering tot schadevergoeding bij het Centrum voor Arbitrage wordt ingediend, verklaart het deze onontvankelijk.

Personen die zich niet wensen te richten tot het Centrum voor Arbitrage kunnen zich wenden tot een van de «Opvangpunten» die door de kerkelijke overheden georganiseerd werden. Wanneer een aanvraag bij een van deze Opvangpunten wordt ingediend voor niet-verjaarde feiten, wordt de aanvrager uitgenodigd om zich tot de gerechtelijke overheden te wenden. Deze houding is conform de aanbeveling die gedaan werd door de Bijzondere Commissie om aan privépersonen geen taken te delegeren die wezenlijk te maken hebben met de uitoefening van de strafvordering (p. 400 van voormeld Parlementair document)

3. STAND VAN ZAKEN / VERLENGING VAN DE TERMIJN BEPAALD IN ARTIKEL 5.2.3 VAN HET ARBITRAGEREGLEMENT

Het is gebleken dat in alle zaken een poging tot verzoening mogelijk is.

Met zijn advies Nr 3 van 30 april 2013 heeft het Wetenschappelijk Comité, in antwoord op een vraag van de Permanente Arbitragekamer, aanvaard om de termijn waarin de Permanente Arbitragekamer dient te beslissen over de ontvankelijkheid van aanvragen die overeenkomstig de artikelen 5.2.2. en 5.2.3. van het Arbitragereglement ten bewarende titel werden ingediend, te verschuiven tot 31 juli 2014.

Deze termijn werd voorzien, enerzijds, voor de aanvragers die betrokken waren in burgerlijke procedures voor dezelfde feiten en die er niet tijdig afstand van hadden kunnen doen, en, anderzijds, voor aanvragers die zich burgerlijke partij gesteld hadden bij een strafrechtbank, maar die vreesden dat de strafvordering verjaard zou verklaard worden na 31 oktober 2012.

Op 4 april 2014 vroegen de advocaten van verschillende aanvragers die zich burgerlijke partij gesteld hebben in een strafprocedure die nog aanhangig is, dat de termijn opnieuw zou verlengd worden. Zij stelden voor dat de termijn verlengd zou worden hetzij tot wanneer het strafproces beëindigd is, hetzij met een jaar, omdat zij meenden dat het gerechtelijk onderzoek tegen juni 2015 kan worden afgesloten. Deze vraag betrof dus enkel de termijn voorzien in artikel 5.2.3. van het Arbitragereglement. De Permanente Arbitragekamer heeft het Wetenschappelijk Comité om advies gevraagd over deze vraag tot verlenging.

In zijn Advies nr. 4 van 16 juli 2014, heeft het Wetenschappelijk Comité vastgesteld, enerzijds, dat de Stichting DIGNITY, die doorheen de procedures blijkt heeft gegeven van een permanente wil tot verzoening, verklaarde zich te gedragen naar de wijsheid van de Permanente Arbitragekamer inzake de vraag tot de verlenging en, anderzijds, dat de advocaten die de verlenging van de termijn vroegen van mening waren dat het gerechtelijk onderzoek zou kunnen afgesloten zijn tegen juni 2015. Het Wetenschappelijk Comité merkte overigens op dat de omzetting van deze termijn, die omwille van de in het advies Nr 3 uiteengezette redenen reeds met een jaar verlengd werd, in een termijn van onbepaalde duur

08.12.2014

op grote praktische problemen zou stuiten en eveneens problemen zou stellen voor wat betreft de financiering van het Centrum. Alhoewel het Arbitragereglement hierover niets voorzien heeft, heeft het Centrum kunnen functioneren dankzij financiële bijdragen die ieder jaar bekomen worden van de Kerkelijke overheden, van de Federale Staat en van de Koning Boudewijnstichting, die bovendien haar lokalen ter beschikking van het Centrum voor Arbitrage stelt. Het is niet gegarandeerd dat deze financiering, die op grotendeels vrijwillige basis geschiedt, voor de volgende jaren verzekerd is.

Om deze redenen, heeft het Wetenschappelijk Comité in zijn advies Nr. 4 van 16 juli 2014 aangegeven dat een verlenging van de termijn, bepaald in artikel 5.2.3. van het Arbitragereglement, kon toegestaan worden tot 31 juli 2015. Het Wetenschappelijk Comité benadrukte evenwel dat deze termijn als een maximum-termijn moest beschouwd worden en gaf aan de aanvragers de aanbeveling mee om zo snel mogelijk aan de Permanente Arbitragekamer nuttige informatie te bezorgen die moet toelaten te oordelen over de ontvankelijkheid van de aanvragen die zij ten bewarende titel hebben ingediend, zodat alle zaken kunnen in staat gesteld en onderzocht worden vóór de datum van 31 juli 2015.

4. FINANCIERING VAN HET CENTRUM VOOR ARBITRAGE

4.1. Samenstelling en financiering

Het Centrum heeft kunnen rekenen op de Koning Boudewijnstichting; die heeft aanvaard het Centrum te huisvesten (terbeschikkingstelling van lokalen) en heeft tevens gezorgd voor het nodige materieel en administratief personeel.

Voor de hierboven vermelde taken in verband met de opvolging van de dossiers (voornamelijk het beheer van de aanvragen, de contacten met de partijen, alsook de oproeping voor en de organisatie van de zittingen) heeft de minister van Justitie de secretaris van de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders deeltijds gedetacheerd. Het betreft de heer Philip Verhoeven, die drie dagen per week op het Centrum werkt en die de diverse, hem toegewezen taken zeer bekwaam en humaan uitvoert.

4.2. Het probleem van de financiering van de Permanente Arbitragekamer (PAK)

Artikel 20, vierde lid, van het Arbitragereglement luidt: “De eventuele zitpenningen van de leden van de PAK en van het Wetenschappelijk Comité en de administratiekosten nodig voor de goede werking van het Centrum, worden gedragen door de federale overheid.”.

Aangezien de kerkelijke overheid er in principe, dat wil zeggen in alle gevallen behalve als een “vordering (...) op moedwillig onjuiste of leugenachtige verklaringen” steunt, mee heeft ingestemd de erelonen van de arbiters die deel uitmaken van de “scheidsgerechten” voor haar rekening te nemen (artikel 20, derde lid, van het Arbitragereglement), was het zaak een “overheids”- financiering te vinden voor de werking van het Centrum, en in het bijzonder voor de PAK.

08.12.2014

Het Centrum moest worden gefinancierd met overheidsgeld en niet door de Kerk, om te voorkomen dat de leden ervan zouden worden verdacht niet onafhankelijk of onpartijdig genoeg te zijn. Met andere woorden, er moest om principiële redenen worden voorkomen dat de PAK door een van de partijen werd gefinancierd en dat de werking ervan, om redenen van doeltreffendheid, zou kunnen worden aangetast of zelfs helemaal in het gedrang gebracht door een eenzijdige stopzetting van de financiering van de Arbitragekamer.

Begin 2012 had men geen idee van de omvang van de taak, noch van het aantal vorderingen. De minister van Justitie heeft dan ook een bedrag van 10.000 euro ter beschikking gesteld van het Centrum om presentiegeld te betalen aan de leden van de PAK en om hun reiskosten te vergoeden. Als gevolg van het aantal dossiers en vergaderingen is het toegekende budget ontoereikend gebleken en was het presentiegeld vrij symbolisch.

Aangezien de PAK in 2013 een drukke agenda had door het grote aantal vorderingen, besloot het Wetenschappelijk Comité op grond van cijfers dat voor de leden van die Arbitragekamer een hoger bedrag zou moeten worden uitgetrokken, van om en bij 60.000 euro. Een nota in die zin werd overhandigd aan mevrouw Karine Lalieux, voorzitter van de Opvolgingscommissie, die van de minister van Justitie een bedrag van 25.000 euro heeft verkregen. Mevrouw Lalieux heeft dan aan de kerkelijke overheid gevraagd in gelijke mate bij te dragen tot de financiering van de PAK. De kerkelijke overheid heeft daarmee ingestemd, in afwijking van artikel 20 van het Arbitragereglement. De kerkelijke overheid heeft in 2013 een bedrag van 25.000 euro gestort, terwijl de minister van Justitie voor 2013 een bedrag van 10.000 euro ter beschikking van het Centrum heeft gesteld om presentiegeld te betalen aan de leden van de PAK en om hun reiskosten te vergoeden.

Voor 2014 eveneens heeft het Centrum een bedrag van 25.000 euro ontvangen vanwege de kerkelijke overheden en heeft de minister van Justitie een bedrag van 10.000 euro ter beschikking van het Centrum gesteld.

5. HET CENTRUM VOOR ARBITRAGE ZOU ALS MODEL KUNNEN DIENEN IN ZWITSERLAND

Het Wetenschappelijk Comité wijst er overigens op dat Mevrouw Karine LALIEUX, de heer Herman VERBIST en de heer Sébastien VAN KOEKENBEEK op 16 januari 2014 in Genève vertegenwoordigers ontmoet hebben van Zwitserse slachtoffers van seksueel misbruik in een gezagsrelatie binnen de katholieke Kerk evenals andere personen waarmee de mogelijke omzetting van het « Belgisch model » in Zwitserland overwogen werd. Na deze bespreking, hebben deze vertegenwoordigers van Zwitserse slachtoffers ontmoetingen gehad met leden van het Zwitserse Federale Parlement en met prelaten van de Zwitserse katholieke Kerk in verband met de oprichting van een Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik in Zwitserland volgens het « Belgisch model ». De meest recente ontmoeting, waarvan de resultaten nog niet bekend zijn, werd vastgelegd op 9 december 2014.

- - - - -

08.12.2014

1. INTRODUCTION

Comme prévu par le Règlement d'arbitrage du Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels, le Comité scientifique établit chaque année un rapport écrit en respectant le caractère confidentiel des dossiers traités. Le Comité scientifique rend compte de l'activité du Centre à la "Commission de suivi des abus sexuels dans le cadre de relations d'autorité" lorsqu'il y est invité par celle-ci (article 3 du Règlement).

Le rapport annuel 2012 a été établi le 13 février 2013 et présenté à la Commission de suivi le 20 février 2013 (Doc.Parlem.Chambre, DOC 53 0520/008). En 2012, qui a été l'année de la mise en place du Centre et de l'introduction de toutes les requêtes (621 au total), la Chambre d'arbitrage permanente avait pu organiser des rencontres entre des victimes et des représentants de la fondation DIGNITY dans 31 dossiers, dont 30 ont abouti à une conciliation.

Le rapport annuel 2013 a été établi le 24 février 2014 et présenté à la Commission de suivi le 26 février 2014 (Doc.Parlem.Chambre, DOC 53 0520/010). Il constatait que la Chambre d'arbitrage permanente avait acté 234 conciliations et rendu 22 décisions d'irrecevabilité.

Le rapport annuel 2014 ne pourra être établi qu'au début de l'année 2015, mais le Comité scientifique peut d'ores et déjà rendre compte de l'activité du Centre d'arbitrage pour la période janvier-octobre 2014 par un rapport intermédiaire.

2. RAPPEL DE L'ORIGINE ET DE LA MISSION DU CENTRE

Le Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels a pour origine la proposition qui avait été faite aux autorités de l'Eglise « de concrétiser leur volonté d'indemnisation » des victimes d'abus sexuels « en collaborant à des procédures confiées à un tribunal arbitral » (Rapport de la Commission spéciale du 31 mars 2011, Doc. parl. Chambre, DOC 0520/002, p. 399). Cette proposition a été immédiatement acceptée par les autorités de l'Eglise, ce qui a permis la création du Centre d'arbitrage. Peuvent être soumises à celui-ci les demandes de « toute personne physique, mineure au moment des faits, qui a été la victime directe d'un abus sexuel commis par un prêtre d'un diocèse belge ou un membre d'une congrégation ou d'un ordre religieux établi en Belgique et qui, pour cause de prescription, ne dispose plus que de cette procédure comme moyen de droit » (article 4.1. du Règlement d'arbitrage).

Pour les faits d'abus sexuel qui ne seraient pas prescrits, seuls les tribunaux de l'ordre judiciaire sont compétents pour recevoir les demandes d'indemnisation des victimes. Si une telle demande est adressée au Centre d'arbitrage, celui-ci la déclare irrecevable.

Les personnes qui ne souhaiteraient pas s'adresser au Centre d'arbitrage peuvent saisir un des « Points de contacts » organisés par les autorités de l'Eglise. Lorsqu'une demande est adressée à un de ces Points de contact pour des faits non prescrits, le requérant est invité à s'adresser aux autorités judiciaires. Cette position est conforme à la recommandation qui avait été faite par la Commission spéciale de ne pas déléguer à des personnes de droit privé des missions essentielles concernant l'action publique (page 400 du document parlementaire précité).

08.12.2014

3. ETAT D'AVANCEMENT / PROLONGATION DU DÉLAI FIXÉ À L'ARTICLE 5.2.3 DU RÈGLEMENT D'ARBITRAGE

Il est apparu qu'une conciliation peut être tentée dans toutes les affaires.

Par son avis N° 3 rendu le 30 avril 2013, le Comité scientifique, répondant à une demande de la Chambre d'arbitrage permanente, avait accepté de reporter au 31 juillet 2014 le délai dans lequel celle-ci doit statuer sur la recevabilité des requêtes introduites à titre conservatoire en application des articles 5.2.2. et 5.2.3. du Règlement d'arbitrage.

Ces délais étaient prévus, d'une part, en faveur des requérants qui seraient engagés dans des procédures civiles, pour les mêmes faits, et qui n'auraient pu s'en désister à temps ; d'autre part, en faveur des requérants qui se seraient constitués partie civile, devant une juridiction pénale, mais qui craindraient que l'action pénale ne soit déclarée prescrite après le 31 octobre 2012.

Le 4 avril 2014, les avocats de plusieurs requérants s'étant constitués partie civile dans une procédure pénale pendante ont demandé que le délai soit à nouveau prolongé. Ils ont proposé une prolongation, soit jusqu'à ce que l'instruction judiciaire soit achevée, soit pendant un an, une issue de cette instruction judiciaire pouvant être envisagée pour le mois de juin 2015. Cette demande visait donc le délai prévu au seul article 5.2.3. du Règlement d'arbitrage. Le Comité scientifique a été invité par la Chambre d'arbitrage permanente à se prononcer sur cette demande de prolongation.

Par son avis N° 4 rendu le 16 juillet 2014 sur cette demande, le Comité scientifique a constaté, d'une part, que la Fondation DIGNITY, qui a manifesté une volonté de conciliation permanente tout au long des procédures, a déclaré s'en remettre à la sagesse de la Chambre d'arbitrage permanente concernant la demande de prolongation et que, d'autre part, les avocats qui ont demandé la prolongation du délai ont signalé que l'instruction judiciaire pendante devrait prendre fin en juin 2015. Le Comité scientifique a signalé, par ailleurs, que la transformation du délai, déjà prolongé d'un an pour les raisons exprimées dans l'avis N° 3 du Comité scientifique, en un délai indéterminé se heurterait à de grandes difficultés pratiques et poserait aussi des problèmes en ce qui concerne le financement du Centre. Bien que le Règlement d'arbitrage n'ait rien prévu à ce sujet, le Centre a pu fonctionner grâce à des contributions financières obtenues, chaque année, des autorités de l'Eglise, de l'Etat fédéral et de la Fondation Roi Baudouin laquelle met, en outre, ses locaux à la disposition du Centre d'arbitrage. Rien ne permet de garantir que ces financements, accordés sur une base largement volontaire, seraient assurés pour les années à venir.

Compte tenu de tous ces éléments, le Comité Scientifique a indiqué, par son avis N° 4 du 16 juillet 2014, qu'une prolongation du délai fixé à l'article 5.2.3. du Règlement d'arbitrage pouvait être accordée jusqu'au 31 juillet 2015. Le Comité scientifique a souligné, toutefois, que ce délai devait être considéré comme un délai maximum et qu'il était recommandé aux requérants de fournir le plus vite possible à la Chambre d'arbitrage permanente les informations utiles à l'appréciation de la recevabilité des requêtes qu'elles ont déposées à titre

08.12.2014

conservatoire, de manière à ce que toutes les affaires puissent être instruites et examinées avant la date du 31 juillet 2015.

4. FINANCEMENT DU CENTRE D'ARBITRAGE

4.1. Composition et financement

Le Centre a pu compter sur la Fondation Roi Baudouin qui a accepté de l'héberger et qui a mis à sa disposition les locaux, le matériel et le personnel administratif nécessaires.

En ce qui concerne les tâches de suivi des dossiers décrites plus haut (principalement, la gestion des requêtes, les contacts avec les parties, les convocations et l'organisation des audiences), la Ministre de la justice a détaché à temps partiel le secrétaire de la Commission pour l'aide financière aux victimes d'actes intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels, M. Philip Verhoeven, qui est présent au Centre trois jours par semaine et qui s'acquitte avec une compétence et une humanité remarquables des diverses tâches qui lui sont confiées.

4.2. Problème du financement de la CAP

L'article 20, alinéa 4, du Règlement d'arbitrage dispose que « *les éventuels jetons de présence des membres de la Chambre d'arbitrage permanente et les frais administratifs nécessaires au fonctionnement du Centre sont supportés par l'État fédéral* ».

En effet, les autorités de l'Église ayant accepté en principe, c'est-à-dire dans tous les cas sauf si une demande repose sur « des déclarations volontairement inexactes ou mensongères », de prendre en charge les honoraires des arbitres faisant partie des « collèges arbitraux » (art. 20, al. 3, du Règlement), il s'agissait de trouver un financement « public » pour le fonctionnement du Centre, en particulier pour la CAP.

Le Centre devait être financé par des deniers publics, et non par l'Église, pour éviter que ses membres soient suspectés de manquer d'indépendance ou d'impartialité. Autrement dit, il fallait éviter, pour une raison de principe, que la CAP soit financée par une des parties et, pour une raison d'efficacité, que son fonctionnement puisse être affecté, voire totalement compromis, par une suspension unilatérale de son financement.

Au seuil de l'année 2012, on ne connaissait ni l'ampleur de la tâche, ni le nombre de requêtes. Aussi la Ministre de la justice mit-elle à la disposition du Centre un budget de 10.000 euros afin de payer un jeton de présence aux membres de la CAP et d'assurer leur défraiement pour les frais de déplacement. Vu le nombre de dossiers et de réunions, le budget alloué s'est révélé insuffisant et les jetons relativement symboliques.

L'agenda de la CAP pour l'année 2013 étant très chargé, vu le nombre de requêtes à traiter, le Comité scientifique conclut, calculs à l'appui, qu'un montant plus substantiel, de l'ordre de 60.000 euros, devrait être prévu pour les membres de la CAP. Une note en ce sens fut remise à Madame Karine Lalieux, présidente de la Commission de suivi, qui a obtenu de la Ministre de la justice un budget de 25.000 euros. Madame Lalieux demanda alors aux autorités de

08.12.2014

l'Eglise de contribuer dans une mesure identique au financement de la CAP, ce qu'elles ont accepté, en dérogation à l'article 20 du Règlement d'arbitrage. Les autorités de l'Eglise ont versé un montant de 25.000 euros en 2013, alors que la Ministre de la justice a mis à la disposition du Centre en 2013 un montant de 10.000 euros afin de payer un jeton de présence aux membres de la CAP et d'assurer leur défraiement pour les frais de déplacement. Pour l'année 2014 aussi, le Centre a reçu à un montant de 25.000 euros de la part des autorités de l'Eglise et la Ministre de la justice a mis un montant de 10.000 euros à la disposition du Centre.

5. LE CENTRE D'ARBITRAGE POURRAIT SERVIR DE MODÈLE EN SUISSE

Le Comité scientifique rappelle que Madame Karine LALIEUX, Monsieur Herman VERBIST et Monsieur Sébastien VAN KOEKENBEEK ont rencontré, le 16 janvier 2014, à Genève, des représentants de victimes suisses d'abus sexuels dans une relation d'autorité au sein de l'Eglise catholique ainsi que d'autres personnes avec lesquelles a été envisagée la transposition éventuelle du « modèle belge » en Suisse. Suite à cette réunion, ces représentants de victimes suisses ont eu des rencontres avec des membres du Parlement Fédéral suisse et des prélats de l'Eglise Catholique suisse en vue de l'installation d'un Centre d'arbitrage en matière d'abus sexuels en Suisse selon le « modèle belge ». La rencontre la plus récente, dont les résultats ne sont pas encore connus, a été fixée au 9 décembre 2014.

6. STATISTISCHE GEGEVENS / DONNÉES STATISTIQUES

Aantal ingediende aanvragen/ Nombre de demandes introduites	:	628 ¹		
Afgehandelde aanvragen per 31.10.2014/ Demandes traitées en date du 31.10.2014	:	500		
Nog te behandelen aanvragen op 31.10.2014/ Demandes à traiter au 31.10.2014	:	128	- 103 NL - 25 FR	
Nog te behandelen aanvragen op 18.11.2014/ Demandes à traiter au 18.11.2014	:	112	- 89 NL - 23 FR	

53 afwijzende beslissingen van de PAK / 53 décisions de rejet par la CAP

- geen priester / pas de prêtre	:	17
- geen slachtoffer ² / pas de victime	:	9
- reeds vergoed / déjà dédommagé	:	7
- afstand / désistement	:	6
- overleden in de loop van de procedure / décédé au cours de la procédure	:	5
- laattijdig / hors délai	:	4
- geen formulier of verdere reactie / ni formulaire ni autre réaction	:	2
- dubbel gebruik / double usage	:	2
- geen verzoening mogelijk ³ / pas de conciliation possible :	:	1

¹ En niet 621 volgens een hertelling / et non 621 selon un recomptage.

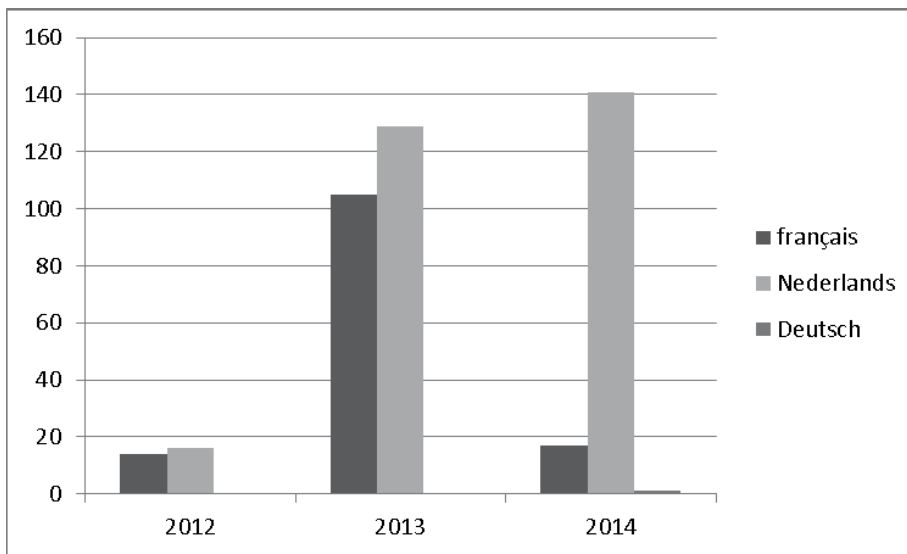
² Meerderjarig slachtoffer, geen seksueel misbruik, geen zelfdoding, te onduidelijk .../ Victime majeure, pas d'abus sexuel, pas de suicide, trop vague,...

³ Er was ook geen arbitrage mogelijk/un arbitrage n'était pas possible non plus.

08.12.2014

I. Verzoeningen volgens de taalrol / Conciliations selon le rôle linguistique

Verzoeningen / Conciliations	2012 ⁴	2013	2014 ⁵	TOT
Français / Frans	14	105	17	136
Néerlandais / Nederlands	16	129	141	286
Allemand / Duits			1	1
TOT	30	234	159	423

II. Verzoeningen volgens het geslacht van de aanvrager/ Conciliations selon le sexe du demandeur

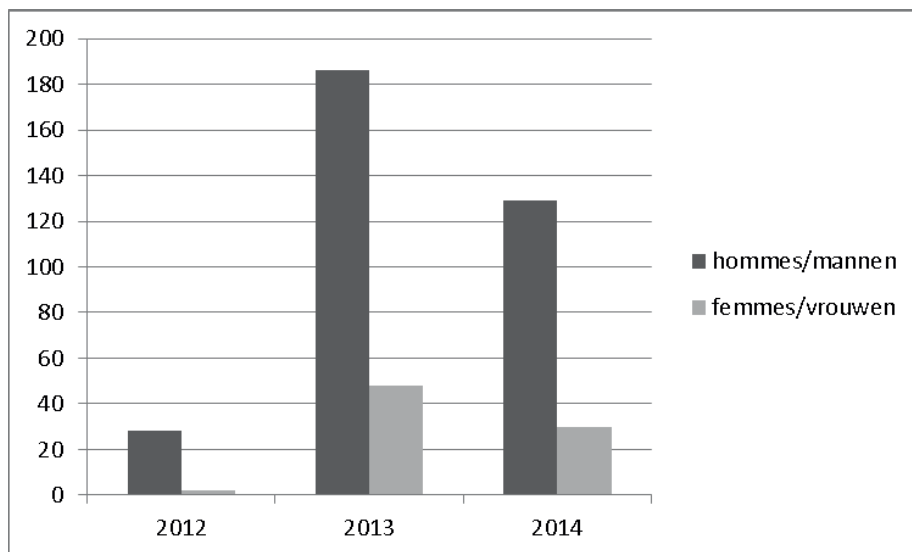
Verzoeningen / Conciliations	2012	2013	2014	TOT
hommes/mannen	28	186	129	343
femmes/vrouwen	2	48	30 ⁶	80
TOT	30	234	159	423

⁴ Datum van de verzoening / date de la conciliation.

⁵ Beperkt tot 31.10.2014 / Jusqu'au 31.10.2014.

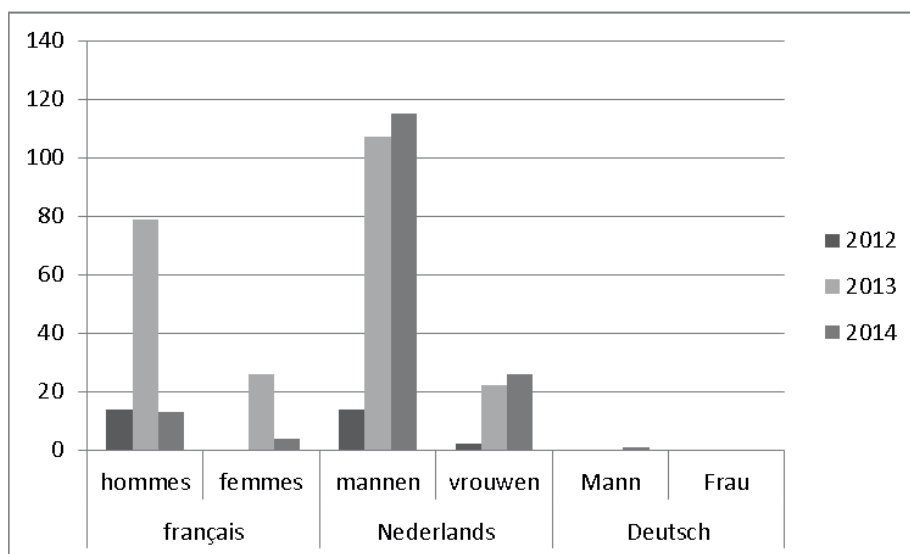
⁶ Waarvan 2 gevallen van zelfdoding (artikel 4.1, derde en vierde lid, Reglement)/ dont 2 cas de suicide (article 4.1, alinéa 3 et 4, du Règlement).

08.12.2014

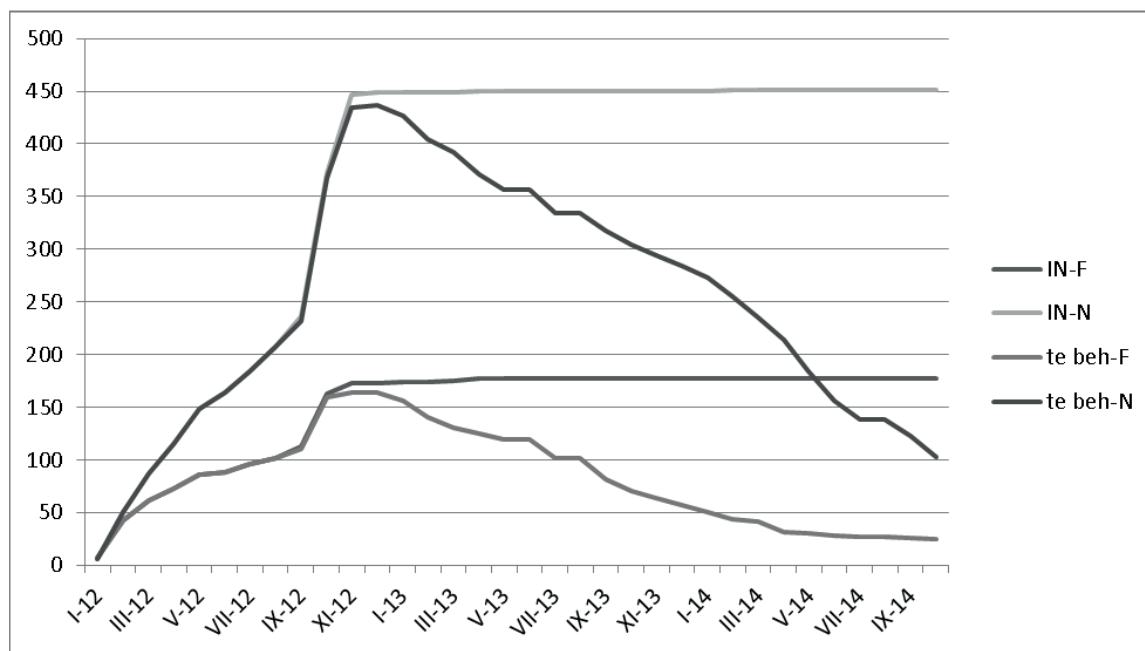

III. Verzoeningen volgens taalrol en volgens geslacht van het slachtoffer / Conciliations selon le rôle linguistique et le sexe de la victime

		2012	2013	2014	TOT
Français	hommes	14	79	13	106
	femmes	-	26	4	30
Nederlands	mannen	14	107	115	236
	vrouwen	2	22	26	50
Deutsch	Mann	-	-	1	1
	Frau	-	-	-	-

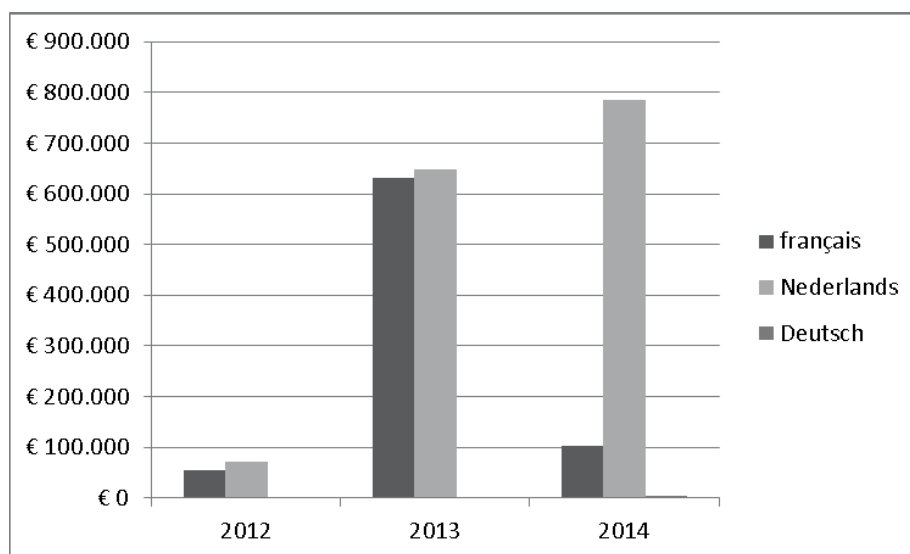

IV. Stand van de behandelde zaken/ Etat d'avancement des affaires traitées

V. Bedragen toegekend volgens taalrol / V. Montants alloués selon le rôle linguistique

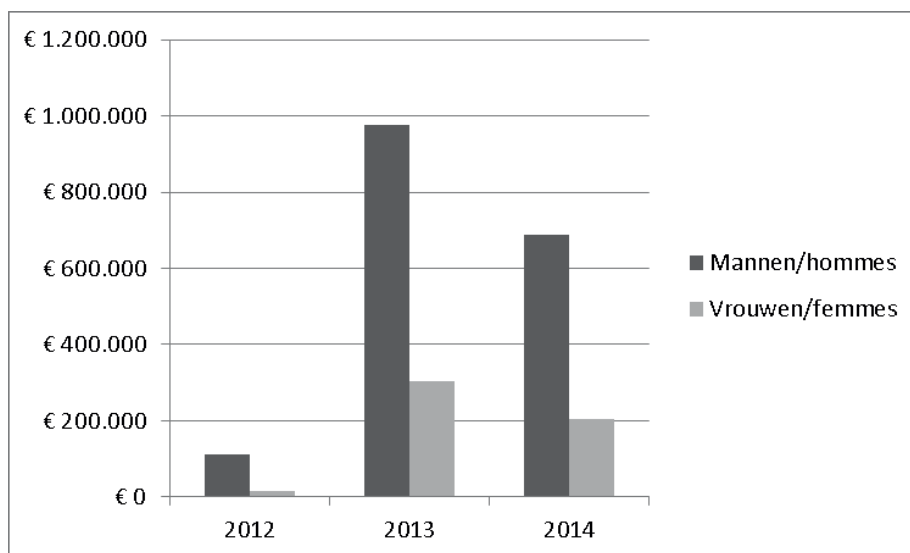
	2012	2013	2014	TOT
Français	€ 55.751	€ 631.250	€ 103.500	€ 790.501
Nederlands	€ 70.500	€ 649.000	€ 785.000	€ 1.504.500
Deutsch	-	-	€ 3.500	€ 3.500
TOT	€ 126.251	€ 1.280.250	€ 892.000	€ 2.298.501

08.12.2014

VI. Bedragen toegekend volgens geslacht / Montants alloués selon le sexe

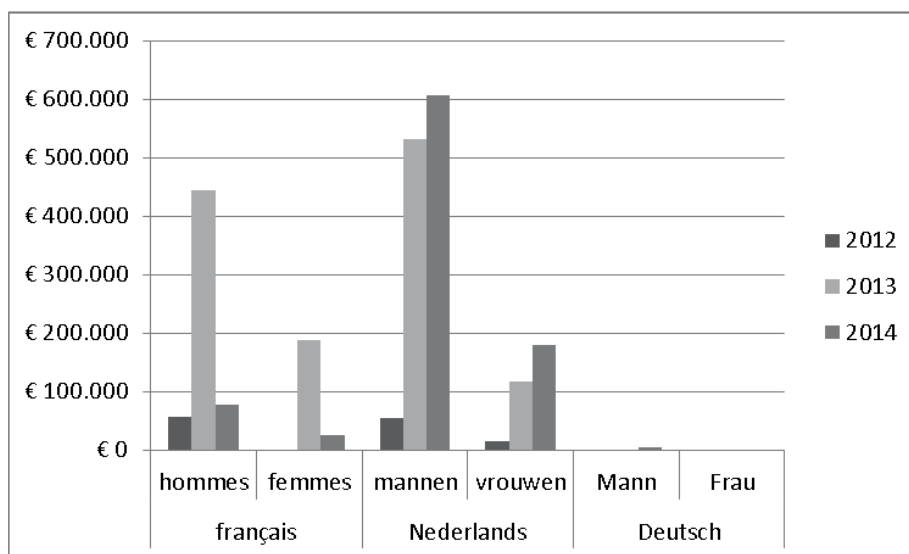
	2012	2013	2014	TOT
mannen/hommes	€ 110.751	€ 976.750	€ 687.000	€ 1.774.501
vrouwen/femmes	€ 15.500	€ 303.500	€ 205.000	€ 524.000
TOT	€ 126.251	€ 1.280.250	€ 892.000	€ 2.298.501

08.12.2014

VII. Bedragen toegekend volgens taalrol en volgens geslacht / Montants alloués selon le rôle linguistique et le sexe

		2012	2013	2014	TOT
Français	hommes	€ 55.751	€ 444.250	€ 77.500	€ 577.501
	femmes	-	€ 187.000	€ 26.000	€ 213.000
Nederlands	mannen	€ 55.000	€ 532.500	€ 606.000	€ 1.193.500
	vrouwen	€ 15.500	€ 116.500	€ 179.000	€ 311.000
Deutsch	Mann	-	-	€ 3.500	€ 3.500
	Frau	-	-	-	-

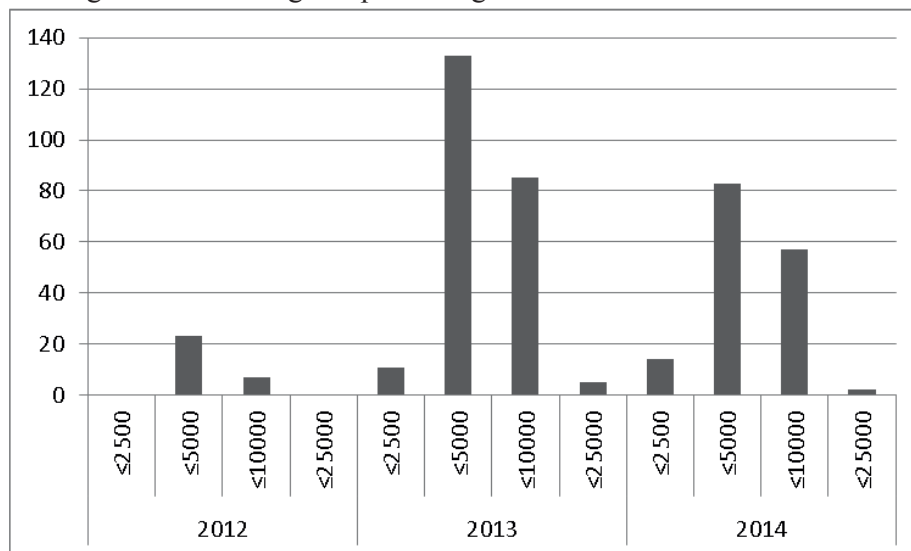

08.12.2014

VIII. Toegekend bedrag opgesplitst volgens taalrol en volgens geslacht / Montant ventilé selon le rôle linguistique et le sexe

		2012			
		≤2500	≤5000	≤10000	≤25000
Français	hommes	-	12	2	-
	femmes	-	-	-	-
Nederlands	mannen	-	11	3	-
	vrouwen	-	-	2	-
		2013			
Français	hommes	1	49	26	3
	femmes	1	10	14	1
Nederlands	mannen	6	64	37	-
	vrouwen	3	10	8	1
		2014			
Français	hommes	-	7	6	-
	femmes	-	1	2	-
Nederlands	mannen	13	64	37	1
	vrouwen	-	11	12 ⁷	1
Deutsch	Mann	-	1	-	-
	Frau	-	-	-	-

Gr. Algemene verdeling / Répartition globale

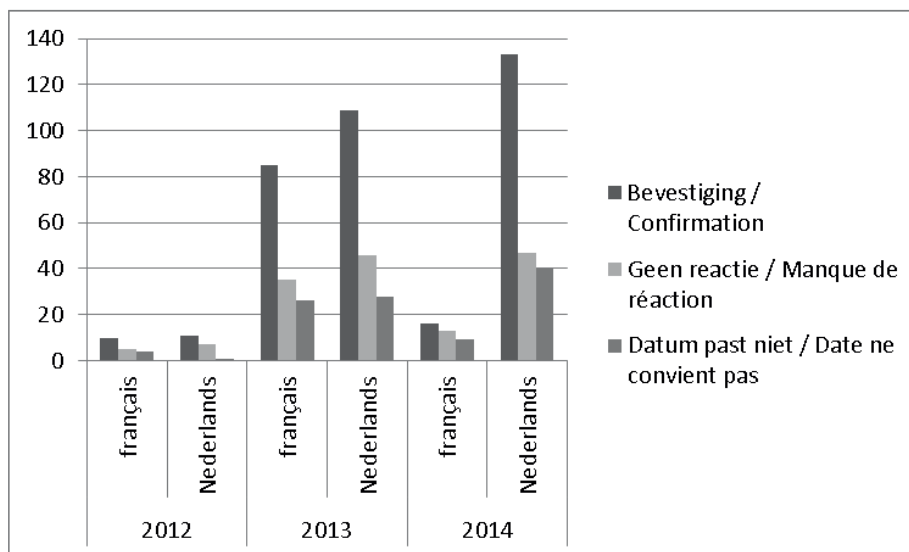

⁷ Waarvan 2 gevallen van zelfdoding (artikel 4.1, derde en vierde lid, Reglement) / dont 2 cas de suicide (article 4.1, alinéa 3 et 4, du Règlement).

08.12.2014

IX. Reacties van slachtoffers op een oproeping/ Réactions des victimes à une convocation

	2012		2013		2014	
	Français	Nederlands	Français	Nederlands	Français	Nederlands
Bevestiging / Confirmation	10	11	85	109	16	133
Geen reactie / Aucune réaction	5	7	35	46	13	47
Datum past niet / Date ne convient pas	4	1	26	28	9	40
	19	19	146	183	38	220

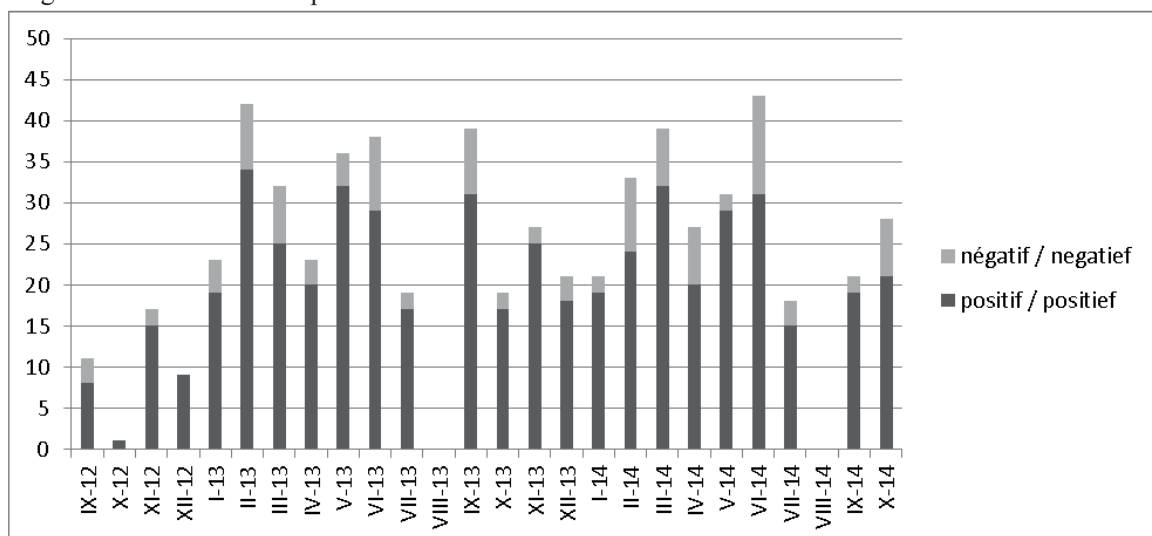
Gr. Algemene verdeling / division globale

Positief = bevestiging + geen reactie

Positif = confirmation + manque de réaction

Negatief = datum past niet

Négatif = date ne convient pas

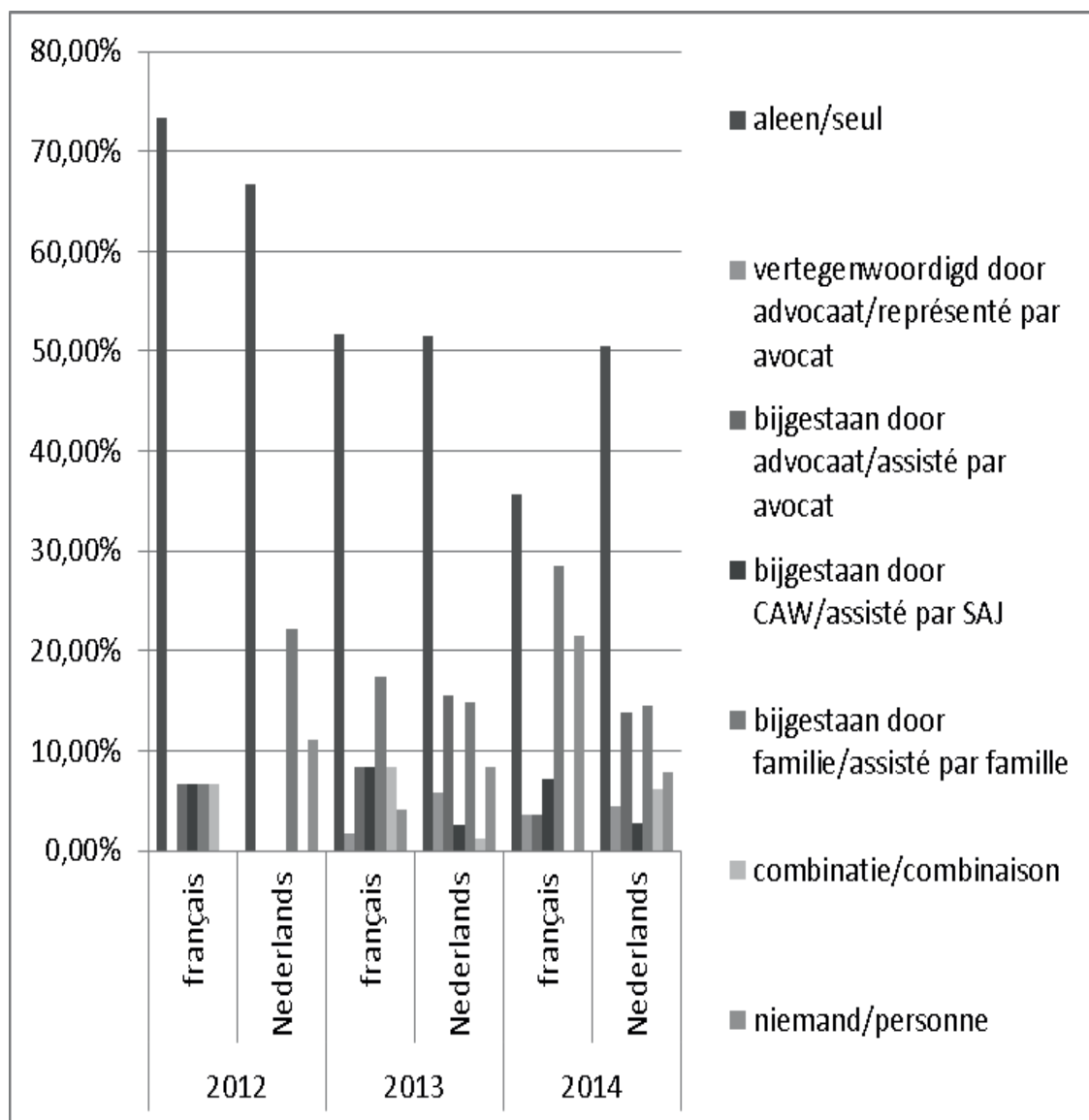

08.12.2014

X. Wie nam deel aan de ontmoetingen ? Verdeling volgens taalrol van het slachtoffer / Qui participe aux rencontres? Répartition selon le rôle linguistique de la victime

	2012		2013		2014	
	Français	Nederlands	Français	Nederlands	Français	Nederlands
Aanvrager alleen Demandeur seul	73,33%	66,67%	51,67%	51,61%	35,71%	50,56%
Vertegenwoordigd door een advocaat Représenté par un conseil	-	-	1,67%	5,81%	3,57%	4,44%
Bijgestaan door een advocaat Assisté par un conseil	6,67%	-	8,33%	15,48%	3,57%	13,89%
Bijgestaan door een CAW Assisté par un SAJ	6,67%	-	8,33%	2,58%	7,14%	2,78%
Bijgestaan door familie Assisté par famille	6,67%	22,22%	17,50%	14,84%	28,57%	14,44%
Combinatie van bijstand (b.v. familie en advocaat) Combinaison d'assistance (p.e . famille et avocat)	6,67%	-	8,33%	1,29%	-	6,11%
Niemand Personne	-	11,11%	4,17%	8,39%	21,43%	7,78%

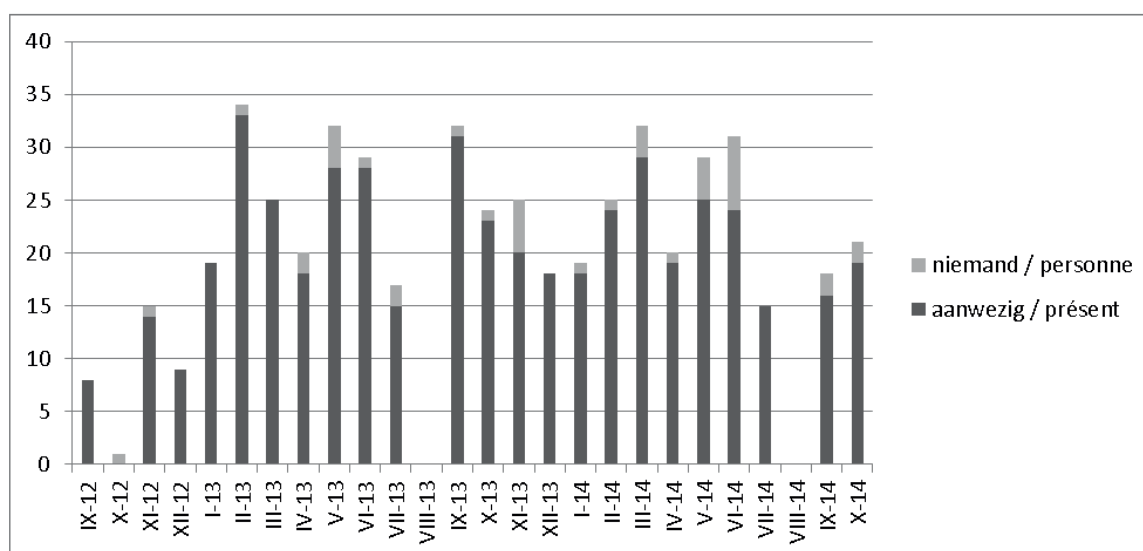
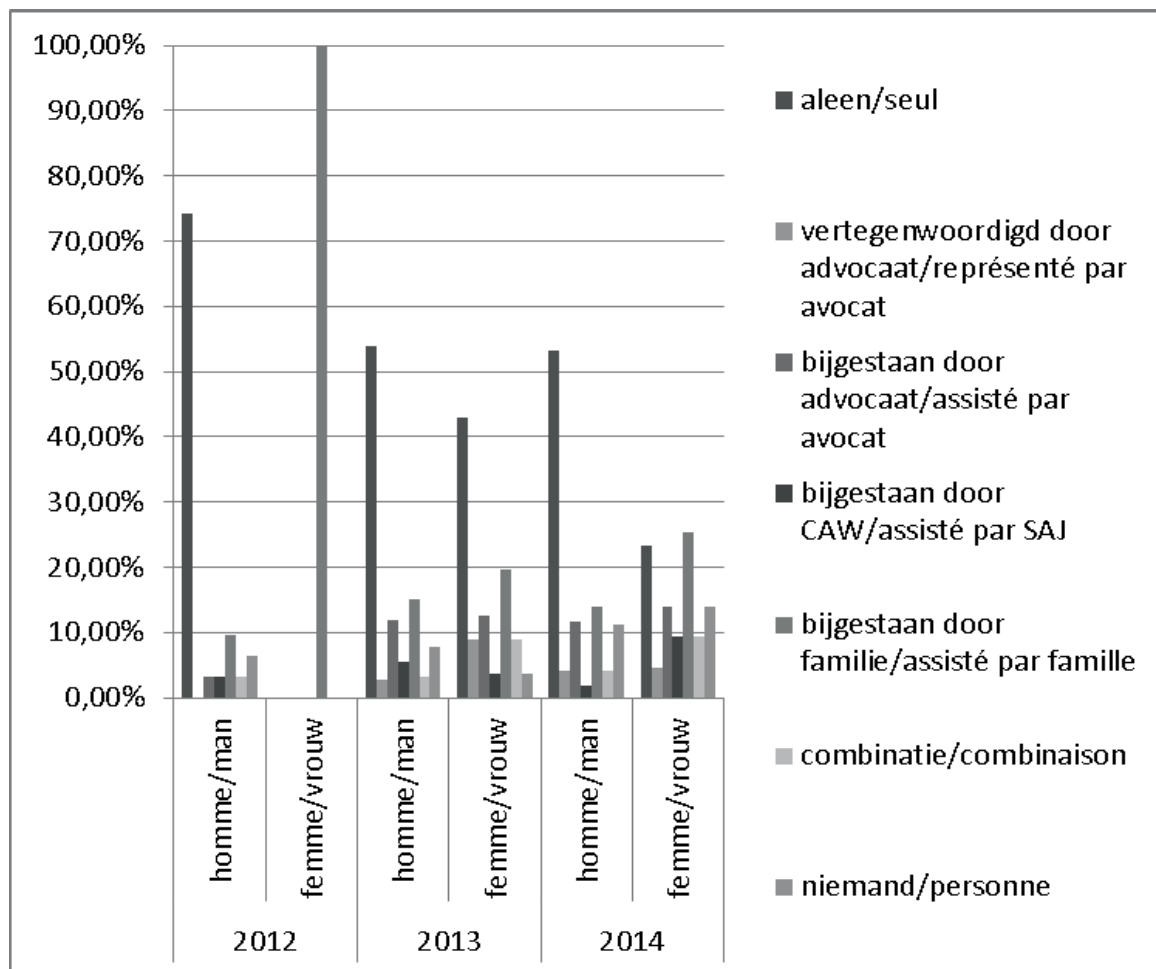
08.12.2014

XI. Wie nam deel aan de ontmoetingen ? Verdeling volgens geslacht van het slachtoffer/ Qui a participé aux rencontres ? Division selon le sexe de la victime

	2012		2013		2014	
	homme man	femme vrouw	homme man	femme vrouw	homme man	femme vrouw
Aanvrager alleen Demandeur seul	74,19%	-	53,88%	42,86%	53,22%	23,26%
Vertegenwoordigd door een advocaat Représenté par un conseil	-	-	2,74%	8,93%	4,09%	4,65%
Bijgestaan door een advocaat Assisté par un conseil	3,23%	-	11,87%	12,50%	11,70%	13,95%
Bijgestaan door een CAW Assisté par un SAJ	3,23%	-	5,48%	3,57%	1,75%	9,30%
Bijgestaan door familie Assisté par famille	9,68%	100%	15,07%	19,64%	14,04%	25,38%
Combinatie van bijstand (b.v. familie en advocaat) Combinaison d'assistance (p.e . famille et avocat)	3,23%	-	3,20%	8,93%	4,09%	9,30%
Niemand Personne	6,45%	-	7,76%	3,57%	11,11%	13,95%

08.12.2014

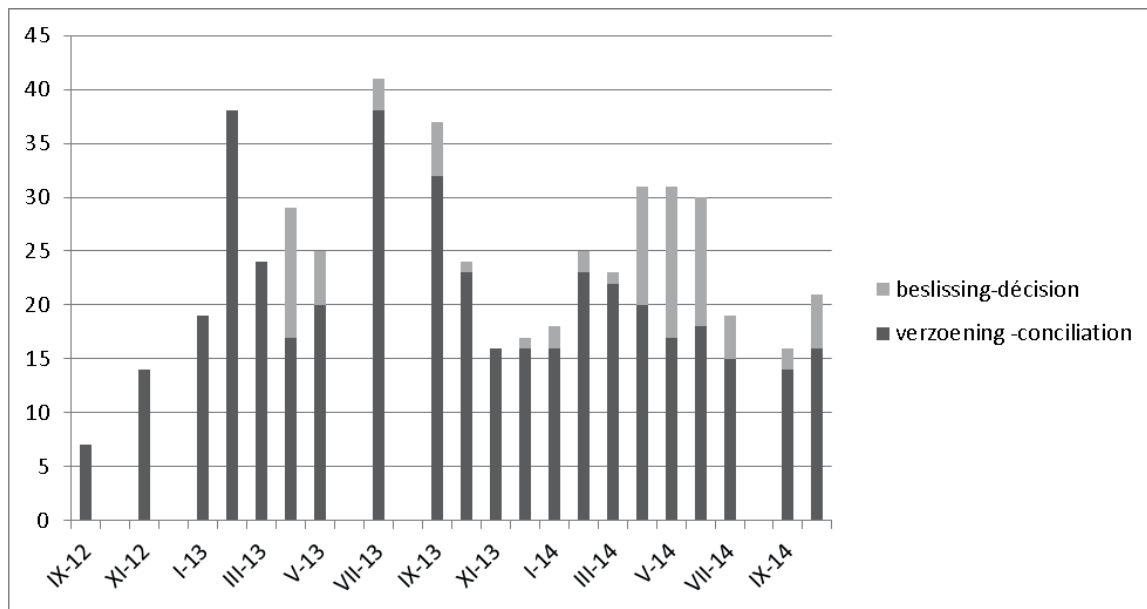

08.12.2014

XII. Ontmoetingen die leiden tot een verzoening / XIII. Rencontres qui aboutissent à une conciliation⁸

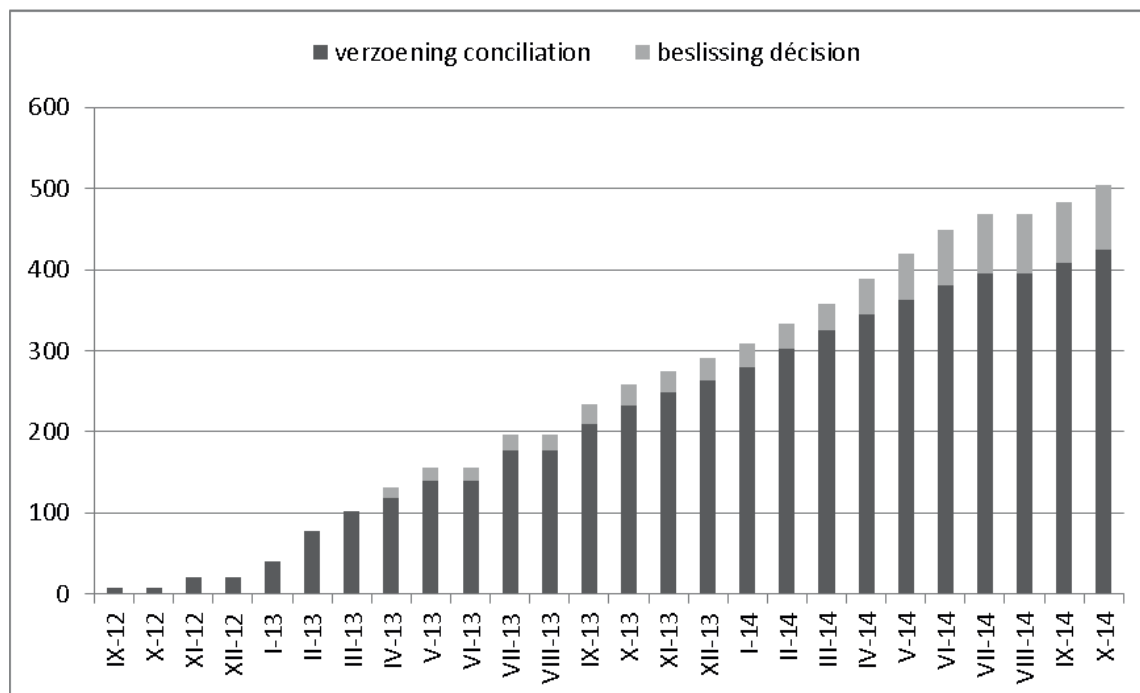
	2012		2013		2014	
	homme man	femme vrouw	homme man	femme vrouw	homme man	femme vrouw
Conciliation/verzoening	90,32%	100%	84,47%	87,50%	76,61%	73,68%

	2012		2013		2014	
	Français	Nederlands	Français	Nederlands	Français	Nederlands
Conciliation/verzoening	93,33%	88,89%	87,50%	83,23%	60,71%	78,33%

⁸ Dans les autres cas l'affaire est reportée ou une décision est prise. In de andere gevallen werd de zaak uitgesteld of volgde er een beslissing.

08.12.2014

Paul Martens

Etienne Montero

Sophie Stijns

Herman Verbist

Brussel, 8 december 2014

Bruxelles, le 8 décembre 2014

08.12.2014

BIJLAGE 2

Jaarverslag 2012 — 2013 van de kerkelijke opvangpunten voor seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie

ANNEXE 2

Rapport annuel 2012-2013 des points de contact de l'Eglise pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale

Jaarverslag 2012 – 2013 van de kerkelijke opvangpunten voor seksueel misbruik van minderjarigen in een pastorale relatie

**opgesteld door de
Interdiocesane Commissie voor de Bescherming van Kinderen en Jongeren**

Op 15 mei 2013 werd een rapport van het eerste werkjaar van de opvangpunten voor seksueel van minderjarigen in een pastorale relatie uitgebracht. In het rapport dat nu voorligt wordt gerapporteerd over de werking van de twee voorbije jaren: werkjaar 2012 - 2013.

We brengen even in herinnering dat de bisschoppen en hogere oversten van België zich engageerden met de brochure *Verborgene verdriet. Naar een globale aanpak van seksueel misbruik in de Kerk (januari 2012)* om op een passende wijze tegemoet te komen aan de vraag van minderjarige slachtoffers van juridisch verjaarde feiten van seksueel misbruik in een pastorale relatie.

Twee wegen werden daarvoor geopend. Enerzijds de weg van de arbitrage, uitgewerkt op vraag van de Parlementaire Commissie, met volwaardige medewerking van de Kerk. Anderzijds de weg van de opvangpunten, uitgewerkt door de bisdommen en de religieuze congregaties. In het totaal hebben 621 mensen een dossier ingediend bij het Centrum voor Arbitrage. Andere slachtoffers hebben zich gewend tot de opvangpunten.

Met dit verslag willen de bisschoppen en hogere oversten informatie geven over de meldingen van seksueel misbruik die zijn verlopen langs de opvangpunten die door de Kerk zijn opgericht en hoe ermee is omgegaan. Dit verslag is dus aanvullend bij het verslag dat door het Centrum voor Arbitrage aan de Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers wordt voorgelegd.

1. Inzicht en besef

Lange tijd heeft de maatschappij en de Kerk onvoldoende gezien of beseft dat seksueel misbruik van kinderen en jongeren die zich in een afhankelijkheidsrelatie bevinden een vorm van machtsmisbruik is, en dus een misdaad. Of leefde er toch een zeker besef, en was dit de reden dat het in het verborgene gebeurde of dat het in de doofpot werd gestopt? Het minste dat men kan zeggen, is dat uit alles blijkt dat men in alle geledingen van de samenleving de omvang en de ernst van het probleem schromelijk heeft onderschat. Hierdoor werden slachtoffers ondersteuning en begrip onthouden, daders ongemoeid gelaten en werd veel leed toegevoegd aan mensen die door deze misdaden al zwaar werden geraakt.

Het is de uitdrukkelijke bedoeling om door een transparante rapportering over de problematiek, die via de door de Kerk opgerichte opvangpunten aan de oppervlakte is gekomen, het verleden niet zomaar toe te dekken. De schandalen die de laatste jaren aan het licht zijn gekomen, zijn geen geïsoleerde feiten maar hebben zich in alle sectoren van de samenleving en in alle landen van de 'beschaafde' wereld voorgedaan. De ogen hiervoor sluiten en doen alsof het allemaal niet zo erg is geweest, is het negeren van onrecht. De problematiek moet in zijn volle omvang aan het licht worden gebracht. Dat is de enige manier om onrecht te herstellen en herhaling in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen. Hiermee kan misschien 'onrecht uit het verleden' worden omgezet in 'recht voor de toekomst'.

Rapport annuel 2012 – 2013 des points de contact de l'Eglise pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale

Elaboré par la
Commission Interdiocésaine pour la Protection des Enfants et des Jeunes

Le 15 mai 2013, un rapport de la première année de travail des points de contacts pour abus sexuels de mineurs dans une relation pastorale a été publié. Le présent rapport couvre le travail réalisé ces deux dernières années, en 2012 et 2013.

Pour rappel, dans la brochure *Souffrance cachée. Pour une approche globale des abus sexuels dans l'Eglise (janvier 2012)*, les Evêques de Belgique et les Supérieurs Majeurs se sont engagés à répondre de manière adaptée, aux demandes des victimes mineures d'abus sexuels dans une relation pastorale.

Deux possibilités y étaient proposées: soit la voie de l'arbitrage, proposée par la Commission parlementaire avec la collaboration à part entière de l'Eglise. Soit, la voie des points de contact créés par les diocèses et les congrégations religieuses. Au total, 621 personnes ont introduit un dossier auprès du Centre d'Arbitrage. D'autres victimes se sont adressées aux points de contact.

Les Evêques et les Supérieurs majeurs souhaitent au moyen de ce rapport, informer sur les plaintes pour abus sexuels reçues par les points de contact mis sur pied par l'Eglise et sur les réponses qui ont été apportées à ces plaintes. Le présent rapport est donc complémentaire à celui qui a été proposé par le Centre d'Arbitrage à la Chambre belge des représentants.

1. Compréhension et sensibilisation

Longtemps, la société et l'Eglise ont insuffisamment vu et pris conscience que l'abus sexuel d'enfants ou de jeunes en position d'infériorité était une forme d'abus de pouvoir et donc un délit. Ou on en avait une certaine conscience d'où le secret et l'étouffement? Le fait de sous-estimer, l'étendue et la gravité du problème dans toutes les catégories de la société, a engendré des victimes qui ont été privées de soutien et de compréhension et des abuseurs laissés en paix. Les victimes déjà lourdement touchées par les abus, ont enduré une importante souffrance supplémentaire.

L'établissement d'un rapport transparent sur cette problématique qui a fait surface par l'intermédiaire des points de contact érigés par l'Eglise, a un objectif plus large que de couvrir le passé. Les scandales mis en lumière ces dernières années ne sont pas isolés, ils ont eu lieu dans tous les secteurs de la société et dans tous les pays du monde dit 'civilisé'. Fermer les yeux et faire comme si ce n'était pas si grave, c'est nier l'injustice. La problématique doit être mise en lumière dans son entièreté. C'est la seule manière de réparer l'injustice, de prévenir sa répétition et finalement de transformer 'l'injustice du passé' en 'droit pour l'avenir'.

2. Option de l'Eglise

- 2.1 Impossible d'annuler le passé. Nous pouvons seulement essayer d'offrir ce qui a tant manqué autrefois : l'humanité et la solidarité. Les évêques et les supérieurs majeurs de Belgique veulent assumer leur responsabilité morale face à l'injustice causée dans le passé par des personnes dans une fonction pastorale, à des enfants et des jeunes. Cher-

2. Opties van de Kerk

Het verleden ongedaan maken is niet mogelijk. We kunnen slechts, in de mate van het mogelijke proberen datgene aan te bieden wat toen het meest ontbrak, in de eerste plaats menselijkheid en solidariteit. Om morele redenen willen de bisschoppen en de hogere oversten van België hun verantwoordelijkheid opnemen tegenover het onrecht dat in het verleden door mensen in een pastorale functie aan kinderen en jongeren werd aangedaan. In dialoog met de slachtoffers zoeken naar de beste manier om hen bij te staan, kan misschien in enige mate leiden tot herstel van het aangedane leed.

Daarom werd gekozen voor een nieuw beleid dat voorgesteld werd in de brochure ‘Verborgen verdriet’ die in januari 2012 werd voorgesteld. Dat beleid bestaat uit zes krachtlijnen en werd door alle bisschoppen en hogere oversten van België onderschreven:

1. De kant kiezen van het slachtoffer. Dat is in het verleden te weinig gebeurd. Daders waren gezagsfiguren in een onaantastbare positie. Slachtoffers bevonden zich in een kwetsbare positie. Ze dragen het nog steeds mee in de poriën van hun lijf. Elke vorm van relativeren of elke ongelukkige uitspraak wordt als een steen in hun gezicht geslingerd.
2. De stilte doorbreken. Zwijgen is onaanvaardbaar als spreken kan redden. De kracht van het probleem lag niet alleen in het misbruik, maar in het feit dat het verborgen werd. Dat duwde de slachtoffers in de eenzaamheid.
3. Erkenning en herstel van het leed dat hen is aangedaan, van de machteloosheid waarin ze zich bevonden, van de stilte waartoe ze werden veroordeeld, van de kwetsuur in hun persoonlijke ontplooiing en van de schade in hun relationele bekwaamheid.
4. De vorm van herstel wordt bepaald in dialoog met het slachtoffer. Hij moet opnieuw stem en zeggenschap krijgen.
5. Een rechtmatige aanpak van de daders.
6. Preventie voor de toekomst.

Om deze krachtlijnen in de praktijk om te zetten, werden er ook zeven structurele maatregelen genomen:

1. Een netwerk van tien opvangpunten: een per bisdom, een voor de Franstalige en een voor de Nederlandstalige congregaties.
2. Een centraal infopunt.
3. Mogelijkheid van verwijzing voor bemiddeling bij neutrale en onafhankelijke instanties onder het beheer van Justitie.
4. Arbitrage buiten de structuren van de Kerk.
5. De oprichting van de Stichting Dignity, die ervoor zorgt dat de vergoedingen die worden afgesproken zonder verwijl aan slachtoffers worden uitbetaald en de afspraken worden nagekomen.
6. Verwijzing naar de normale rechtsgang voor niet-verjaarde feiten.

cher avec les victimes, comment les secourir au mieux peut contribuer à réparer dans une certaine mesure la souffrance causée.

Une nouvelle ligne de conduite a donc été proposée dans la brochure ‘Une souffrance cachée’ publiée en janvier 2012. Souscrite par les évêques et les supérieurs majeurs de Belgique, elle est constituée de six lignes de force. :

1. Se placer du côté de la victime, ce qui fut trop peu le cas par le passé. Les abuseurs disposaient d’une autorité et se trouvaient en position intangible. Les victimes étaient en position de vulnérabilité. Elles le portent encore dans leur corps. Toute relativisation ou expression malheureuse leur est comme une gifle au visage.
2. Briser le silence. Il est inacceptable de se taire quand la parole peut sauver. L’ampleur du problème ne résidait pas seulement dans l’abus mais dans le fait qu’il était caché, ce qui a poussé les victimes dans la solitude.
3. Une reconnaissance et une réparation de la souffrance causée, de l’impuissance, du silence auxquels elles étaient condamnées, du dommage dans leur développement personnel et leurs capacités relationnelles.
4. Une forme de réparation déterminée par la victime. Elle doit retrouver contrôle et voix au chapitre.
5. Une approche équitable des abuseurs.
6. Une prévention pour l’avenir.

2.2 Sept mesures structurelles ont été prises pour transposer ces lignes de force dans la pratique:

1. Un réseau de dix points de contact : un par diocèse, un pour les congrégations religieuses francophones et un pour les congrégations néerlandophones.
2. Un point d’information central.
3. La possibilité de renvoi pour médiation auprès d’instances neutres et indépendantes sous le contrôle de la Justice.
4. Un arbitrage en dehors des structures de l’Eglise.
5. La constitution de la Fondation Dignity qui veille au paiement sans délai des compensations aux victimes et au respect des accords.
6. Le renvoi à la procédure en Justice normale pour les faits non prescrits.
7. La mise sur pied de la Commission Interdiocésaine pour la protection des enfants et des jeunes, avec six missions.

2.3. Ces lignes de force et ces mesures structurelles visent à transformer l’injustice du passé en droit pour l’avenir. Tout cela se déroule-t-il de manière optimale ? Cela reste une œuvre humaine pour des personnes dans une situation extrêmement difficile et vulnérables. Elles doivent faire remonter à la surface l’histoire enfouie au plus profond d’elles-mêmes. Au cours de ce processus douloureux, toute relativisation, toute question du quoi et du comment, tout moment d’hésitation ou de doute, le ton même de l’entretien peut être malvenu et blesser.

3. Où peuvent se rendre les victimes ?

Après le démantèlement de la *Commission Interdiocésaine pour le traitement des plaintes pour abus sexuel dans une relation pastorale* sous la présidence du Professeur Peter Adriaenssens, pédopsychiatre reconnu pour ses compétences, il s’avéra nécessaire de créer une instance vers laquelle les victimes pourraient se tourner pour une reconnaissance et une réparation. Deux dispositifs ont donc été mis en place.

7. De oprichting van een Interdiocesane Commissie voor de Bescherming van Kinderen en Jongeren met een zestal opdrachten.

Met deze krachtlijnen en structurele maatregelen willen we proberen om onrecht uit het verleden om te zetten in recht voor de toekomst. Loopt dat nu ideaal? Het is een leerproces. Het blijft werk van mensen voor mensen die in een uiterst moeilijke en kwetsbare positie verkeren. Ze moeten hun verhaal vanuit de diepte waar het is opgeborgen opnieuw bovenhalen. In dit pijnlijke proces kan elke schijn van relativiseren, een vraag naar het hoe en wat, een moment van aarzeling of twijfel, de toonaard van het gesprek verkeerd aankomen en kwetsen.

3. Waar kunnen slachtoffers terecht?

Nadat de *Interdiocesane Commissie voor de Behandeling van Klachten van Seksueel Misbruik in een Pastorale Relatie* onder het voorzitterschap van vertrouwensarts professor dr. Peter Adriaenssens werd ontbonden, was er nood aan een instantie waartoe slachtoffers zich kunnen richten voor erkenning en herstel. Daarvoor werden twee soorten voorzieningen getroffen.

- **Centrum voor Arbitrage**

Vanuit de Kerk werd, op vraag van de *Parlementaire Commissie betreffende de behandeling van seksueel misbruik en feiten van pedofilie binnen een gezagsrelatie, inzonderheid binnen de Kerk* meegewerkt aan de oprichting van het *Centrum voor Arbitrage inzake Seksueel Misbruik*, dat werd ondergebracht binnen de Koning Boudewijnstichting als neutrale instantie. De arbitrage geldt uitsluitend voor verjaarde feiten waarover rechtbanken geen uitspraak meer kunnen doen. De mogelijkheid om een melding te doen was beperkt in de tijd en werd afgesloten op 31 oktober 2012. In het totaal werden hier 621 vragen ingediend. Een rapport van het eerste jaar werking werd op 4 maart 2013 aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers voorgelegd, en een rapport over de werking van het tweede jaar wordt in de komende weken verwacht.

- **Opvangpunten binnen de Kerk**

Naast de oprichting van het Centrum voor Arbitrage buiten de structuren van de Kerk wilde de kerkgemeenschap ook zorgen voor de opvang van slachtoffers, via een netwerk van plaatselijke opvangpunten.

Er werden tien opvangpunten opgericht: een voor elk van de acht bisdommen, een voor het geheel van de Nederlandstalige religieuze orden en congregaties (URV) en een voor het geheel van de Franstalige religieuze orden en congregaties (COREB). Vanaf 1 januari 2012 zijn deze opvangpunten operationeel. Daarnaast blijft het centrale infopunt behouden in Brussel, ten behoeve van wie niet onmiddellijk de weg naar een plaatselijk opvangpunt weet te vinden. Het centrale infopunt oriënteert zoveel mogelijk naar de plaatselijke opvangpunten. In dit rapport wordt uitvoeriger ingegaan op de wijze waarop de opvangpunten binnen de Kerk werken om zo de rapportering van de twee voorbije werkjaren beter te kunnen situeren.

Bij deze opvangpunten kan elke persoon terecht, ongeacht zijn of haar leeftijd, die *recent of in het verleden slachtoffer, getuige, dader of verdachte was van seksueel misbruik of grensoverschrijdend seksueel gedrag*. Ook slachtoffers die zich al bij de Commissie Adriaenssens hebben gemeld, en aan wiens melding geen gevolg werd gegeven vanwege de gerechtelijke inbeslagname van hun dossier, kunnen hier terecht. De melding kan zowel bepaalde feiten of gedragingen als onderwerp hebben, als de manier waarop bepaalde verantwoordelijken hiermee zijn omgegaan. De melding kan gebeuren *voor verjaarde en*

3.1 Un Centre d'Arbitrage

A la demande de la *Commission parlementaire pour le traitement des abus sexuels et des faits de pédophilie dans une relation d'autorité en particulier au sein de l'Eglise*, l'Eglise a collaboré à la mise sur pied du *Centre d'Arbitrage en matière d'Abus Sexuels* hébergé au sein de la Fondation Roi Baudouin comme instance neutre. L'arbitrage concerne uniquement les faits prescrits dont les cours et les tribunaux ne peuvent plus connaître. La possibilité de déposer une requête a elle aussi été limitée dans le temps et clôturée au 31 octobre 2012. Six cent vingt et une requêtes ont été introduites au total. Un rapport de cette première année de fonctionnement a été proposé à la Chambre belge des Représentants le 4 mars 2013 et un rapport sur la seconde année a été publié le 24 février 2014.

3.2 Points de contact au sein de l'Eglise

En plus du Centre d'Arbitrage mis sur pied en dehors des structures de l'Eglise, la communauté ecclésiale a voulu se doter d'un réseau de 10 points de contacts locaux pour l'accueil des victimes.

Dix points de contact ont en effet été créés: un dans chacun des huit diocèses, un pour toutes les congrégations et ordres religieux néerlandophones (URV), et un pour toutes les congrégations et ordres religieux francophones (COREB). Ces points de contact sont opérationnels depuis le 1er janvier 2012. En outre, le point d'information central est maintenu à l'intention de ceux qui ne trouveraient pas tout de suite l'accès à un point de contact local. Il oriente autant que possible vers les points de contact locaux. Le présent rapport explicite plus en détail le travail des points de contact locaux en vue de mieux situer les résultats des deux années de travail passées.

Peut s'adresser à l'un de ces points de contact toute personne, quel que soit son âge, *qui aurait été victime ou témoin récemment ou dans le passé, d'un abus sexuel ou d'un comportement sexuel transgressif, de même que celle qui aurait commis ou serait soupçonnée de tels actes à l'égard de mineurs*. Les victimes qui se sont signalées à la Commission Adriaenssens mais dont les démarches n'ont pas eu de suite en raison de la saisie de leur dossier par la Justice peuvent aussi s'adresser à ce point de contact. L'information peut porter aussi bien sur certains faits ou comportements que sur la façon avec laquelle des responsables ont réagi. Elle peut porter tant sur *des faits prescrits que non prescrits*, mais ces derniers sont systématiquement communiqués aux instances judiciaires. Sera aussi reçue dans les points de contact, une personne qui aurait connaissance ou un doute raisonnable à propos de tels faits.

Les personnes qui s'adressent à un point de contact peuvent avoir diverses motivations. Certaines veulent exprimer leur insatisfaction face à une personne ou à l'organisation où elles sont engagées. Les personnes qui veulent être écoutées plutôt qu'introduire une plainte se voient proposer un entretien avec une personne de confiance. Pour certaines personnes et certains problèmes, une communication suffit. Pour d'autres, ce sera la première étape avant l'introduction soit d'une plainte en Justice, soit du lancement d'une procédure de médiation ou d'arbitrage. Une demande de compensation financière peut y être associée.

Accessibilité, confidentialité et sécurité sont d'importants principes de travail. Il n'est pas facile pour les victimes de raconter ou de répéter ce qu'elles ont vécu. Leur appréhension mérite respect et attention. La communication peut se réaliser de différentes manières: un entretien personnel, par téléphone, par lettre ou par mail. La personne qui informe reçoit toujours une attestation écrite que l'on a bien reçu sa communication soit

niet-verjaarde feiten, maar niet verjaarde feiten worden ook systematisch aan de gerechtelijke instanties gemeld. Ook wie kennis heeft of een redelijk vermoeden van dergelijke feiten, kan bij de opvangpunten terecht.

Melders kunnen verschillende motieven hebben. Sommigen willen uitdrukking geven aan hun ongenoegen over een bepaalde persoon of over de organisatie waarbinnen deze persoon werkzaam is. Melders die geen klacht willen indienen, maar wel gehoord willen worden, krijgen het aanbod van een gesprek met een vertrouwenspersoon. Voor sommige personen en voor bepaalde problemen volstaat een melding. Voor anderen is een melding de eerste stap naar het indienen van een strafrechtelijke klacht of naar het opstarten van een bemiddelingsprocedure of een arbitrage. Daarbij kan al dan niet een vraag naar financiële tegemoetkoming aansluiten.

Laagdrempeligheid, vertrouwelijkheid en veiligheid zijn belangrijke werkingsprincipes. Slachtoffers hebben het niet gemakkelijk om voor het eerst of nog eens te vertellen wat ze hebben meegemaakt. Dat verdient alle respect en zorgvuldigheid. De melding kan dan ook op verschillende manieren gebeuren: een persoonlijk gesprek, telefonisch, per brief of e-mail. Een melder krijgt steeds schriftelijke bevestiging dat men zijn melding heeft ontvangen, per e-mail of in een omslag die vertrouwelijk is en geen verwijzingen naar het opvangpunt bevat. Op deze manier moet het vermoeden van doofpotoperatie vermeden worden. Vertrouwelijkheid is niet gelijk aan verstoppen.

We willen dat de melder weet en voelt dat de melding ernstig wordt genomen en gewaardeerd. *De moed om grensoverschrijdend gedrag te melden verdient waardering.* Wij zijn ervan overtuigd dat men op deze manier bijdraagt tot een klimaat van grotere integriteit in Kerk en samenleving.

De opvangpunten kunnen een melding informeel en in vertrouwen beluisteren. Ze kunnen een *eerste opvang* bieden aan de melder en helpen om zijn vraag, indien nodig, te verduidelijken. Ze informeren de melder over de manier waarop de melding verder behandeld zal worden. Ze kunnen *advies geven* en eventueel eerste *hulp bieden op psychologisch, sociaal en juridisch vlak*, rekening houdend met de verwachtingen van de melder. Volgens de nood van het individuele slachtoffer zal worden gepolst welke opvang adequaat is en welke vormen van herstel gewenst zijn. Op de eerste plaats moet recht worden gedaan aan hun verhaal, verdriet en pijn.

Er wordt niet alleen gedacht aan het directe slachtoffer zelf. *Personen uit de omgeving van het slachtoffer of van de dader* die door het misbruik hulp nodig hebben, kunnen er ook terecht. We denken hier aan de partner en het gezin, aan de collega's of vrienden van het slachtoffer, of mensen uit de organisatie waar de dader werkzaam was.

Voor niet-verjaarde feiten, waarbij gerechtelijke vervolging nog mogelijk is, moedigt het opvangpunt het slachtoffer steeds aan om een *melding bij politie of bij de gerechtelijke instanties* te doen en begeleidt hem daarbij. Wanneer het slachtoffer zelf geen melding aan politie of gerecht wenst te doen, meldt het opvangpunt de feiten, eventueel zonder de bekendmaking van de naam van het slachtoffer, aan de procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de verdachte of bij de federale procureur.

Het opvangpunt kan, op vraag van het slachtoffer, een *gesprek bewerkstelligen tussen het slachtoffer en de dader of zijn overste* (de toenmalige overste of de huidige overste, als

par email, soit sous enveloppe confidentielle sans référence extérieure au point de contact. On prévient ainsi tout soupçon de volonté d'étouffer l'affaire. La confidentialité n'est pas dissimulation.

Nous tenons à ce que la personne sache et sente que sa communication est prise au sérieux et appréciée. *Le courage de signaler un comportement transgressif mérite l'estime.* Nous sommes convaincus qu'on contribuera ainsi à accroître un climat d'intégrité dans l'Eglise et dans la société.

Les points de contact peuvent recevoir une communication de manière informelle et confidentielle. Ils sont à même d'offrir un premier *accueil à la personne* et si nécessaire d'aider à clarifier sa question. Ils expliquent comment les éléments rapportés seront traités par la suite. Ils *peuvent exprimer un avis* et fournir éventuellement *une première aide aux plans psychologique, social et juridique* en fonction des attentes. C'est en fonction des besoins de la victime, qu'on pressentira l'accueil le plus adéquat et les formes de réparation souhaitables. Il faut avant tout respecter son récit, son chagrin et sa souffrance.

On ne pense pas seulement à la victime directe mais également aux *personnes de son entourage ou de celui de l'abuseur* ; elles doivent pouvoir être aidées et peuvent s'adresser au point de contact. Nous pensons ici au partenaire et à la famille, à des collègues ou des amis de la victime, aux membres de l'organisation dans laquelle l'abuseur était actif.

En ce qui concerne les faits non prescrits pour lesquels une action judiciaire est encore possible, le point de contact incitera toujours la victime à déposer plainte *auprès de la police ou auprès des instances judiciaires*. Il l'accompagne dans cette démarche. Si une victime ne veut pas contacter la police ou la Justice, le point de contact communiquera les faits au Procureur du Roi auprès du tribunal de première instance du domicile du suspect, soit au Procureur fédéral, éventuellement sans mention du nom de la victime.

A la demande de la victime, le point de contact peut organiser *un entretien entre elle et l'abuseur ou son supérieur*, (celui de l'époque ou le responsable actuel si l'ancien est décédé ou ne peut être joint). Au cours de cet entretien, la victime a l'occasion de demander des explications ou des justifications tandis que l'autre partie a la possibilité d'exprimer ses regrets et de présenter ses excuses. Lors d'une telle confrontation, la victime peut dire la souffrance occasionnée dans sa vie par l'abus subi. De son côté, l'abuseur est placé personnellement et directement face à la blessure qu'il a infligée. L'entretien le force à réaliser le mal causé dans la vie de la victime. Il doit aussi le responsabiliser davantage par rapport aux conséquences de son comportement. Si l'abuseur n'est pas disposé à participer, les points de contacts et les responsables ecclésiastiques feront tout ce qui est possible pour l'y inviter.

Le point de contact oriente vers *une aide extérieure* (tant psychologique que sociale ou juridique). En fonction de la nécessité ou de la demande (de la victime, de l'abuseur, du suspect ou du témoin), on peut se référer à un service d'aide aux justiciables (CAW Centrum voor Algemeen Welzijnswerk), un Centre de Santé Mentale (Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg), une Equipe SOS Enfants (Vertrouwenscentrum Kindermishandeling) ou d'autres services ou instances d'aide. Le point de contact veille non seulement à orienter mais si l'intéressé le souhaite, il organise aussi lui-même un rendez-vous, afin d'éviter une perte de temps et un gâchis administratif pour la victime.

de toenmalige niet meer in leven of niet meer te achterhalen is). In dit gesprek krijgt het slachtoffer de kans uitleg en erkenning te vragen, terwijl de andere partij zijn spijt kan betonen en verontschuldigen kan aanbieden. In een dergelijke confrontatie kan het slachtoffer uitdrukken hoeveel leed het misbruik in zijn of haar leven heeft veroorzaakt. Tegelijk wordt de dader op een persoonlijke en directe wijze geconfronteerd met het leed dat hij heeft aangericht. Het gesprek dwingt hem tot ontvankelijkheid voor de pijn die hij in het leven van het slachtoffer heeft veroorzaakt. Het moet hem ook bewegen tot een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor de gevolgen van zijn gedrag. Als de dader niet bereid is om hieraan mee te werken, zullen de opvangpunten en de kerkelijke verantwoordelijken alles wat in hun mogelijkheden ligt ondernemen om hem daartoe te bewegen.

Het opvangpunt oriënteert naar *externe hulpverlening* (zowel op psychologisch, sociaal als juridisch gebied). Al naargelang de nood of de vraag van de melder (slachtoffer, dader, verdachte of getuige) verwijst men door naar een CAW (Centrum voor Algemeen Welzijnswerk/Centre d'Aide aux Justiciables), een Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (Centre de Santé Mentale), een Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (Equipe SOS Enfants) of andere hulpverlenende diensten of instanties. Het opvangpunt zorgt niet alleen voor verwijzing maar regelt ook zelf een afspraak, indien de melder dit wenst, om tijdverlies en administratieve rompslomp voor het slachtoffer te vermijden.

Het opvangpunt motiveert de melder altijd om *de feiten te rapporteren aan de overste van de vermeende dader* (bisschop, religieuze overste, directie van school of instelling) om zo verder misbruik of grensoverschrijdend gedrag te voorkomen. In geval van een geloofwaardige melding, moet de dader verwijderd worden uit de plaats of taak waarin een herhaling van de feiten kan plaatsvinden. Het opvangpunt doet hiervoor concrete voorstellen aan de bisschop of de overste. Deze laatste deelt steeds aan het opvangpunt mee hoe aan de voorstellen gevolg werd gegeven.

Er kan ook een *geldelijke tegemoetkoming* worden uitbetaald als dit het herstel kan bevorderen. Deze maakt integraal deel uit van het proces van erkenning en herstel. Hiervoor hanteren de opvangpunten dezelfde criteria als het Centrum voor Arbitrage. Deze zijn immers in consensus door de vertegenwoordigers van de Kerk en van het parlement uitgewerkt, op basis van een studie van de gerechtelijke uitspraken inzake seksueel misbruik gedaan door de rechtbank.

Wat betreft de benadering van de vermeende dader, nodigt zijn bisschop of zijn overste hem uit voor een verkennend gesprek, eventueel vergezeld van een vertrouwenspersoon. Ook bij melding van feiten uit een ver verleden wordt de vermeende dader geconfronteerd met wat over hem wordt gemeld. Zolang het onderzoek naar de geloofwaardigheid en de ernst van de klacht loopt, wordt in juridische termen over een 'vermeende dader' gesproken. Een vermeende dader wordt gewezen op de verantwoordelijkheid die hij binnen de kerkgemeenschap draagt en op de mogelijkheid om zich, ook in rechte, te verdedigen. Bij het minste vermoeden dat de feiten niet verjaard zijn, wordt hij ten stelligste aangeraden zich zelf te melden bij de gerechtelijke instanties.

Daders worden ernstig aangemaand om financieel bij te dragen tot de stichting Dignity, die de tegemoetkomingen aan de slachtoffers betaalt, ook al kan dit omwille van de verjaring niet in rechte worden afgedwongen. Door deze bijdrage kan een dader zijn bereidheid tonen om mee te werken aan het herstel van de schade die hij bij het slachtoffer heeft aangericht. Er zal echter nooit een rechtstreekse financiële transactie tussen dader en

Le point de contact motive toujours le plaignant à *communiquer les faits au supérieur de l'abuseur présumé* (Evêque, Supérieur religieux, direction de l'école ou de l'institution) en vue de prévenir un autre abus ou comportement transgressif.

Si l'information est crédible, l'abuseur présumé doit être écarté du lieu ou de la fonction où les faits pourraient se répéter. Dans ce but, le point de contact formule des propositions concrètes à l'intention de l'évêque ou du supérieur. Ces derniers communiqueront toujours au point de contact la suite donnée à ses propositions.

Une compensation financière peut également être versée si ceci peut contribuer à la réparation. Celle-ci fait partie intégrante du processus de reconnaissance et de réparation. Les critères identiques à ceux du Centre d'Arbitrage sont utilisés. Les représentants ecclésiastiques les ont élaborés en concertation avec les représentants du Parlement, sur base d'une étude de la jurisprudence en matière d'abus sexuels.

En ce qui concerne l'approche de l'abuseur présumé, son évêque ou son supérieur invite ce dernier éventuellement accompagné d'une personne de confiance, pour un entretien exploratoire. Même s'il est question de faits très anciens, l'abuseur présumé est confronté avec ce qui a été mentionné à son sujet. Tant que l'enquête sur la crédibilité et la gravité de la plainte est encore en cours, on utilise le terme juridique d' 'abuseur présumé'. Un abuseur présumé est renvoyé à la responsabilité qu'il porte à l'intérieur de l'Eglise. Il a la possibilité en droit, de se défendre. S'il subsiste le moindre doute quant à la prescription des faits, le point de contact le signale aux instances judiciaires.

Les abuseurs sont sérieusement incités à collaborer financièrement par l'intermédiaire de la Fondation Dignity à l'indemnisation de la victime, même si en raison de la prescription, ils ne peuvent y être contraints juridiquement. L'abuseur a l'occasion de montrer par sa contribution qu'il est prêt à collaborer à la réparation du dommage infligé à la victime. On n'établit jamais de transaction financière directe entre l'abuseur et la victime. Un règlement à l'amiable est négocié entre la victime et l'Eglise.

Les points de contact notent chaque information en mentionnant le moment de la communication, la description des faits qui font l'objet de la plainte, la période durant laquelle les faits se sont produits, le lieu, les personnes et les organisations concernées. Chaque règlement - comme une transaction - est établi par écrit et signé par la victime/la personne qui a fait la communication, et l'abuseur. Un rapport final complet est adressé à l'évêque ou au supérieur en vue de déterminer les mesures nécessaires actuellement et pour le futur. Lors de la clôture d'un dossier, la personne qui a fait la communication et l'abuseur (présumé) sont mis au courant du déroulement et d'un éventuel règlement de l'affaire.

Il est prévu qu'un rapport annuel reprenne les informations communiquées à chacun des 10 points de contact et les suites qui y furent données. Ce rapport est aussi rendu public. La transparence est garante d'une politique claire et d'une prévention adéquate.

4. Rapport des deux dernières années de travail des points de contact

4.1 **Considérations préliminaires**

Le traitement des données est basé sur ce qui a été enregistré auprès des différents points de contact. Cet ensemble de données pouvait être rassemblé sans porter atteinte à la vie privée des victimes et sans les effrayer par des procédures administratives et bureaucratiques trop lourdes.

slachtoffer geregeld worden. Een minnelijke regeling wordt geregeld tussen het slachtoffer en de Kerk.

De opvangpunten registreren elke melding met aanduiding van tijdstip van de melding, beschrijving van de aangeklaagde feiten, de periode waarin de feiten zich hebben voorgedaan, de locatie, de betrokken personen en organisaties. Alle regelingen - zoals de dading - worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door slachtoffer/ melder en dader. De bisschop of overste ontvangt een volledig eindverslag met het oog op de nodige maatregelen nu en in de toekomst. Bij het afsluiten van een dossier worden de melder en de (vermeende) dader schriftelijk op de hoogte gebracht van het verloop en de eventuele afronding van de zaak.

Er is voorzien dat jaarlijks een rapport wordt opgemaakt van de meldingen die bij de tien opvangpunten zijn binnengekomen en van de wijze waarop hiermee werd omgegaan. Dat rapport wordt ook publiek gemaakt. Transparantie moet garant staan voor een duidelijk beleid en een adequate preventie.

4. Rapportering van de twee voorbije jaren werking van de opvangpunten

- **Voorafgaande bedenking**

De verwerking van de gegevens is gebaseerd op de registratie van de verschillende contactpunten. Het gaat om een summier set van gegevens die kunnen worden verzameld zonder de privacy van de slachtoffers te schenden of hen af te schrikken met te zware administratieve en bureaucratische procedures.

- **Aantal aanmeldingen**

In het totaal werden in de tien opvangpunten 323 meldingen gedaan. De meeste meldingen gebeurden in het eerste werkjaar van de opvangpunten, namelijk 286 en 37 in het tweede werkjaar. In het rapport van vorig jaar werd melding gemaakt van 307 meldingen in plaats van 286. Er werden echter verkeerdelijk 21 arbitrage dossiers waarover informatie werd gevraagd via een opvangpunt meegeteld. Dat wordt in dit rapport rechtgezet. Dit zou immers een dubbeltelling zijn met de situaties die in de arbitrageprocedure worden behandeld en gerapporteerd.

Vanuit de opvangpunten werden in het eerste jaar van de werking wel 46 personen voor arbitrage doorverwezen. In het tweede jaar kon niemand meer naar arbitrage worden doorgestuurd omdat de einddatum om zich te melden bij arbitrage was bepaald op 31 oktober 2012. In de veronderstelling dat deze 46 personen dus twee keer in het bestand zitten, een keer bij de opvangpunten en een andere keer bij het Centrum voor Arbitrage, zou het in het totaal gaan om 944 meldingen bij de tien opvangpunten (323) en het Centrum voor Arbitrage (621) samen.

79 % (257) van de meldingen komt uit het Nederlandse taalgebied, 6 % (19) uit het aartsbisdom Mechelen-Brussel, waarvan het niet duidelijk is of ze afkomstig zijn uit het Nederlandse of het Franse taalgebied en 15 % (47) uit Wallonië. Bij het Centrum voor Arbitrage is de verdeling 72 % Nederlandstalig en 28 % Franstalig.

- **Informatie over de melder**

79,2 % (256) van de meldingen gebeurde door het slachtoffer zelf. 9,3 % (30) werd gemeld door familieleden van het slachtoffer. 10,5 % (34) werd door andere instanties gemeld en 1 % (3) door de dader zelf.

4.2 Nombre de plaintes

Au total, 323 communications ont été faites auprès des 10 points de contact. La plupart des communications ont eu lieu au cours de la première année de travail des points de contact, plus précisément 286 communications et 37, la seconde année. Dans le rapport de l'an passé, 307 communications ont été mentionnées au lieu de 286. Cette erreur provient de la comptabilisation de 21 dossiers d'arbitrage pour lesquels une information avait été demandée via le point de contact. La rectification a été faite dans le présent rapport. Cela entraînerait sinon, un double comptage des situations traitées et rapportées dans la procédure d'arbitrage. Les points de contact ont renvoyé au cours de la première année de travail, 46 personnes à l'arbitrage. Au cours de la seconde année, plus personne n'a eu accès à l'arbitrage, la date ultime pour s'y présenter étant fixée au 31 octobre 2012. A supposer que ces 46 personnes soient reprises deux fois dans le fichier, une fois dans celui des points de contact et une fois dans celui du Centre d'Arbitrage, le total s'élèverait à 944 plaintes en tout, pour le Centre d'Arbitrage (621) et les dix points de contact (323).

79 % (257) des plaintes proviennent de la région néerlandophone, 6 % (19) de l'Archidiocèse de Malines-Bruxelles sans que l'on sache si c'est de la partie francophone ou néerlandophone, et 15 % (47) proviennent de la région wallonne. Au Centre d'Arbitrage, la répartition était de 72 % de néerlandophones et de 28 % de francophones.

4.3 Information sur les personnes qui ont effectué une communication

79,2% (256) des communications ont été effectuées par les victimes elles-mêmes. 9,3% (30) proviennent des membres de la famille des victimes. 10,5 % (34) proviennent d'autres instances et enfin 1 % (3) de l'abuseur.

4.4 Age des victimes au moment de la communication

Age	Pourcentage
< 18	5
18 – 20	1
20 – 40	7
40 – 60	44
60 ou plus	39
Décédé	4

Il ressort de cet aperçu que 87 % des victimes avaient plus de 40 ans au moment de la communication et 43 % plus de 60 ans.

4.5 Sexe de la victime

71 % des victimes sont de sexe masculin et 29 % de sexe féminin. La proportion diffère à peine en ce qui concerne les requêtes auprès du Centre d'Arbitrage où le rapport en pourcents entre homme et femme était de 80 à 20 %.

4.6 Age au moment des faits

Age	Pourcentage
< 10	25
10 – 18	67
18 – 21	3
>21	5

- **De leeftijd van het slachtoffer op het moment van de melding**

Leeftijd	Percentage
< 18	5
18 – 20	1
20 – 40	7
40 – 60	44
60 of meer	39
Overleden	4

Uit dat overzicht blijkt dat 87 % van de slachtoffers op het moment van de melding ouder is dan 40 en dat 43 % zelfs ouder is dan 60.

- **Geslacht van het slachtoffer**

71 % van de slachtoffers was mannelijk en 29 % vrouwelijk. De verhouding verschilt lichtjes van de aanvragen bij het Centrum voor Arbitrage waar de verdeling man-vrouw 80-20 % is.

- **Leeftijd op het moment van de feiten**

Leeftijd	Percentage
< 10	25
10 – 18	67
18 – 21	3
>21	5

Uit de gegevens blijkt dat 92 % van de slachtoffers jonger was dan 18 jaar op het ogenblik van de feiten en 25 % jonger dan 10 jaar.

- **Tijdsperiode waarin de feiten zich hebben voorgedaan**

Tijdsperiode van de feiten	Percentage
Vóór 1950	5
1950 – 1960	20
1961 - 1970	38
1971 - 1980	21
1981 - 1990	9
1991 - 2000	4
Na 2000	3

Uit dit overzicht blijkt dat 84 % van de gemelde feiten zich meer dan 30 jaar geleden heeft voorgedaan en 63 % meer dan 40 jaar geleden. Slechts 16 % van de feiten dateert van de laatste 30 jaar. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het niet gemakkelijk is om feiten te reconstrueren. Het uitgangspunt is ook meestal dat er niet zoveel redenen zijn om de geloofwaardigheid van slachtoffers in twijfel te trekken, en dat een redelijke graad van waarachtigheid voldoende is om geloof te hechten aan het verhaal van het slachtoffer.

Au travers de ces données on constate que 92 % des victimes avaient moins de 18 ans au moment des faits et que 25 % avaient moins de 10 ans.

4.7 Période de déroulement des faits

Période de déroulement des faits	Pourcentage
Avant 1950	5
1950 – 1960	20
1961 – 1970	38
1971 – 1980	21
1981 – 1990	9
1991 – 2000	4
Après 2000	3

84 % des faits communiqués ont eu lieu il y a plus de 30 ans et 63 % il y a plus de 40 ans. Seuls 16 % datent des 30 dernières années. Il n'est donc pas étonnant qu'une reconstitution des faits soit difficile. On part du point de vue qu'il n'y pas vraiment lieu de mettre en doute la crédibilité des victimes et qu'un certain niveau de véracité est suffisant pour accorder foi au récit de la victime.

4.8 Sexe de l'abuseur

Nonante-quatre pour cent des abuseurs sont des hommes contre 6 % de femmes.

4.9 Statut des abuseurs au moment des faits

Statut de l'abuseur	Nombre	Pourcentage
Inconnu	7	2
Prêtre diocésain	155	46
Religieux	142	43
Laïc affecté à la pastorale	14	4
Responsable d'institution	8	2
Diacre	2	
Sorti des ordres	2	
Suspendu	2	

La majorité des abuseurs étaient, au moment des faits, des prêtres (46 %), des religieux (31%) ou des frères (12%).

4.10 Age des abuseurs au moment de la communication des faits

Age de l'abuseur au moment de la communication	Pourcentage
Inconnu	22
< 40	4
40 – 60	9
< 60 – 70	3
>70	19
Décédé	43

- **Geslacht van de dader**

94 % van de daders is man en slechts 6 % is vrouw.

- **Statuut van de daders op het moment van de feiten**

Statuut van de dader	Aantal	Percentage
Niet te achterhalen	7	2
Diocesane priester	155	46
Religieuzen	142	43
Leek met pastorale aanstelling	14	4
Verantwoordelijke instelling	8	2
Diaken	2	
Uitgetreden	2	
Gesuspendeerd	2	

De meerderheid van daders is op het moment van de feiten priester (46 %), religieus (31 %) of broeder (12 %).

- **Leeftijd van de daders op het moment van de melding van de feiten**

Leeftijd van de dader op moment van melding	Percentage
Niet te achterhalen	22
< 40	4
40 – 60	9
< 60 – 70	3
>70	19
Overleden	43

Uit de gegevens blijkt dat in 22 % van de meldingen het niet duidelijk te achterhalen is wat de leeftijd van de dader op dit moment is. Bij 43 % van de meldingen is de dader al overleden en is er dus ook geen confrontatie meer mogelijk met de dader. Van de nog levende daders waarvan de leeftijd is gekend, is 56 % ouder dan 70 jaar op het moment van de melding van de feiten.

- **De context waarin de feiten zich hebben voorgedaan**

Context van de feiten	Percentage
School	40
Parochie	25
Misdienaar	5
Zorgverlening	7
Jeugdbeweging	6
Andere	17

Il ressort de ces données, que dans 22% des communications, on ne peut définir clairement l'âge de l'abuseur au moment des faits. Dans 43 % des cas, l'abuseur est déjà décédé, ce qui rend impossible toute confrontation avec ce dernier. Concernant les abuseurs encore en vie dont on connaît l'âge, 56 % avaient plus de 70 ans au moment de la communication des faits.

4.11 Contexte des faits

Contexte des faits	Pourcentage
Ecole	40
Paroisse	25
Acolytat	5
Dispense de soins	7
Mouvements de jeunesse	6
Autres	17

40 % des faits se sont déroulés dans les écoles et environ 25 % dans les paroisses, dont 5 % au détriment d'acolytes. 7 % ont eu lieu dans le cadre d'une dispense de soins et 6 % dans un mouvement de jeunesse.

4.12 Classification des faits

Les communications concernant les comportements sexuels transgressifs ont été classées en 4 catégories. Ces mêmes catégories ont été utilisées par le Centre d'Arbitrage. Les montants de la compensation financière ont eux-mêmes été fixés sur base de cette classification.

Catégorie 1: Attentat à la pudeur sans violence, ni menace.

Catégorie 2: Attentat à la pudeur avec violence ou menace, ou avec une présomption de menace ou violence lorsque le mineur était âgé de moins de 16 ans au moment des faits, ou manifestait une certaine vulnérabilité.

Catégorie 3: Viol avec pénétration sexuelle quelle qu'en soit la nature ou le moyen, perpétré sur un mineur d'âge sans son consentement ou avec présomption de non-consentement si le mineur était âgé de moins de 16 ans au moment des faits ou manifestait une certaine vulnérabilité.

Catégorie 4: Faits de la catégorie susmentionnée qui, vu leur gravité, leur longue durée ou les circonstances spéciales de l'abus sexuel, doivent être considérés comme exceptionnels et qui ont conduit à un dommage extrême et manifeste dont le lien causal avec l'abus sexuel est prouvé.

Classification des faits	Nombre	Pourcentage
Catégorie 1	60	23,4
Catégorie 2	106	41,4
Catégorie 3	75	29,3
Catégorie 4	15	5,9
Total	256	100

41 % tombent dans la catégorie 2, mais 5,9 % tombent quand même dans la catégorie 4. Au niveau du Centre d'Arbitrage qui fonctionne de manière totalement indépendante de l'Eglise, seuls quelques faits ont été classés dans la catégorie 4.

40 % van de feiten deed zich voor in een school en 25 % in een parochie, met daarboven nog eens 5 % als misdienaar. 7 % deed zich voor in een zorgverlenende situatie en 6 % in een jeugdbeweging.

- **Classificatie van de feiten**

Waar het gaat om feiten van seksueel grensoverschrijdend gedrag werden de meldingen geclassificeerd in vier rubrieken. Dezelfde rubricering wordt ook gebruikt in het Centrum voor Arbitrage. Op basis van deze classificatie wordt ook de hoogte van de financiële tegemoetkoming bepaald.

Categorie 1: Aanranding van de eerbaarheid zonder geweld of bedreiging.

Categorie 2: Aanranding van de eerbaarheid met geweld en bedreiging of waarbij er een vermoeden van geweld of bedreiging wordt aangenomen wanneer de minderjarige op het ogenblik van de feiten onder de volle 16 jaar was of een bijzondere kwetsbaarheid vertoonde.

Categorie 3: Verkrachting, meer bepaald feiten van seksuele penetratie van welke aard en met welk middel ook, gepleegd op een minderjarige die daar niet in toestemde, waarbij in rekening wordt gebracht dat als de minderjarige op het ogenblik van de (eerste) feiten onder de volle 16 jaar was of een bijzondere kwetsbaarheid vertoonde, hij geacht wordt niet te hebben toegestemd.

Categorie 4: Feiten van de voorgaande categorieën die, gezien de ernst, de uitzonderlijke langdurigheid of de bijzondere omstandigheden van het seksueel misbruik, als uitzonderlijk dienen te worden beschouwd en die geleid hebben tot een aantoonbare buitengewone schade waarvan het causaal verband met het seksueel misbruik bewezen wordt.

Aard van de feiten	Aantal	Percentage
Categorie 1	60	23,4
Categorie 2	106	41,4
Categorie 3	75	29,3
Categorie 4	15	5,9
Totaal	256	100

41 %) van de feiten vallen in categorie 2, maar toch ook 5,9 % in categorie 4. In het Centrum voor Arbitrage dat totaal onafhankelijk van de Kerk functioneert werden er tot nu toe slechts enkele feiten geclassificeerd in categorie 4.

- **Aard van de gewenste herstelmaatregelen**

Als het gaat over de gewenste maatregelen, is het totale aantal gewenste herstelmaatregelen groter dan het totale aantal personen dat zich heeft gemeld, omdat een persoon meerdere verwachtingen kan hebben. Er zijn drie verwachtingen die het sterkst doorwegen: de vraag naar bemiddeling tussen het slachtoffer en de verantwoordelijke van de instantie waartoe de overleden dader behoorde op het moment van de feiten (25 %), de vraag naar

4.13 Nature des mesures de réparation souhaitées

Concernant les mesures de réparation souhaitées, le nombre total est plus important que le nombre total de personnes qui ont fait une communication. Ceci provient du fait qu'une même personne peut avoir plusieurs attentes. Trois attentes sont les plus fréquentes: la demande d'une conciliation entre la victime et le responsable de l'instance à laquelle l'abuseur actuellement décédé, appartenait au moment des faits (25 %), la demande de rencontrer le responsable de l'abuseur (18 %) et la demande d'un entretien comme forme de reconnaissance (16 %). Seules huit personnes ont demandé à rencontrer l'abuseur lui-même soit 2%. Ceci est partiellement dû à plusieurs facteurs: il arrive souvent que l'on ne sache pas bien vérifier (22 %), ou alors les abuseurs sont déjà décédés (43 %), ou encore il s'agit de faits très anciens dont l'abuseur a plus de 70 ans (19%). Pour certaines victimes et c'est compréhensible, une confrontation avec l'abuseur serait trop traumatisante.

30 % des demandes concernent un renvoi: à l'arbitrage (9 %), à une instance judiciaire (6%), à une autre instance (13 %), à un accompagnement en dehors du point de contact (2 %).

Mesures de réparation souhaitées	Nombre	Pourcentage
Simple communication	31	6
Entretien	82	16
Rencontre avec l'abuseur	8	2
Rencontre avec un responsable	91	18
Accompagnement	15	3
Renvoi à un accompagnement	10	2
Communication à la Justice	29	6
Conciliation	123	25
Arbitrage	43	9
Renvoi à une autre instance	65	13
Total	497	100

Le peu de communications à la Justice s'explique par le nombre très limité de faits non prescrits selon les règles de la Justice. 84% des cas concernent des faits datant d'il y a plus de 30 ans.

4.14 Résultat de l'intervention

Résultat de l'intervention	Nombre	Pourcentage
Encore en cours	25	8
Contact et accompagnement	29	9
Renvoi à un accompagnement	15	5
Renvoi à la Justice	19	6
Communication à la Justice	33	10
Entretien avec le supérieur	72	22
Compensation financière	125	39
Arrêt par la personne qui a communiqué	5	1
Total	323	100

een ontmoeting met de verantwoordelijke van de dader (18 %) en de vraag naar een gesprek als vorm van erkenning (16 %) en. Een vraag naar een ontmoeting met de dader zelf komt bij acht personen of 2 % voor. Dat is gedeeltelijk verklaarbaar door meerdere factoren: omdat veel van de daders ofwel nog moeilijk geïdentificeerd kunnen worden (22 %), ofwel omdat de daders al zijn overleden (43 %), ofwel omdat het gaat om feiten die heel lang geleden hebben plaatsgevonden en waarvan de dader nu boven de 70 jaar is (19 %). Het is ook begrijpelijk dat voor een aantal slachtoffers een confrontatie met dader als te traumatisch kan worden beleefd.

30 % van de vragen gaat om verwijzing: naar arbitrage (9 %), naar een gerechtelijke instantie (6 %), naar een andere instantie (13 %), naar begeleiding buiten het opvangpunt (2 %).

Gewenste herstelmaatregelen	Aantal	Percentage
Enkel melding	31	6
Gesprek	82	16
Ontmoeting met de dader	8	2
Ontmoeting verantwoordelijke	91	18
Begeleiding	15	3
Verwijzing voor begeleiding	10	2
Melding aan gerecht	29	6
Bemiddeling	123	25
Arbitrage	43	9
Verwijzing andere instantie	65	13
Totaal	497	100

Het feit dat de vraag voor verwijzing naar een gerechtelijke instantie zo laag ligt, is vooral te verklaren door het feit dat het slechts in geringe mate gaat over feiten die volgens de regels van Justitie niet zijn verjaard. In 84 % van de gevallen gaat het immers om feiten die zich meer dan 30 jaar geleden hebben voorgedaan.

- **Uitkomst van de interventie**

Uitkomst interventie	Aantal	Percentage
Nog in onderhandeling	25	8
Opvang en begeleiding	29	9
Verwijzing naar begeleiding	15	5
Verwijzing naar justitie	19	6
Melding aan justitie	33	10
Gesprek met overste	72	22
Financiële tegemoetkoming	125	39
Afgebroken door melder	5	1
Totaal	323	100

Op het moment van het afsluiten van het werkjaar was nog 8 % van de meldingen niet volledig afgehandeld.

En cette fin d'année de travail, 8% des communications ne sont pas encore entièrement traitées.

Dans 38 % des communications, une compensation financière a été reconnue à la victime, même s'il semble que la compensation financière ne soit pas l'aspect principal de la guérison et de la reconnaissance pour la majorité des victimes. La compensation financière fait partie intégrante d'un ensemble d'éléments qui contribuent à la reconnaissance de l'état de victime. Le tableau suivant donne un aperçu des montants accordés.

Pour 16 % des communications, soit la victime est renvoyée à la Justice, soit une communication est faite à une instance judiciaire. Le but est de communiquer aux instances judiciaires tous les cas où l'abuseur est encore en vie. Dans 6 % des communications, la victime est renvoyée aux instances judiciaires et dans 10 % des communications, la description des faits est transmise aux instances judiciaires par le point de contact parce que la victime ne savait ou ne souhaitait pas le faire elle-même.

Seul 1 % des victimes ont rompu le contact prématurément sans que l'on soit arrivé à terminer l'intervention.

4.15 Compensation financière

125 victimes ont reçu une compensation financière.

Montant de la compensation financière	Nombre
< 1.000 €	1
>1.000 - 2.500 €	10
>2.500 - 5.000 €	35
>5.000 -10.000 €	38
>10.000 - 15.000 €	24
>15.000 - 20.000 €	4
>20.000 - 25.000 €	12
>25.000 €	1
Total	125

De cet aperçu, nous pouvons déduire que la compensation financière la plus fréquemment accordée est celle de 5.000 € à 10.000 € (38 personnes), et que pour 47 personnes, elle est moins élevée que 5.000 €. Il faut également remarquer qu'un tiers des compensations (41 sur 125 ou 33 %) ont un montant de plus de 10.000 €.

Les compensations financières sont à quelques exceptions près, payées par l'entremise de la Fondation Dignity. Dignity s'emploie à récupérer les sommes payées auprès des instances responsables, qui ensuite essayent elles-mêmes (si c'est possible) d'en obtenir le montant auprès de l'abuseur.

Au total, pour les années 2012-2013, sur ordre des points de contact et par l'entremise de Dignity, la somme de 1.013.601 euros a été payée aux victimes (538.500 euros en 2012 et 475.101 euros en 2013). De plus, 1.406.250 euros ont également été payés sur ordre du Centre d'Arbitrage.

5. Considérations finales

Bien qu'une limite dans le temps ait été décidée pour les requêtes qui pouvaient être déposées au Centre d'Arbitrage jusqu'au 31 octobre 2012, les victimes, leurs proches

In 39 % van de meldingen werd een financiële tegemoetkoming toegekend aan het slachtoffer, ook al bleek voor de meeste slachtoffers de financiële tegemoetkoming niet het belangrijkste aspect van het herstel en de erkenning. De financiële tegemoetkoming maakt integraal deel uit van een geheel van elementen die bijdragen tot de erkenning als slachtoffer. Een overzicht van de toegekende bedragen wordt in een volgende tabel weergegeven.

Bij 16 % van de meldingen werd het slachtoffer ofwel verwezen naar of werd melding gedaan bij een gerechtelijke instantie. Het opzet is dat uitdrukkelijk melding wordt gemaakt bij gerechtelijke instanties in alle situaties waarin de dader nog in leven is. In 6 % van de meldingen werd het slachtoffer verwezen naar de gerechtelijke instanties; in 10 % van de meldingen werden de feiten door het opvangpunt doorgegeven aan de gerechtelijke instantie, omdat het slachtoffer dat zelf niet aankon of niet wenste te doen.

Slechts 1 % van de slachtoffers heeft het contact vroegtijdig verbroken zonder dat men tot een afrondende interventie is kunnen komen.

● Financiële tegemoetkoming

125 slachtoffers een financiële tegemoetkoming ontvangen.

Bedrag financiële tegemoetkoming in EUR	Aantal
<1.000	1
>1.000 - 2.500	10
>2.500 - 5.000	35
>5.000 -10.000	38
>10.000 - 15.000	24
>15.000 - 20.000	4
>20.000 - 25.000	12
>25.000	1
Totaal	125

Uit dit overzicht blijkt dat de financiële tegemoetkoming die het meest werd toegekend tussen 5.000 € en 10.000 € ligt (38 personen) en dat voor 47 personen deze lager ligt dan € 5.000. Bij een derde van de financiële tegemoetkomingen, 41 op 125 of 33 %, gaat het om een bedrag dat hoger is dan 10.000 €.

De financiële tegemoetkomingen worden, op enkele uitzonderingen na, uitbetaald door bemiddeling van de stichting Dignity. Dignity probeert dan de gelden te recupereren van de verantwoordelijke instantie, die deze op haar beurt (als dit nog mogelijk is) recupereert van de dader.

In het totaal werd er in de jaren 2012-2013 via Dignity in opdracht van de opvangpunten 1.013.601 € aan slachtoffers uitbetaald (538.500 € in 2012 en 475.101 € in 2013). Daarnaast werd er tot nu toe ook nog 1.406.25 € uitbetaald in opdracht van Het Centrum voor Arbitrage.

5. Slotbeschouwing

Waar voor de aanmelding bij het Centrum voor Arbitrage een gelimiteerde periode was voorzien tot 31 oktober 2012, kunnen slachtoffers, hun naasten en daders een beroep blijven doen

et les abuseurs peuvent encore faire appel aux points de contact mis sur pied par l'Eglise. Nous espérons qu'un ancrage profond des leçons du passé dans tous les esprits au sein de l'Eglise développera une sensibilité accrue pour la détection des premiers signaux d'un abus d'autorité ou d'un comportement sexuel transgressif.

En plus de la mise sur pied des dix points de contact qui demeurent joignables pour toute communication de signe inquiétant et de soupçon (s'il s'agit de faits récents qui entraînent davantage qu'un soupçon, ils seront communiqués aux instances judiciaires), l'Eglise a aussi établi une Commission Interdiocésaine pour la protection des enfants et des jeunes sous la direction du Professeur Dr Manu Keirse, Professeur émérite de la Faculté de Médecine de la KU Leuven. Celle-ci est composée de responsables de la Conférence épiscopale, de responsables des Supérieurs majeurs des congrégations et ordres religieux, de responsables de l'enseignement, de responsables du secteur des soins de santé, de responsables de la pastorale de la jeunesse, d'experts et de représentants de points de contact.

Cette commission a élaboré une brochure *'Du tabou à la prévention Code de conduite en vue de la prévention de comportements transgressifs dans les relations pastorales avec les jeunes'*.

Elle contient d'une part un code de conduite en vue d'un comportement responsable avec des enfants et des jeunes, d'autre part à des brochures informatives destinées aux enfants et aux jeunes ainsi qu'à leurs parents pour leur apprendre à détecter les premiers signes d'un comportement transgressif et pour gérer ce problème de manière adéquate.

Par la publication de ce second rapport annuel sur le fonctionnement des points de contact, nous voulons poursuivre dans le sens de la transparence. Une première étape fut la publication de la brochure *'Une souffrance cachée'* qui annonçait la nouvelle politique de l'Eglise quant à cette problématique.

Comme mentionné plus haut, tous les points de contact restent en fonction. Nous restons disponibles pour l'écoute et la recherche de toutes les formes de guérison possibles.

Si de nouveaux faits devaient se présenter, et nous espérons que ce ne sera pas le cas, il s'agira vraisemblablement de faits non-prescrits. Ces plaintes seront immédiatement transférées aux instances judiciaires.

Nous remercions tous ceux et celles qui ont collaboré à l'accueil, à la reconnaissance et à la guérison des victimes du passé. Mais nous souhaitons surtout témoigner notre reconnaissance aux victimes et à leurs proches qui en rompant le silence ont ouvert de nouvelles voies vers la justice. Nous avons beaucoup appris à leur écoute.

Bruxelles, le 2 juin 2014

op de opvangpunten die door de Kerk werden opgericht. We hopen dat de lessen uit het verleden zo diep zijn doorgedrongen dat bij iedereen in de Kerk een verscherpte waakzaamheid is ontstaan tegenover de eerste tekenen van onheuse machtsuitoefening en seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Naast de oprichting van de tien opvangpunten waar men blijvend terecht kan voor de melding van verontrustende signalen die, uiteraard als het gaat om recente feiten die meer inhouden dan een vermoeden, aan gerechtelijke instanties worden voorgelegd, heeft de Kerk ook een Interdiocesane Commissie voor Preventie van Seksueel Misbruik van Jongeren in Pastorale Relaties opgericht. Deze commissie is samengesteld uit verantwoordelijken van de Bisschoppenconferentie, de hogere oversten van religieuze congregaties en orden, het onderwijs, het welzijnswerk en de jeugdpastoraal, de opvangpunten en de wetenschap, onder leiding van prof. dr. Manu Keirse, emeritus hoogleraar van de faculteit Geneeskunde van de KU Leuven. Door deze commissie werd een brochure “Van taboe naar preventie. Beleidslijnen ter preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag in pastorale relaties met jongeren.” uitgewerkt. Ze bevat o.a. gedragscodes voor respectvolle omgang met kinderen en jongeren en informatiebrochures gericht aan kinderen en jongeren en hun ouders om de eerste tekenen van grensoverschrijdend gedrag te leren zien en er op een adequate wijze mee om te gaan.

Met het publiceren van dit tweede jaarrapport van de werking van de opvangpunten wil de Kerk verdergaan op een weg naar transparantie. Een eerste stap was de publicatie van de beleidsbrochure ‘Verborgen verdriet’, waarin het nieuwe beleid van de Kerk ten aanzien van deze problematiek werd in gang gezet. Zoals reeds hoger vermeld blijven alle opvangpunten voorlopig functioneel. We blijven beschikbaar om te luisteren en om te zoeken naar alle vormen van herstel die mogelijk zijn. Als er zich nog nieuwe feiten zouden voordoen, waarvan wij durven hopen dat dit niet meer het geval zal zijn, zal het wellicht om niet verjaarde feiten gaan. Deze worden dan onmiddellijk in de handen van de gerechtelijke instanties gegeven.

We willen allen danken die hebben meegewerkt aan de opvang, de erkenning en het herstel van de slachtoffers uit het verleden. Maar vooral willen we onze oprechte waardering betuigen ten aanzien van de slachtoffers zelf en hun naasten die door hun naar buiten treden het inslaan van nieuwe paden naar gerechtigheid hebben mogelijk gemaakt. Het luisteren naar hen heeft ons veel geleerd.

Brussel, 2 juni 2014